

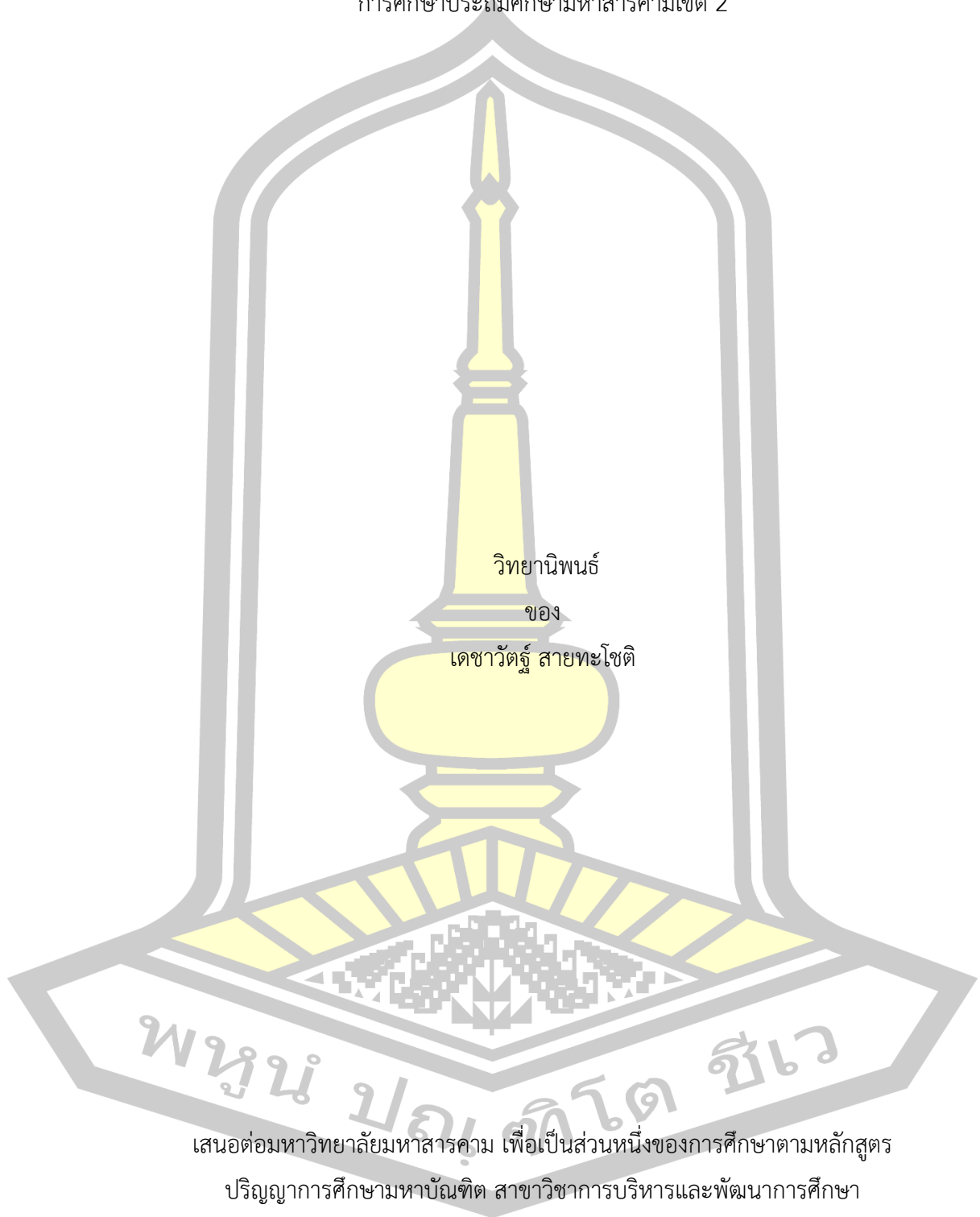
การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

วิทยานิพนธ์
ของ
เดชาวัตร สัยทะโชติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและการพัฒนาการศึกษา
สิงหาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

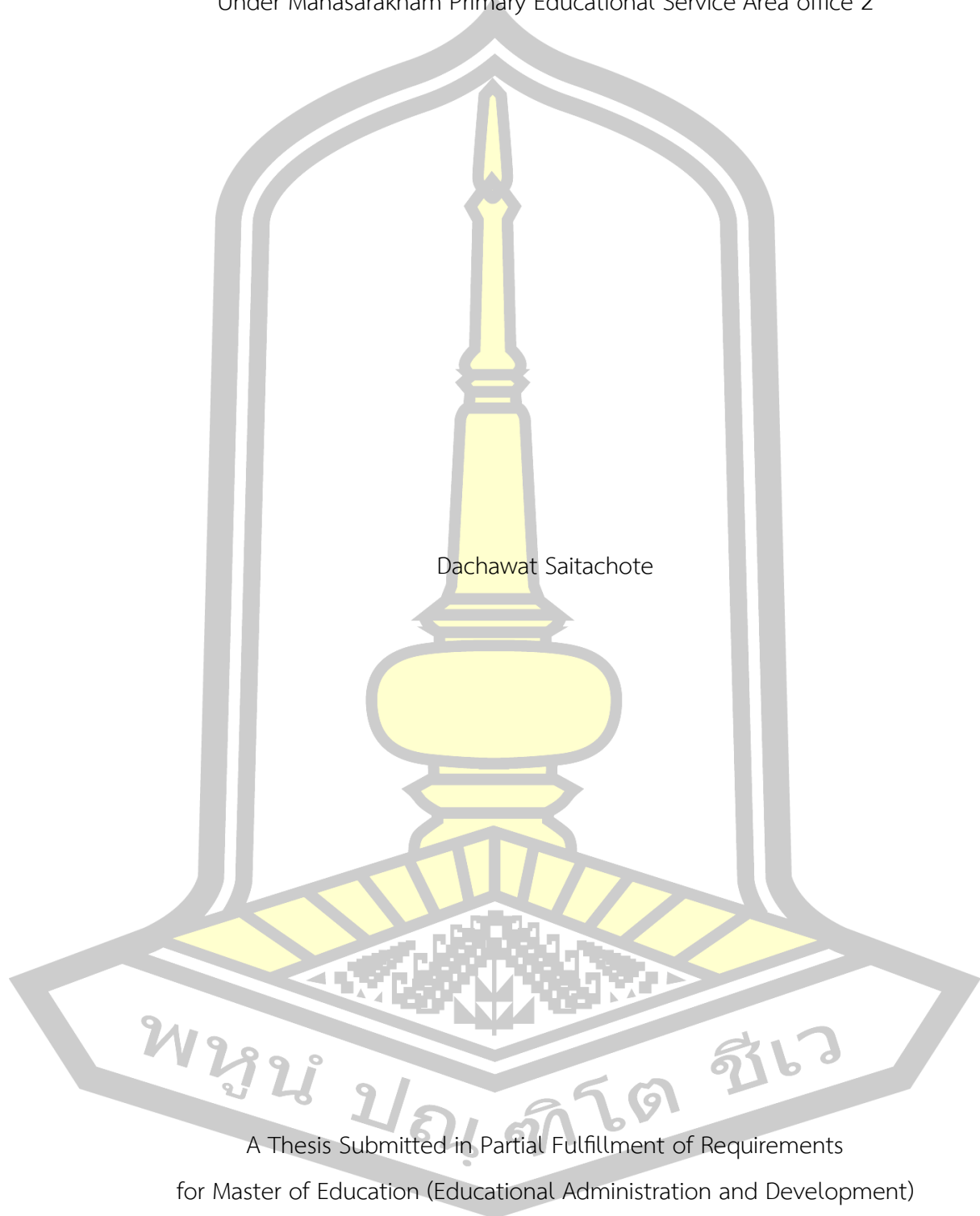
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนการศึกษา

สิงหาคม 2568

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Development of Guidelines Management Towards Excellence in Primary Schools
Under Mahasarakham Primary Educational Service Area office 2

Dachawat Saitachote

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Education (Educational Administration and Development)

August 2025

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายเดชาวัตร ส่ายทะโชติ
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา
การบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ศ. ดร. วิทยา จันทศิริลา)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ธรินทร์ นามวรรณ)

.....กรรมการ

(ผศ. ดร. สันธะวา คามดิษฐ์)

.....กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. สุทธิพงษ์ หกสุวรรณ)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา ของมหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

.....
(รศ. ดร. ขวลิต ชูกำแพง)

.....
(ผศ. ดร. พลเดช เขาวรัตน์)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2		
ผู้วิจัย	เดชาวัตร ส่ายทะโชติ		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ธรินธร นามวรรณ		
ปริญญา	การศึกษามหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารและพัฒนการศึกษา
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2568

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ความต้องการจำเป็นและพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 การดำเนินการวิจัยมี 2 ระยะ ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 40 คน และครู จำนวน 270 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่น 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และแบบประเมินแนวทางเป็นเครื่องมือในการวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการ วิเคราะห์เนื้อหา และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 มีทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนอย่างเป็นระบบ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน 4) การมุ่งเน้นบุคลากร 5) กระบวนการดำเนินการ 6) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ สภาพปัจจุบันโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ พิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านการนำองค์กร ด้านการมุ่งเน้น

บุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ตามลำดับ 2. ผลการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ได้แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการนำองค์กร 2) ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ 3) ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ข้อ 4) ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ข้อ 5) ด้านกระบวนการดำเนินการ ข้อ 6) ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ข้อ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ ซึ่งการพัฒนาแนวทางการบริหารดำเนินงานตามหลักการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง พบว่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : แนวทาง, การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา, วงจรคุณภาพเดมมิ่ง

TITLE	Development of Guidelines Management Towards Excellence in Primary Schools Under Mahasarakham Primary Educational Service Area office 2		
AUTHOR	Dachawat Saitachote		
ADVISORS	Associate Professor Tharinthorn Namwan , Ed.D.		
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration and Development
UNIVERSITY	Mahasarakham University	YEAR	2025

ABSTRACT

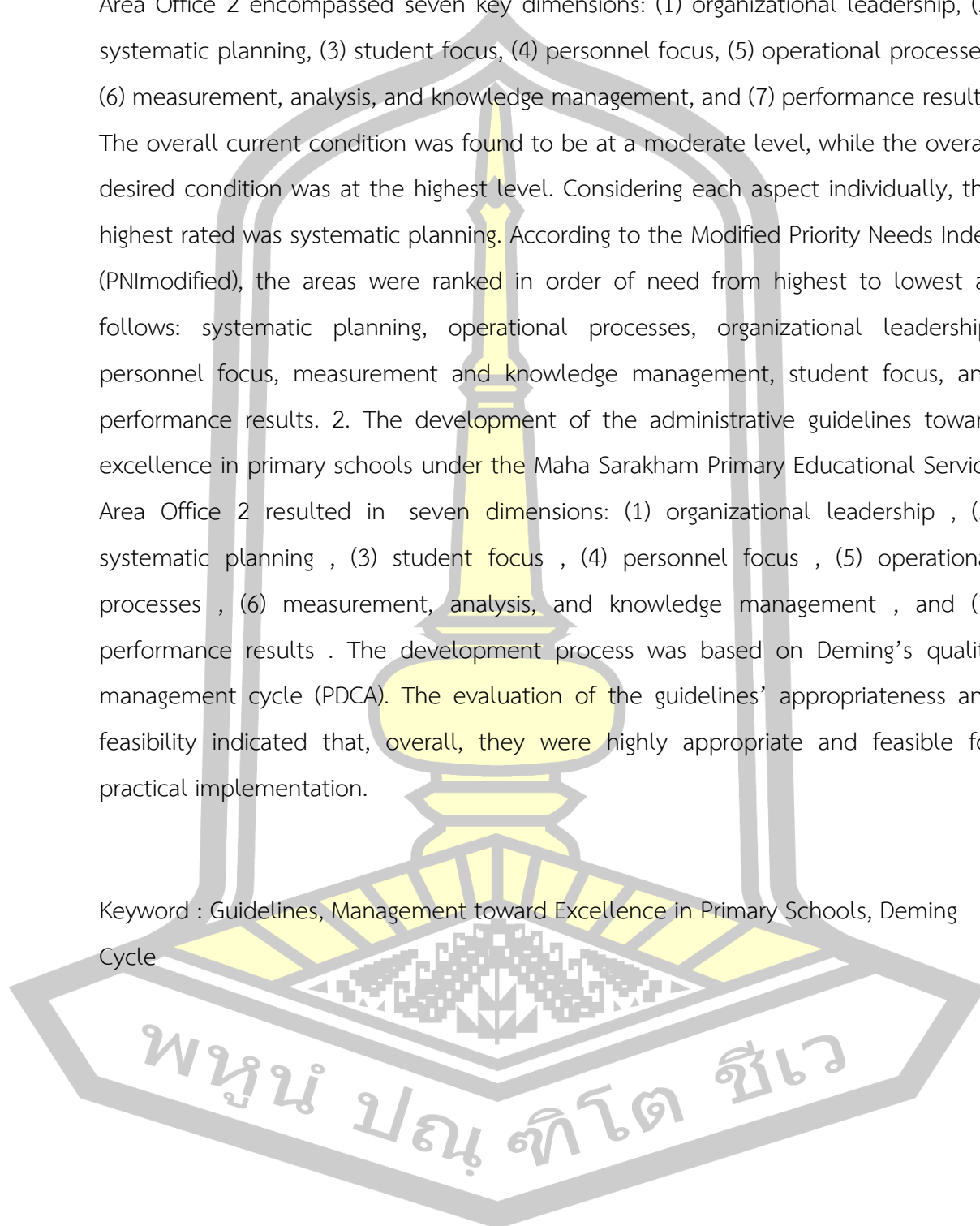
This research aimed to study the current conditions, desired conditions, and essential needs, as well as to development of guidelines management towards Excellence in primary schools under the MahaSarakham Primary Educational Service Area Office 2. The research was conducted in two phases. Phase 1 involved studying the current conditions, desired conditions, and essential needs of administrative excellence. The sample group consisted of 310 participants, including 40 school administrators and 270 teachers. The research instrument was a questionnaire with an item-objective congruence (IOC) value ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability coefficient of 0.92. The statistical methods used for quantitative data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, and the Modified Priority Needs Index (PNImodified). Phase 2 involved the development and evaluation of administrative guidelines for achieving excellence in primary schools under the Office of Mahasarakham Primary Educational Service Area 2, employing a qualitative research approach, with interviews and guideline evaluation forms as research tools. Data were analyzed using content analysis, along with frequency, percentage, mean, and standard deviation for the quantitative evaluation.

The research findings revealed the following 1. The management towards

Excellence in primary schools under the MahaSarakhm Primary Educational Service Area Office 2 encompassed seven key dimensions: (1) organizational leadership, (2) systematic planning, (3) student focus, (4) personnel focus, (5) operational processes, (6) measurement, analysis, and knowledge management, and (7) performance results. The overall current condition was found to be at a moderate level, while the overall desired condition was at the highest level. Considering each aspect individually, the highest rated was systematic planning. According to the Modified Priority Needs Index (PNImodified), the areas were ranked in order of need from highest to lowest as follows: systematic planning, operational processes, organizational leadership, personnel focus, measurement and knowledge management, student focus, and performance results.

2. The development of the administrative guidelines toward excellence in primary schools under the Maha Sarakhm Primary Educational Service Area Office 2 resulted in seven dimensions: (1) organizational leadership , (2) systematic planning , (3) student focus , (4) personnel focus , (5) operational processes , (6) measurement, analysis, and knowledge management , and (7) performance results . The development process was based on Deming's quality management cycle (PDCA). The evaluation of the guidelines' appropriateness and feasibility indicated that, overall, they were highly appropriate and feasible for practical implementation.

Keyword : Guidelines, Management toward Excellence in Primary Schools, Deming Cycle

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทรศิลา ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สินธะวา คามดิษฐ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สุทธิพงศ์ หกสุวรรณ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้แนวคิด ให้คำแนะนำ ตลอดจนการตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องทุกขั้นตอนทางการวิจัย จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณทุกท่านไว้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ คณาจารย์ภาควิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามทุกท่านที่ให้ความกรุณาชี้แนะในการศึกษาเรียนรู้และได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ นานัปการแก่ผู้วิจัย ตลอดระยะเวลาที่เริ่มศึกษาเล่าเรียนในสถานศึกษาแห่งนี้เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนเจ้าหน้าที่ศูนย์บัณฑิตฯ ทุกท่านที่ให้ความเมตตาอนุเคราะห์ในเรื่องเอกสารต่าง ๆ รุ่นพี่ เพื่อน นิสิตทุกท่าน ที่ได้แนะนำและส่งเสริมให้กำลังใจตลอดมา นอกจากนี้ยังมีผู้ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลืออีก หลายท่าน ซึ่งผู้วิจัยไม่สามารถกล่าวนาม ในที่นี้ได้ทั้งหมด จึงขอขอบพระคุณทุกท่านไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณ ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาในการประเมินและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย โดยให้คำแนะนำ อย่างดียิ่งซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการวิจัยนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์และความร่วมมือใน การเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

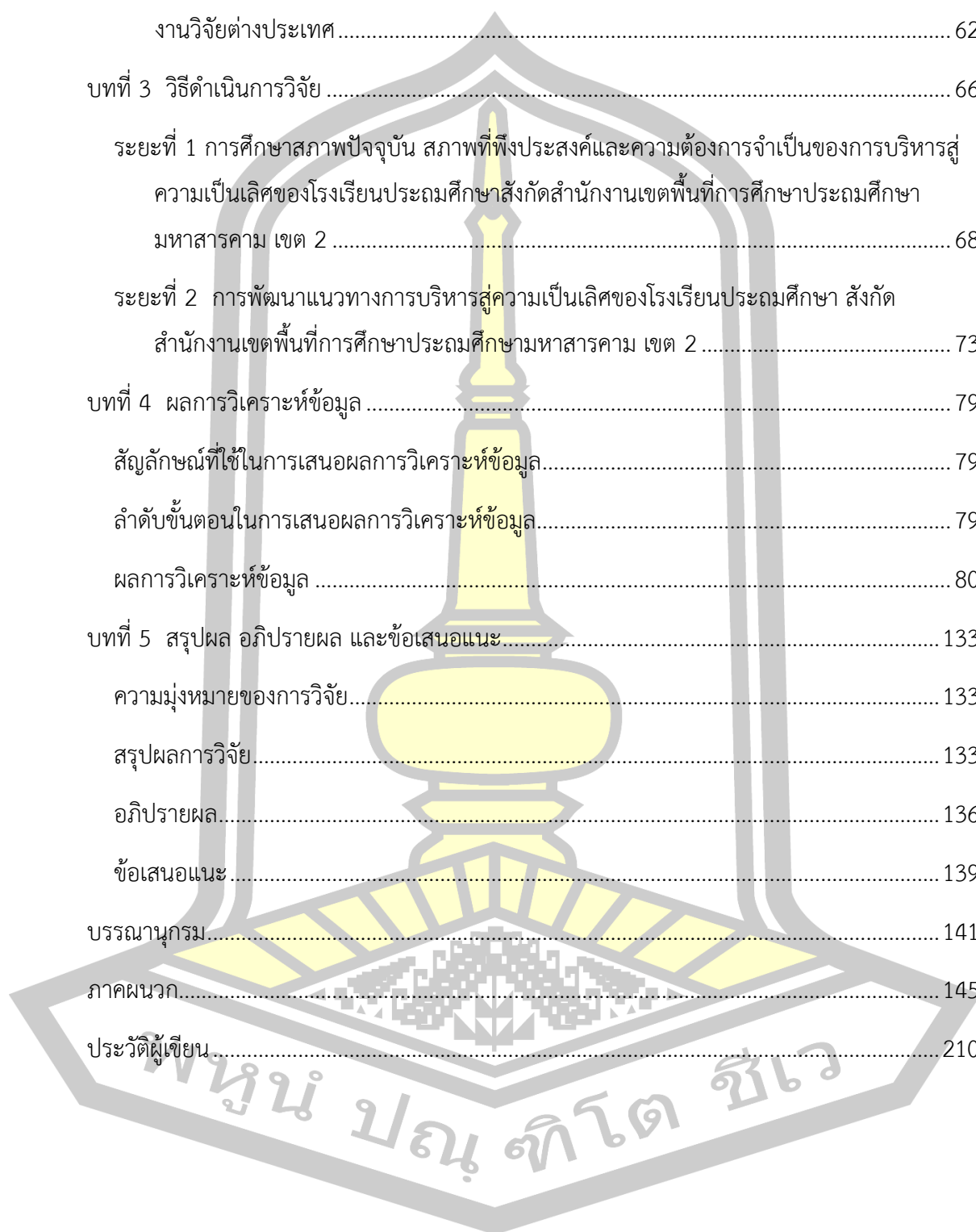
คุณค่าและประโยชน์ทั้งหลายที่ได้รับจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแก่เวทิต่แต่บิดา มารดา ครอบครัว ครูอาจารย์ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้มอบความรู้สติปัญญา คอยให้กำลังใจ ดูแลช่วยเหลือและสนับสนุนผู้วิจัยจนประสบผลสำเร็จ และคุณค่าของงานวิจัยครั้งนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาเพื่อน้อมรำลึกถึงผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการวางรากฐานการศึกษาแก่ผู้วิจัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันที่เป็นกำลังใจสำคัญในการผลักดันให้ข้าพเจ้าประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ระดับปริญญาในครั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาดในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอรับผิดชอบไว้แต่เพียงผู้เดียว

เดชาวัตร สยทะโชติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
คำถามของการวิจัย.....	3
ความมุ่งหมายของการศึกษา.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา.....	10
แนวคิดความเป็นเลิศ.....	17
การบริหารสู่ความเป็นเลิศ.....	19
วงจรคุณภาพ.....	46
บริบทโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2.....	51
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	58

งานวิจัยในประเทศ.....	58
งานวิจัยต่างประเทศ.....	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	66
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2	68
ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	73
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	80
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	133
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	133
สรุปผลการวิจัย.....	133
อภิปรายผล.....	136
ข้อเสนอแนะ.....	139
บรรณานุกรม.....	141
ภาคผนวก.....	145
ประวัติผู้เขียน.....	210

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การวิเคราะห์ห้องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ.....	32
ตาราง 2 การสังเคราะห์ห้องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ	36
ตาราง 3 แสดงข้อมูลสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.54	
ตาราง 4 แสดงข้อมูลนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	55
ตาราง 5 แสดงข้อมูลผู้บริหารและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	56
ตาราง 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	68
ตาราง 7 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	81
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และ ค่าดัชนี ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ โรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและราย ด้าน	83
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี .. ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการ นำ องค์กรโดยรวมและรายชื่อ.....	85
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน การ วางแผนอย่างเป็นระบบโดยรวมและรายชื่อ.....	88
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี .. ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน การมุ่งเน้น ผู้เรียนโดยรวมและรายชื่อ	91

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี .. ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน การมุ่งเน้น บุคลากรโดยรวมและรายชื่อ.....	94
ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี .. ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน กระบวนการดำเนินการโดยรวมและรายชื่อ.....	97
ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี .. ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้โดยรวมและรายชื่อ.....	100
ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี .. ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน ผลลัพธ์การ ดำเนินการโดยรวมและรายชื่อ.....	103
ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง .. การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.....	125
ตาราง 17 แสดงค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม	177
ตาราง 18 ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับ สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2.....	181

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 ภาพประกอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย	7
ภาพประกอบ 2 แผนที่แสดงเขตบริการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต2	53
ภาพประกอบ 3 กระบวนการการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2	67
ภาพประกอบ 4 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการนำองค์กร	120
ภาพประกอบ 5 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ.....	121
ภาพประกอบ 6 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน.....	122
ภาพประกอบ 7 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร.....	122
ภาพประกอบ 8 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านกระบวนการดำเนินการ	123
ภาพประกอบ 9 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้.....	124
ภาพประกอบ 10 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านผลลัพธ์ดำเนินการ	124

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความมุ่งหมายและหลักการคือ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง จาก พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติที่ได้กล่าวมาข้างต้นย่อมเป็นสิทธิ์ของทุกคนที่จะได้เข้ารับการศึกษาย่างเท่าเทียมและเสมอภาค แม้จะอยู่แห่งหนใดในแผ่นดินไทยเพื่อให้สามารถดำรงชีพในอนาคตได้อย่างสมบูรณ์ที่สุด

จากยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) มีเป้าหมายในการพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม เห็นแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา มีแนวทางการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีพัฒนาการ สมรรถนะ และคุณลักษณะที่ดีสมวัยทุกด้าน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม เสริมสร้างจิตสาธารณะ และการเป็นพลเมืองที่ดีแก่ผู้เรียน ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ตระหนักถึงพหุปัญญาของผู้เรียนที่หลากหลาย สร้างความเสมอภาคและโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาเพื่อลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ ตลอดจนเสริมสร้างความจงรักภักดีต่อสถาบันหลักของชาติ และต่อต้านการทุจริตและประพฤติไม่ชอบ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 ที่มีเป้าหมายการพัฒนา โดยเฉพาะหมวดหมายที่ 12 ใคร่มีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 มีกรอบทิศทางการจัดการศึกษาให้คนไทยทุกคนสามารถเข้าถึงโอกาสและความเสมอภาคในการศึกษาที่มีคุณภาพ พัฒนากำลังคนให้มีสมรรถนะในการทำงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ รวมทั้งนโยบายและจุดเน้นของ

กระทรวงศึกษาธิการ และแผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ได้กำหนดโดยสอดคล้องกับแผนระดับต่างๆของประเทศ

ด้วยจุดหมาย หลักการของ พรบ.การศึกษาแห่งชาติ จากยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมทำให้สถาบันการศึกษาทุกแห่งจะต้องจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนอย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะต้องมีสถานศึกษาที่มีคุณภาพ เพื่อจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพให้กับผู้เรียน การที่จะเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้นั้นก็ต้องเริ่มตั้งแต่การบริหารที่มีประสิทธิภาพ รวมไปถึงบุคลากร และสภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษานั้น ๆ สถานศึกษาที่มีคุณภาพจะแสดงออกให้เห็นถึงมิติแห่งคุณภาพ (Quality Dimensions) ในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1. มีความสามารถในการจัดการศึกษา (Performance) โรงเรียนมีความสามารถที่จะจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวัง และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 2.โรงเรียนมีลักษณะพิเศษ (Features) เป็นลักษณะที่โรงเรียนจัดขึ้นเพิ่มเติมจากการจัดการศึกษาปกติ เช่น มีบริเวณที่สะอาดร่มรื่น สื่อการสอนทันสมัย จัดหลักสูตรท้องถิ่นจะจัดการศึกษาได้มาตรฐานตามที่มุ่งหวัง และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3. บุคลากรเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจได้ (Reliability) ทั้งผู้บริหารเป็นที่เชื่อถือได้ว่าการ 4.โรงเรียนสามารถทำตามตามที่ประกาศ หรือตกลงไว้กับผู้เรียน หรือผู้ปกครอง (Conformance) รวมทั้งทำตามกฎเกณฑ์ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง 5.โรงเรียนใช้สื่อการสอนที่มีคุณภาพ อาคารสถานที่ มั่นคงถาวร(Durability)สามารถใช้ในการกิจกรรมการเรียนการสอนได้เต็มศักยภาพ เหมาะกับวัย สะดวกและปลอดภัยบริหารจัดการที่ดี มีภาวะผู้นำ ครูทำหน้าที่ทำการสอนเป็นที่เชื่อถือไว้วางใจได้ เป็นครูมืออาชีพ 6.ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมบริการนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน (Service Ability) เช่น เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ มีสนามกีฬา หอประชุม ฯลฯ รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่ายนำมาปรับปรุงแก้ไข 7.โรงเรียน จัดบรรยากาศ ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน มีสุนทรียภาพ(Aesthetics) เช่น จัดบรรยากาศร่มรื่น จัดกิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น 8.มีชื่อเสียงเป็นที่ประจักษ์ ผู้รับบริการ / หน่วยงานยอมรับ ในคุณภาพของโรงเรียน (Reputation or Perceived Quality) เป็นโรงเรียนที่ทุกคนยอมรับว่าจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ตามที่คาดหวังไว้ (สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์, 2541)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ในฐานะหน่วยงานภายใต้กำกับของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามกรอบนโยบายการจัดการศึกษา รวบรวมวิเคราะห์และสรุปผล จัดทำรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษาในสังกัดโดยมีข้อมูลดังนี้ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่า 15 คน จากการวิเคราะห์ในด้านบุคลากร ด้วยสาเหตุดังกล่าวส่งผลให้ครูไม่ครบชั้น ไม่ครบวิชา ทำให้สถานศึกษาบางแห่งขาดแคลนบุคลากรในการทำงาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ได้วิเคราะห์จุดที่ควรได้รับการแก้ไขจากสถานศึกษาในสังกัด ดังนี้ ด้านคุณภาพผู้เรียน สถานศึกษาต้องพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาเป็นสำคัญที่สุด ด้านกระบวนการบริหาร

และการจัดการ สถานศึกษาส่วนใหญ่ต้องพัฒนาให้มีระบบการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษาเป็นสำคัญที่สุด รองลงมาคือการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีคุณภาพมากพอในการบริหารจัดการ และด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจุดที่สถานศึกษาควรพัฒนา คือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 จึงมีความจำเป็นในการยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย ถึงแม้ยังมีสถานศึกษาที่ไม่สามารถบรรลุได้ตามเป้าหมายที่กำหนด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2, 2566b)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยในฐานะครูผู้ปฏิบัติหน้าที่การสอนในบริบทของโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมือง จึงมีความสนใจที่จะทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 เพราะเห็นว่าการพัฒนาระดับคุณภาพสถานศึกษาจะทำให้สถานศึกษามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษา หรือประสบการณ์เรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปต่อยอดได้ในอนาคต ในฐานะครูเชื่อว่าหากองค์ประกอบต่าง ๆ มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการบริหารจัดการ บุคลากร และอื่น ๆ จะทำให้สามารถประสบผลสำเร็จได้อย่างแน่นอน

คำถามของการวิจัย

- 1.สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 อยู่ในระดับใด
- 2.แนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. เพื่อพัฒนาแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ความสำคัญของการวิจัย

1. ได้ทราบสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. ได้พัฒนาและประเมินแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิด และได้สังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศซึ่งได้ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ 7 องค์ประกอบดังนี้ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนอย่างเป็นระบบ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน 4) การมุ่งเน้นบุคลากร 5) กระบวนการดำเนินการ 6) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง / กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2566 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 201 คน และครูจำนวน 1,363 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,564 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 310 คน โดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % และระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ .05

กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพของประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. ศึกษา Best Practice ของโรงเรียนต้นแบบด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา มีผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูผู้สอนจำนวน 1 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplings) รวมเป็นผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนละ 2 คน จาก 3 โรงเรียน รวมทั้งหมด 6 คน

2. ยกร่างแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา

3. ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplings) จำนวน 5 คน ได้แก่

1. ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา 1 คน

2. ผู้บริหารสถานศึกษา 2 คน

3. อาจารย์มหาวิทยาลัยมีคุณวุฒิปริญญาเอกด้านบริหารและพัฒนการศึกษา 1

คน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1. กรอบแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

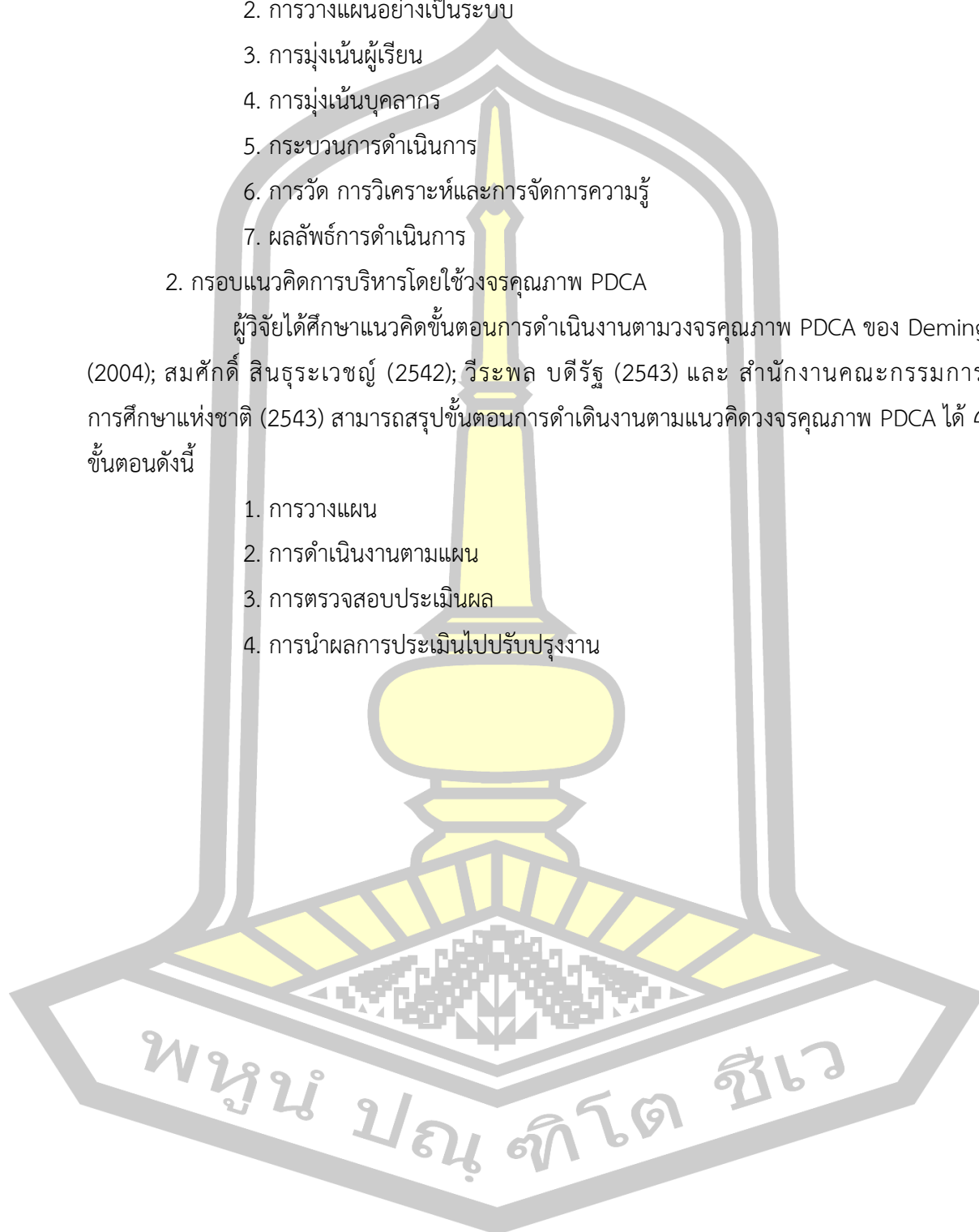
ผลการสังเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ (Sentell, 1994) (Baldrige National Quality program, 2001), (วิระชัย ตันติวิระวิทยา, 2540), (ทวีศักดิ์ สุททวาทิน, 2548), (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2556), (สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา, 2558), (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2559), (สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ, 2560), (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2562) ได้องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบดังนี้

1. การนำองค์กร
2. การวางแผนอย่างเป็นระบบ
3. การมุ่งเน้นผู้เรียน
4. การมุ่งเน้นบุคลากร
5. กระบวนการดำเนินการ
6. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้
7. ผลลัพธ์การดำเนินการ

2. กรอบแนวคิดการบริหารโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดขั้นตอนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ของ Deming (2004); สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542); วีระพล บดีรัฐ (2543) และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) สามารถสรุปขั้นตอนการดำเนินงานตามแนวคิดวงจรคุณภาพ PDCA ได้ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน
2. การดำเนินงานตามแผน
3. การตรวจสอบประเมินผล
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

1. การบริหารสู่ความเป็นเลิศ

1. การนำองค์กร
2. การวางแผนอย่างเป็นระบบ
3. การมุ่งเน้นผู้เรียน
4. การมุ่งเน้นบุคลากร
5. กระบวนการดำเนินการ
6. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้
7. ผลลัพธ์การดำเนินการ

2. วงจรคุณภาพ PDCA

1. การวางแผน
2. การดำเนินงานตามแผน
3. การตรวจสอบประเมินผล
4. การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

สภาพบริบทเฉพาะของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2

ภาพประกอบ 1 ภาพประกอบแนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง การจัดการการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้องค์ประกอบที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ ผ่านการสัมภาษณ์และกระบวนการสนทนากลุ่ม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีองค์ประกอบ 7 องค์ประกอบ ดังนี้

1.1 การนำองค์กร หมายถึง วิธีการบริหารจัดการที่ผู้บริหารขององค์กรนำมาใช้ในการชี้นำ และสร้างให้เกิดความยั่งยืนกับองค์กร รวมถึงการกำหนดวิสัยทัศน์ และการคาดหวังในผลการดำเนินงานขององค์กรเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ อีกทั้งผู้บริหารมีภาวะผู้นำ กำกับดูแลอย่างมีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบและให้ความสำคัญต่อสังคม

1.2 การวางแผน หมายถึง เป็นกระบวนการตัดสินใจเพื่อกำหนดทิศทางในอนาคตขององค์กร โดยกำหนดสภาพการณ์ในอนาคตที่ต้องการบรรลุ และกำหนดแนวทางในการบรรลุสภาพการณ์ที่กำหนดบนพื้นฐานข้อมูลที่รอบด้านอย่างเป็นระบบ โดยจะต้องมีแผนและจะต้องตอบคำถามหลัก 3 ประการให้ได้คือ 1.องค์กรกำลังจะก้าวไปทางไหน 2.สภาพแวดล้อมเป็นอย่างไร 3. องค์กรจะไปถึงจุดหมายได้อย่างไร ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคด้วย

1.3 การมุ่งเน้นผู้เรียน หมายถึง การจัดการที่เน้นการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคตของสังคมโลก การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความพึงพอใจของผู้เรียน และแปลงความต้องการเหล่านั้นมาเป็นหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

1.4 การมุ่งเน้นบุคลากร หมายถึง การที่องค์กรประสบความสำเร็จ บรรลุผล ถือว่าบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่สุดขององค์กร สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ ศักยภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษาอยู่ตลอดเวลา ให้ความไว้วางใจในการทำงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งใช้มาตรการในด้านบวกในการส่งเสริมจิตใจให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่ตลอดเวลา

1.5 กระบวนการดำเนินการ หมายถึง การบริหารจัดการของสถานศึกษาเพื่อให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการดำเนินการจะต้องมีขั้นตอนอย่างชัดเจน ต้องมีการวางแผน ออกแบบการทำงานร่วมกัน มีการลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ซึ่งต้องมีการสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีการประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ

1.6 การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ หมายถึง การบริหารจัดการของสถานศึกษาเกี่ยวกับการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ มีการเลือก

ข้อมูลสารสนเทศมาใช้อย่างเป็นระบบ มีระบบรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ มีการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการดำเนินการ เพื่อนำมาปรับปรุง มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

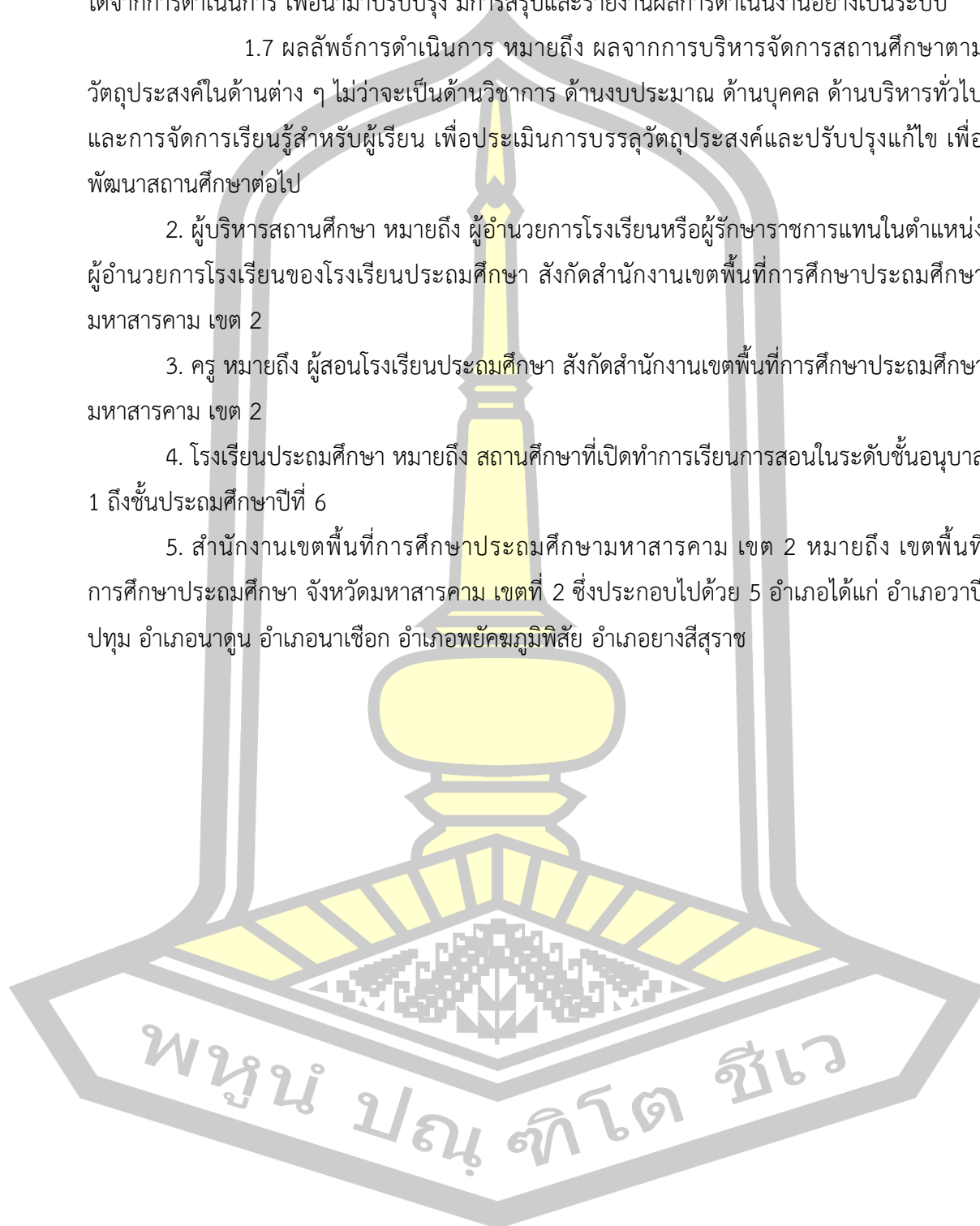
1.7 ผลลัพธ์การดำเนินการ หมายถึง ผลจากการบริหารจัดการสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านบริหารทั่วไป และการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์และปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

2. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือผู้รักษาราชการแทนในตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

3. ครู หมายถึง ผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2

4. โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง สถานศึกษาที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับชั้นอนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

5. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 หมายถึง เขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม เขตที่ 2 ซึ่งประกอบไปด้วย 5 อำเภอได้แก่ อำเภอนาปี บุม อำเภอนาดูน อำเภอนาเชือก อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอยางสีสุราช

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งจาก ตำรา วารสาร เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวคิดการวิจัย กระบวนการวิจัย และการพัฒนาแนวทางโดยมีประเด็น ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา
2. แนวคิดความเป็นเลิศ
3. การบริหารสู่ความเป็นเลิศ
4. การพัฒนาแนวทางโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA)
5. บริบทโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

วิโรจน์ สารรัตน์ (2542) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาแนวใหม่ ที่มุ่งให้สังคมทุกส่วนมีส่วนร่วมและรับผิดชอบการจัดการศึกษาต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีเครือข่ายแหล่งการเรียนรู้ โดยการกระจายอำนาจให้สถานศึกษามีความคล่องตัวและตัดสินใจดำเนินงานในขอบเขตที่รับผิดชอบ โดยให้ประชาชน องค์กรต่าง ๆ มีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ อย่างเหมาะสม

ธีระ รุญเจริญ (2547) ได้ให้ความหมายว่าการบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่มีความจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะทำให้การบริหาร และการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จเป็นไปตามแนวทางที่พึงประสงค์

ภิญโญ สาร (2549) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ อันเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา ที่บุคลากรหลายคนดำเนินการ

พัฒนาเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะ ทักษะ ค่านิยม จริยธรรม เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคมโดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2554) ได้ให้ความหมายว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือของบุคคล และกลุ่ม ผู้บริหารเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานที่เกิดขึ้น รวมทั้งการบริหารยังถือเป็นศาสตร์ที่มีวิทยาการที่สามารถเรียนรู้ได้ และเป็นทั้งศิลป์ที่มีลักษณะเกี่ยวกับการปฏิบัติ การประยุกต์ศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อมาใช้ในการบริหาร

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดการศึกษาที่มีความจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรทางการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ ผู้บริหารเป็นผู้ที่ต้องรับผิดชอบต่อความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานที่เกิดขึ้น ซึ่งทุกคนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็ก เยาวชน ประชาชนหรือสมาชิกในสังคมในทุก ๆ ด้าน

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2541) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ เพราะถ้าระบบบริหารงานไม่ดีจะกระทบกระเทือนต่อส่วนอื่น ๆ ของหน่วยงาน นักบริหารที่ดีต้องรู้จักเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะให้งานได้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้การบริหารงานนั้นจะต้องใช้ศาสตร์และศิลป์ทุกประการเพราะการดำเนินการต่าง ๆ มิใช่เพียงแต่กิจการที่ผู้บริหารจะกระทำเพียงลำพังคนเดียว แต่ยังมีเพื่อนร่วมงานอีกหลายคนที่มีส่วนทำให้งานนั้นประสบความสำเร็จ ผู้ช่วยงานแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านสติปัญญาและความสามารถ ความถนัด และความต้องการที่ไม่เหมือนกันจึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะนำเทคนิควิธีและกระบวนการการบริหารที่เหมาะสมมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายขององค์กร

สมถวิล ศรีจันทร์โรจน์ (2552) ได้ให้ความสำคัญการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญเพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการวางรากฐานชีวิตให้กับผู้เรียนได้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน เป็นการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ ให้เป็นสมาชิกที่ดีของสังคม โดยมุ่งไปสู่ความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของรัฐ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องวางแผน กำหนดวิธีการดำเนินงาน ขั้นตอนอย่างเป็นระบบ

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา บริหารเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารที่ต้องกำหนดแบบแผน วิธีและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างมีระบบ การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งเป็นการวางรากฐานชีวิตให้กับผู้เรียนได้ก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกในปัจจุบัน เป็นการพัฒนาสมาชิกของสังคมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ

ขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษา

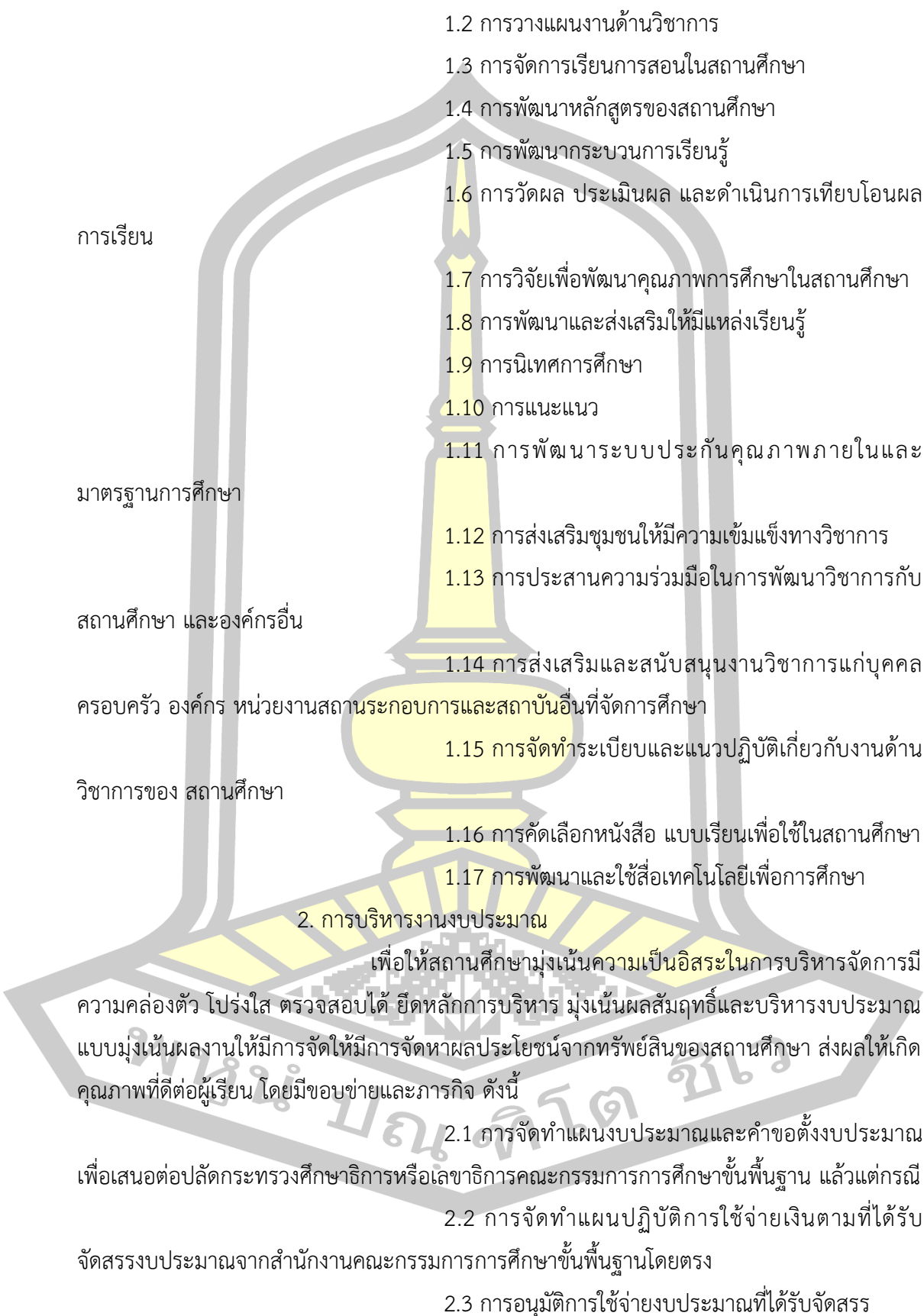
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2549) ได้เสนอขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 บัญญัติไว้ในมาตรา 39 ว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทางด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังนั้น ขอบข่ายงานการบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงประกอบด้วย 4 งานหลัก คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานการบริหารบุคคล และงานการบริหารที่

กระทรวงศึกษาธิการ (2551) ได้เสนอขอบข่ายของการบริหารสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 39 และกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง ดังนั้นสถานศึกษาจึงได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจการบริหารสถานศึกษาโดยกำหนดขอบข่ายการบริหารงานของสถานศึกษาไว้ 4 ด้าน ดังนี้

1. การบริหารงานวิชาการ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้กับสถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการ ได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งใน การบริหาร และการจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยขอบข่ายและภารกิจงานตามที่กำหนดใน กฎกระทรวงฯ ดังนี้

1.1 การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนา สาระหลักสูตรท้องถิ่น

-
- 1.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ
 - 1.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา
 - 1.4 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
 - 1.5 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
 - 1.6 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผล
 - 1.7 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา
 - 1.8 การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
 - 1.9 การนิเทศการศึกษา
 - 1.10 การแนะแนว
 - 1.11 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและ
 - 1.12 การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ
 - 1.13 การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ
 - 1.14 การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล
 - 1.15 การจัดทำระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้าน
 - 1.16 การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
 - 1.17 การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

การเรียน

มาตรฐานการศึกษา

สถานศึกษา และองค์กรอื่น

ครอบครัว องค์กร หน่วยงานสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

วิชาการของ สถานศึกษา

2. การบริหารงานงบประมาณ

เพื่อให้สถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหาร มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานให้มีการจัดให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน โดยมีขอบข่ายและภารกิจ ดังนี้

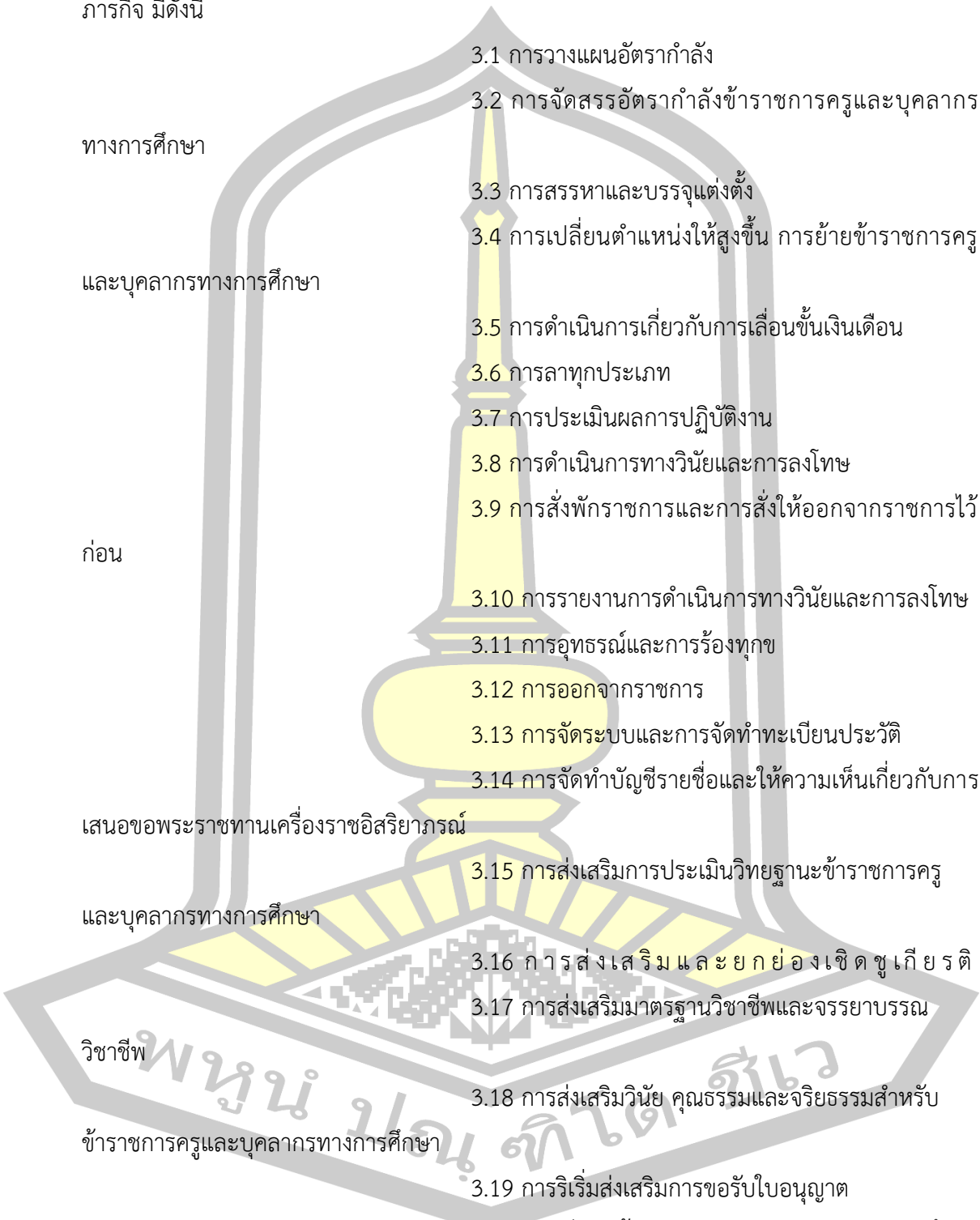
- 2.1 การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณ เพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
- 2.2 การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงินตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
- 2.3 การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร

	2.4 การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
	2.5 การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
	2.6 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
	2.7 การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจาก
งบประมาณ	
	2.8 การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
	2.9 การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับ
กองทุนเพื่อการศึกษา	
	2.10 การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
	2.11 การวางแผนพัสดุ
	2.12 การกำหนดรูปแบบรายการ หรือคุณลักษณะเฉพาะ
ของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้างที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการหรือเลขาธิการ	
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแล้วแต่กรณี	
	2.13 การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการ
จัดทำและจัดหาพัสดุ	
	2.14 การจัดหาพัสดุ
	2.15 การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
	2.16 การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
	2.17 การเบิกเงินจากคลัง
	2.18 การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
	2.19 การนำเงินส่งคลัง
	2.20 การจัดทำบัญชีการเงิน
	2.21 การจัดทำรายงานทางการเงินและงบการเงิน
	2.22 การจัดทำหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และ
รายงาน	

3. การบริหารงานบุคคล

เป็นภารกิจที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎระเบียบเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและ

ก้าวหน้าในวิชาชีพที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยขอขยายและภารกิจ มีดังนี้

-
- 3.1 การวางแผนอัตรากำลัง
 - 3.2 การจัดสรรอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.3 การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
 - 3.4 การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.5 การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
 - 3.6 การลาทุกประเภท
 - 3.7 การประเมินผลการปฏิบัติงาน
 - 3.8 การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.9 การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน
 - 3.10 การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
 - 3.11 การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
 - 3.12 การออกจากราชการ
 - 3.13 การจัดระบบและการจัดทำทะเบียนประวัติ
 - 3.14 การจัดทำบัญชีรายชื่อและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
 - 3.15 การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.16 การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
 - 3.17 การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
 - 3.18 การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
 - 3.19 การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
 - 3.20 การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
- การดำเนินการที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

4. การบริหารงานทั่วไป

เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่น ๆ บรรลุตามมาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้การบริหาร และการจัดการศึกษาของสถานศึกษาตามหลักการบริหารงาน ที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยทั้งนี้ให้เน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบ จัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีขอบข่ายภารกิจ ดังนี้

- 4.1 การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
- 4.2 การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
- 4.3 การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
- 4.4 งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
- 4.5 การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
- 4.6 การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
- 4.7 งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
- 4.8 การดำเนินงานธุรการ
- 4.9 การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม
- 4.10 การจัดทำสำมะโนผู้เรียน
- 4.11 การรับนักเรียน
- 4.12 การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษา ระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย
- 4.14 การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
- 4.15 การทัศนศึกษา
- 4.16 งานกิจการนักเรียน
- 4.17 การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
- 4.18 การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคลชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
- 4.19 งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
- 4.20 การรายงานผลการปฏิบัติงาน
- 4.21 การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
- 4.22 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

ในการลงโทษนักเรียน

สรุปได้ว่า การบริหารงานสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีขอบข่ายงานอยู่ 4 งาน คือ งานวิชาการ งานงบประมาณ งานบุคคล และงานบริหารทั่วไป เพื่อให้สถานศึกษามีการทำงานได้อย่างเป็นระบบและมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบรรลุวัตถุประสงค์และได้คุณภาพตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

แนวคิดความเป็นเลิศ

ความหมายของความเป็นเลิศ

Webster (1968)) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความเป็นเลิศ ไว้ 3 แนว คือ แนวแรกหมายถึง ความเป็นเลิศในด้านคุณภาพ เช่น มีคุณภาพดี มีระดับความเด่นชัด แนวที่สองหมายถึงคุณภาพที่เป็นเลิศหรือมีคุณค่า และแนวที่สาม หมายถึง ความเด่นชัดหรือคุณภาพที่มีคุณค่า การแสดงถึงระดับคุณภาพที่สูง หรือสูงที่สุด

Princeton University (2001) ได้ให้ความหมายของ ความเป็นเลิศ หมายถึง คุณภาพที่สูงมากด้วยกระบวนการที่ดีเยี่ยม หรือบางสิ่งบางคนที่ดีเยี่ยม

ราชบัณฑิตยสถาน (2546) ได้ให้ความหมายของคำว่า เลิศ หมายถึง ยอดดี หรือ ยอดเยี่ยมในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษ

สิริภัทร วงศ์ธีรุตม์ (2546) ให้ความหมายว่า ความเป็นเลิศ (Excellence) หมายถึง สิ่งที่ดีที่สุด สมบูรณ์ที่สุด เป็นการกระทำที่ประกอบด้วย คุณภาพสูงสุ่มกว่าระดับดี (Good) เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป เหนือชั้นกว่าคู่แข่ง

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556) กล่าวว่า ความเป็นเลิศนั้น คือ มีคุณภาพเป็นพื้นฐานที่สำคัญ แต่มีความเหนือกว่า ยอดเยี่ยมกว่าคุณภาพ และสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นได้

สรุปได้ว่า ความเป็นเลิศ หมายถึง การมีคุณภาพที่สูงมาก มีความยอดเยี่ยมในทางใดทางหนึ่งเป็นพิเศษ เป็นที่ยอมรับของคนทั่วไปและสามารถเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้อื่นได้

ความสำคัญของการเป็นเลิศ

Bosker R. J. (1999) กล่าวว่า ระบบการศึกษาที่ดีเลิศไม่ได้เป็นเพียงมาตรฐานของระดับความสำเร็จโดยเฉลี่ยหรือผลลัพธ์ของระดับคะแนนที่สูงของนักเรียน แต่ยังรวมถึงการทำให้ช่องว่างระหว่างนักเรียนที่มีสิทธิพิเศษกับนักเรียนที่ไม่มีสิทธิพิเศษหมดไป วัตถุประสงค์ของความเลิศของสถานศึกษา คือ การเพิ่มของประสิทธิภาพของระบบการศึกษา

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556) กล่าวว่า องค์การที่เป็นเลิศตามความหมายของรางวัลคุณภาพแห่งชาติ MBNQA คือ องค์การที่มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (Performance excellence) ซึ่งหมายถึง แนวทางการจัดการอย่างบูรณาการ ซึ่งทำให้เกิดการเพิ่มคุณค่าให้กับลูกค้าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จทางธุรกิจ การปรับปรุงประสิทธิภาพและความสามารถขององค์การ และการเรียนรู้ร่วมกันขององค์การ และของแต่ละบุคคล

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการเป็นเลิศ คือ เป็นกระบวนการที่ทำให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพที่มีมาตรฐานน่าเชื่อถือ เป็นลักษณะที่ดีเยี่ยม เป็นการเพิ่มคุณค่าให้สถานศึกษาซึ่งวัตถุประสงค์ของความเลิศของสถานศึกษา คือ การเพิ่มของประสิทธิภาพของระบบการศึกษา

ลักษณะของโรงเรียนที่เป็นเลิศ

รูปแบบโรงเรียนเป็นเลิศประเทศสิงคโปร์ ให้ความสำคัญด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน การสรรหาบุคลากร การกำหนดนักเรียน ผลลัพธ์ของนักเรียนองค์รวม ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยมีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีปัจจัยดังนี้

1. ด้านภาวะผู้นำ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ต้องมีภาวะผู้นำ ค่านิยม ด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผลของนักเรียนมุ่งสู่ความเป็นเลิศทางการศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนและสังคม
2. ด้านการวางแผนกลยุทธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องร่วมกันกำหนดโครงสร้าง การวางแผนกลยุทธ์ เป้าหมายการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน โปร่งใส โดยมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
3. ด้านการจัดการบุคลากร ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้มีความพร้อมในการพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ

4. ด้านทรัพยากร ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องให้การสนับสนุนด้านทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ในการจัดการศึกษาทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนอย่างเพียงพอ

5. ด้านเป้าหมายนักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องออกแบบ กระบวนการจัดการศึกษา การนำไปใช้ การบริหารจัดการศึกษาและระบบการทำงานของครูและบุคลากรตลอดจนด้านคุณภาพของนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ

6. ด้านการบริหารและผลการปฏิบัติงาน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา

7. ด้านผลลัพธ์ของบุคลากร ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความตระหนัก ในด้านประสิทธิภาพของนักเรียนสู่ความเป็นเลิศ

8. ด้านการมีส่วนร่วมและสังคม ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความตระหนัก ด้านความสัมพันธ์อันดีกับผู้ปกครองชุมชนและสังคม

9. ด้านผลการประเมินการปฏิบัติงานผู้อำนวยการโรงเรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความตระหนัก ด้านผลการประเมินการปฏิบัติงานของบุคลากรทุกคนต้องมีความตั้งใจ ความร่วมมือและมีความปรารถนาดีในการจัดการศึกษามุ่งสู่ความเป็นเลิศจากทุกฝ่าย

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ

ความหมายของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

Sallis (1993) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพระดับสูง คือ การจัดการแบบมุ่งคุณภาพแบบทั่วทั้งองค์กรในระดับนี้จะต้องมีการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นแนวคิดหรือปรัชญาสำคัญของTQM กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารในระดับสูงต้องมีความมุ่งมั่นและมีความผูกพันกับการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่องด้วยความร่วมมือของพนักงานในทุก ๆ หน่วยงานและเป็นการทำงานแบบข้ามสายงานโดยผู้บริหารต้องให้การสนับสนุนทุกด้านและองค์กรต้องมีมุมมองเป็นระบบและพนักงานในองค์กรเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญที่ทำงานในระบบ

Bounds (1994) อ้างใน (มนัสนันท์ เกิดเยี่ยม, 2565) กล่าวว่า การบริหารที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศเป็นการเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ใหม่กรอบแนวคิดใหม่ ซึ่งเป็นวิธีคิด วิธีการของบุคคลในองค์กรเพื่อการบริหารให้องค์การเกิดกระบวนการปรับปรุง

วิโรจน์ สารรัตน์ (2548) กล่าวว่า ศาสตร์การบริหารมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่องแต่ละยุคต่างก็มีจุดเน้นที่แตกต่างกันเช่นในยุคที่คณะตั้งเดิมประมาณปีค.ศ. ๑๘๙๐ ให้ความสำคัญกับความมีประสิทธิภาพในการทำงานและการควบคุมมากแต่ละเลยความสำคัญของมนุษย์ในยุคที่มีทักษะเชิงพฤติกรรมซึ่งเริ่มเมื่อประมาณปีค.ศ. ๑๙๑๐ เป็นต้นมา การบริหารให้ความสำคัญกับมนุษย์มากขึ้นโดยมีความเชื่อว่าองค์กรที่มีประสิทธิผลนั้นผู้บริหารจะต้องเข้าใจและให้ความสนใจกับการเสริมสร้างปัจจัยจูงใจที่จะมีผลต่อพฤติกรรมการทำงานของมนุษย์ในองค์กรส่วนในยุคที่คณะเชิงปริมาณซึ่งเริ่มเมื่อประมาณปีค.ศ. ๑๙๔๐ เป็นต้นมาให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการใช้ตัวแบบทางคณิตศาสตร์และวิธีการเชิงสถิติการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อประกอบการตัดสินใจมากขึ้น

กรมวิชาการ (2549) การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง การพัฒนาโรงเรียนให้ได้มาตรฐาน โดยการปรับระบบภายในให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศทางการศึกษา เพื่อนำไปสู่ผลผลิต คือ นักเรียนมีคุณภาพคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของหลักสูตร ซึ่งทุกกระบวนการของการดำเนินงาน ผู้บริหารจะเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้ผลงานบรรลุเป้าหมายได้ ดังนั้นผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ และทักษะในการบริหารจัดการโรงเรียนจึงสามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศได้

ศุภลักษณ์ เศษระพานิช (2550) กล่าวว่า ระบบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง ชุดขององค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งต่างก็ทำหน้าที่เพื่อให้องค์กรมีกระบวนการวางแผนอย่างเป็นระบบและดำเนินการทั่วทั้งองค์กร

ราตรี ศรีไพรวรรณ (2555) กล่าวว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง ความเป็นเลิศในทุกภาระงานขององค์การเป็นการบริหารงานที่มีคุณภาพสมบูรณ์ทั่วทั้งองค์การ สามารถเป็นแบบอย่างได้และมีการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยระบบการปรับปรุงคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ

สมาน อัสวภูมิ (2559) กล่าวว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง ความแตกต่างในคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือบริการที่องค์กรดำเนินการยิ่งต่างมาก เยี่ยมมาก ยิ่งเลิศมาก ส่วนองค์การเป็นเลิศก็คือองค์การที่ไม่หยุดที่จะสร้างความเป็นเลิศในผลิตภัณฑ์หรือการบริการของตนตลอดเวลา การลงมือทำและให้ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการเป็นคนบอกว่าผลิตภัณฑ์หรือบริการของเราเป็นเลิศอย่างไรความเป็นเลิศเกิดขึ้นได้จากความรักและความผูกพันในการปฏิบัติงานของบุคลากรความเป็นเลิศไม่อาจจะเกิดขึ้นได้จากการทำชั่วครั้งชั่วคราว แต่ต้องเป็นการทำอย่างเป็นกิจนิสัยและต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศ หมายถึง การบริหารจัดการโรงเรียนให้มีวามเป็นเลิศในทุกภาระงานขององค์กร เป็นการบริหารงานที่มีคุณภาพสมบูรณ์ทั่วทั้งองค์การ การพัฒนาโรงเรียนให้ได้มีมาตรฐาน โดยการปรับระบบภายในให้มีความพร้อมที่จะพัฒนาสู่ความสำเร็จอย่างต่อเนื่องยั่งยืน

องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

Sentell (1994) องค์การที่เป็นเลิศจะประกอบด้วย

1. การมุ่งเน้นลูกค้าและผลการดำเนินงาน (customer focus and performance) ผู้รับบริการคือลูกค้าภายนอกขององค์การที่มีผลต่อความอยู่รอดขององค์การ หากการดำเนินพันธกิจขององค์การใดปราศจากผู้รับบริการ องค์การนั้น ๆ ย่อมต้องปิดกิจการ ดังนั้น การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการจึงมีความจำ เป็นในการดำเนินพันธกิจขององค์การบริการสุขภาพ โดยให้การรักษายาบาลที่สนองความพึงพอใจของผู้รับบริการ ยึดปรัชญา “ผู้รับบริการทุกคนได้รับบริการรักษายาบาลเหมือนบิดา มารดา ครอบครัว และพี่น้อง” ซึ่งจะทำให้ผู้รับบริการมีความภักดี (loyalty) หากผู้รับบริการมีความภักดีต่อองค์การ ย่อมเพิ่มประสิทธิผลการดำเนินงานขององค์การ

2. การจัดการกระบวนการ (process management) ผลการดำเนินงานขององค์การ เป็นตัวชี้วัดความสำเร็จขององค์การ ส่วนแนวทางสำคัญที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของผลการดำเนินงานคือการจัดการกระบวนการ (process management) กระบวนการ (process) หมายถึง กิจกรรมการบริหารที่นำทรัพยากรซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้า (input) มาใช้ประโยชน์เพื่อให้ได้ผลผลิต (output) หากกระบวนการจัดการมีประสิทธิภาพ ย่อมทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ ดังคำกล่าวที่ว่า “Effective process lead to best quality products” ด้วยเหตุนี้หลักการบริหารคุณภาพสมัยใหม่จึงให้ความสำคัญกับการจัดการกระบวนการ โดยเน้นการควบคุมกระบวนการ (process control) มากกว่าการควบคุมผลผลิต (product control) และคิดค้นกระบวนการใหม่ ๆ ที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของผลการดำเนินงาน

3. ภาวะผู้นำ (leadership) ผู้บริหารทุกระดับมีบทบาทและหน้าที่พัฒนาองค์การให้มีศักยภาพในการแข่งขัน และปรับเปลี่ยนองค์การให้สอดคล้องกับความก้าวหน้าของวิทยาการ การพัฒนาองค์การให้ก้าวสู่องค์การที่มีผลการดำเนินงานเป็นเลิศ ผู้บริหารจัดการจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำและจากแนวคิดการบริหารคุณภาพโดยรวม บุคลากรในทีมต่างพัฒนาตนเอง ภาวะการณเป็นผู้นำตนเองเพื่อการเป็นทีมชั้นนำตนเองให้สามารถ ร่วมกันทำงานและได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ

4. ระบบและโครงสร้าง (system and structure) ระบบและโครงสร้างองค์การเป็น ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์การ หากองค์การมีการออกแบบโครงสร้างองค์การที่ดี มีลักษณะกระจายอำนาจ มีระบบการสื่อสารข้อความและการประสานงานที่ดี ย่อมทำให้องค์การมีศักยภาพในการแข่งขัน นอกจากนี้ โครงสร้างองค์การที่ดีต้องมีความเป็นพลวัต โดยมีการปรับโครงสร้างองค์การให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมภายในขององค์การและบริบทสังคมในแต่ละยุคสมัย จากผลการวิจัยพบว่า องค์การที่มีโครงสร้างสลับซับซ้อนและบริหารแบบรวบอำนาจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับประสิทธิผลองค์การ (Steers, 1977)

5. บุคลากรในองค์การ (people) ทีมบุคลากรที่ให้การรักษายาบาลในองค์การคือลูก ค้าภายในขององค์การซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่า หากบุคลากรได้รับการเสริมสร้างพลังอำนาจให้มีความรู้และมีทักษะในการปฏิบัติงาน มีศิลปะและมีความสามารถในการทำงานเป็นทีม ย่อมทำให้การบริการมีคุณภาพ

Baldrige National Quality program (2001) องค์ประกอบการบริหารสู่ความเลิศ ประกอบด้วย 11 ประการ

1. การนำองค์การอย่างมีวิสัยทัศน์ (Visionary Leadership) ผู้นำระดับสูงจะต้องเป็นผู้กำหนดทิศทางวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพผู้เรียนและมีการสื่อสารทิศทางวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติ และสร้างแรงจูงใจกระตุ้นบุคลากรมีส่วนร่วมในการทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ

2. การศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ (Learning-Centered Education) สถานศึกษามุ่งเน้นการจัดการศึกษาไปที่การเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน ความต้องการคุณลักษณะของผู้เรียนในอนาคตของสังคมโลกการสร้างคามมพันธ์ที่ดีและความพึงพอใจของผู้แปลงความต้องการเหล่านั้นมาเป็นหลักสูตรและการพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสม

3. การเรียนรู้ขององค์กรและบุคคล (Organizational and Personal Learning) สถานศึกษาจัดระบบการเรียนรู้ให้มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และการเรียนรู้รายบุคคลในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับภารกิจงานดำเนินงานของสถานศึกษา ซึ่งจะเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จและส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มให้แก่ผู้เรียน

4. การเห็นคุณค่าของบุคลากรและคู่ความร่วมมือ (Valuing Workforce Members and Partners) สถานศึกษาแสดงถึงการเห็นคุณค่าของครู บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

โดยการสร้างความผูกพัน ความพึงพอใจ แรงจูงใจ สภาพแวดล้อมการทำงาน สวัสดิการ ฯลฯ จะทำให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จ

5. ความคล่องตัว (Agility) ความคล่องแคล่วกระตือรือร้นเป็นความสามารถในการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีความยืดหยุ่น และปรับเปลี่ยนความต้องการของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะทำให้สามารถลดรอบเวลาและต้นทุนในการพัฒนาคุณภาพ

6. การมุ่งเน้นอนาคต (Focus on the Future) การพัฒนาสถานให้ความยั่งยืนต้องอาศัยความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษา และส่วนแบ่งทางการศึกษาตลอดจนการจัดหลักสูตรที่สนองต่อความต้องการกำลังคนในการพัฒนาประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกสถานศึกษาจึงต้องมีแนวคิดที่มุ่งอนาคตอย่างจริงจังและสร้างความผูกพันในระยะยาวกับผู้เรียน ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการโดยการพัฒนาศักยภาพของครูและบุคลากร สร้างโอกาสทางนวัตกรรมเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เตรียมตัวมุ่งสู่ออนาคตที่เป็นเป้าหมายทางเลือกอย่างเหมาะสม

7. การจัดการเพื่อนวัตกรรม (Managing for Innovation) สถานศึกษาต้องแสวงหาสร้าง พัฒนาและใช้องค์ความรู้และนวัตกรรมเพื่อให้เกิดนวัตกรรมของหลักสูตร การจัดการกระบวนการเรียนรู้และการบริการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ

8. การบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง (Management by Fact) สถานศึกษาได้วางแผน ตัดสินใจและดำเนินการต่าง โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ผ่านการวิเคราะห์เป็นข้อเท็จจริงที่เชื่อถือได้มากที่สุด ซึ่งการบริหารระบบพื้นฐานข้อมูลจริงนี้จะมุ่งสู่การเรียนรู้ของผู้เรียน การปรับปรุงผลการดำเนินการและการเปรียบเทียบกับคู่แข่งเทียบเคียงหรือระดับเทียบเคียงของ "วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ"

9. ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility) สถานศึกษามีบทบาทในการรับผิดชอบต่อสังคมชุมชนด้วยการมุ่งเน้นการดูแลสุขอนามัยสภาพแวดล้อมของชุมชนและสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน รวมทั้งบุคลากรของสถานศึกษาประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีจริยธรรมและจรรยาบรรณต่อสาธารณะ

10. การมุ่งเน้นผลลัพธ์และสร้างคุณค่า (Focus on Results and Crating Value) สถานศึกษาได้วางแผนปฏิบัติและประเมินผลที่สำคัญในทุกระดับงานที่แสดงให้เห็นว่ามุ่งเน้นการสร้างคุณค่าและผลสำเร็จของผู้เรียนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้รับบริการ

11. มุมมองเชิงระบบ (System Perspective) สถานศึกษาสร้างระบบบริหารจัดการที่เชื่อมโยงแผนปฏิบัติงาน กระบวนการตัวชี้วัดและกิจกรรมต่าง ๆ ให้มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกันและบูรณาการเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ของสถานศึกษาดังภาพ

วีระชัย ตันติวีระวิทยา (2540) ได้เสนอคุณลักษณะของความเป็นเลิศในเชิงบริหาร 8 ประการ

1. มุ่งเน้นการปฏิบัติ (A Bias for Action) บริษัทดีเด่นได้มุ่งเน้นปฏิบัติอย่างจริงจังใน 3 เรื่องด้วยกันคือ การทำองค์กรให้คล่องตัว การทดลองปฏิบัติและการทำระบบให้ง่าย
2. มีความใกล้ชิดกับลูกค้า (Close to the Customer) บริษัทดีเด่นได้ใกล้ชิดกับลูกค้าด้วยการใช้กลยุทธ์ด้านบริการ คุณภาพ และความเชื่อถือรวมทั้งลดปัญหาช่องว่างและการฟังความคิดเห็นของลูกค้า
3. มีความอิสระในการทำงานและความรู้สึกเป็นเจ้าของกิจการ (Autonomy and Entrepreneurship) บริษัทได้ให้ความเป็นอิสระในการทำงานแก่พนักงานด้วยการกระจายอำนาจการดำเนินงานในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น เพื่อกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกว่ามีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของกิจการ และพยายามส่งเสริมสนับสนุนพนักงาน ให้ช่วยกันคิดกันสินค้าหรือบริการแปลก ๆ ใหม่ ๆ อยู่เสมอ รวมทั้งมีความอดทนต่อความล้มเหลวที่เกิดขึ้นจากการทดลองคิดค้นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อีกด้วย
4. เพื่อผลิตโดยอาศัยพนักงาน (Productivity through People) บริษัทดีเด่น ถือว่าพนักงานเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าที่สุดขององค์กร ด้วยการปฏิบัติให้พนักงานเห็นอย่างจริงจัง เช่น ให้เกียรติและความไว้วางใจแก่พนักงานทุกระดับ รวมทั้งได้ใช้มาตรการต่าง ๆ ในด้านบวกในการส่งเสริมจิตใจพนักงานให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่ตลอดเวลา อันเป็นผลทำให้บริษัทสามารถเพิ่มผลผลิตอย่างเห็นได้ชัด สร้างความพึงพอใจให้แก่นักเรียน โรงเรียนและผู้ปกครอง
5. สัมผัสกับงานอย่างใกล้ชิดและความเชื่อมั่นในคุณค่าเป็นแรงผลักดัน (Hands-on and Value Driven) ผู้บริหารจะลงสัมผัสกับการปฏิบัติงานจริง ๆ มิใช่นั่งบริหารอยู่แต่ในตำแหน่งสำนักงานเท่านั้น พยายามปลูกฝังพนักงานให้มีความเชื่อมั่นในคุณค่าที่ดีต่าง ๆ เพื่อให้เกิดแรงผลักดันร่วมในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี
6. ทำธุรกิจที่มีความเชี่ยวชาญและเกี่ยวเนื่อง (Stick to the Knitting) จะเลือกทำแต่เฉพาะธุรกิจที่ตนเองมีความถนัดหรือเกี่ยวเนื่องกับธุรกิจที่ทำได้อยู่เท่านั้น เพราะมีความ

เชื่อว่าการทำงานธุรกิจไม่เชี่ยวชาญมีโอกาสที่ประสบความสำเร็จได้มาก และอาจกระทบกระเทือนธุรกิจเดิมที่ได้ดำเนินการมาด้วยดีอยู่แล้ว

7. รูปแบบเรียบง่ายธรรมดา พนักงานอำนวยความสะดวกมีจำกัด (Simple from and Lean Staff) จัดองค์การของหน่วยงานในระดับบนด้วยการใช้รูปแบบโครงสร้างที่มีความเรียบง่าย คือ สายงานที่จัดตามประเภทของสินค้าพร้อมกับได้กระจายอำนาจให้กับแต่ละสายงานอย่างเต็มที่ จึงทำให้พนักงานอำนวยความสะดวกและหน้าที่งานในสำนักงานใหญ่มีจำนวนน้อยลงไปด้วย นอกจากนี้ยังมีความมุ่งมั่นอย่างจริงจังที่จะให้พนักงานทุกคน ได้ทำงานด้านการปฏิบัติการมากกว่าด้านอำนวยความสะดวก

8. เข้มงวดและผ่อนปรนในเวลาเดียวกัน (Simultaneous Loose tight Properties) ได้เข้มงวดในการทำให้พนักงานเกิดความศรัทธาและความเชื่อมั่นร่วมกันคุณค่าของลูกค้า คุณภาพบริการการสื่อความหมายแบบไม่มีพิธีรีตองและการคิดค้นสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ เป็นต้น ขณะเดียวกันก็ได้ผ่อนให้พนักงานมีความอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่ และได้ใช้สิ่งที่ผ่อนปรนไปให้กลับมาควบคุมการทำงานของพนักงานอย่างรัดกุม

ทวีศักดิ์ สุททวาทิน (2548) ได้กล่าวถึงการกำหนดเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทยที่ใช้ในการประเมินความเป็นองค์กรชั้นนำไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำ การประเมินภาวะผู้นำเป็นการดูว่าผู้นำระดับสูงขององค์กรแสดงบทบาทอย่างไรในการชี้นำองค์กรเกี่ยวกับค่านิยมและทิศทางขององค์กร ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวความสามารถในการตัดสินใจ การสร้างนวัตกรรม การสร้างองค์กรให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ความรับผิดชอบต่อลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนความรับผิดชอบต่อสาธารณะและความมุ่งมั่นต่อความสำเร็จขององค์กร

2. การวางกลยุทธ์ พิจารณาจากความสามารถขององค์กรในการพัฒนากลยุทธ์ต่างๆและการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับองค์กร

3. การมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด พิจารณาจากวิธิดำเนินการขององค์กรในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า ให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อการดำเนินการขององค์กร การรักษาลูกค้าขององค์กร ซึ่งส่งผลให้การดำเนินธุรกิจขององค์กรประสบความสำเร็จ

4. ระบบสารสนเทศและการวิเคราะห์เชิงบูรณาการ เป็นการพิจารณาว่าองค์กรมีระบบจัดการสารสนเทศที่มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพต่อการประเมินผลการดำเนินการขององค์กรและการวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงผลการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

5. การจัดการทรัพยากรมนุษย์เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับองค์กรพิจารณาจากระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่สามารถสรรหาคัดเลือกผู้ที่มีขีดความสามารถสูงเข้ามาเป็นพนักงานขององค์กร ความสามารถของระบบการจัดการทรัพยากรมนุษย์ในการจูงใจและส่งเสริมเพื่อให้พนักงานได้ใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ในการปฏิบัติงานให้กับองค์กร ตลอดจนการเอื้ออำนวยให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง

6. การจัดการกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล ครอบคลุมถึงความสามารถขององค์กรในการออกแบบผลิตภัณฑ์หรือบริการตามความต้องการของตลาดหรือลูกค้าความสามารถในการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาข้อผิดพลาดในกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ

7. การบรรลุผลลัพธ์ทางธุรกิจ ประเมินผลจากการดำเนินงานขององค์กรในการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ผลลัพธ์ด้านการเงินและการตลาด ผลลัพธ์ด้านทรัพยากรมนุษย์ และผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลขององค์กร

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556) กล่าวถึงรางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (Thailand Quality Award : TQA) ว่าเป็นรางวัลและเครื่องหมายแสดงถึงความเป็นเลิศในการบริหารจัดการขององค์กรที่ทัดเทียมระดับมาตรฐานโลก เนื่องจากมีเกณฑ์ในการประเมินและกระบวนการตัดสินเช่นเดียวกับ MBNQA ของประเทศสหรัฐอเมริกา เนื่องจาก TQA ใช้ MBNQA เป็นแม่แบบ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา 7 หมวดดังนี้

1. การนำองค์กร

เป็นการตรวจประเมินว่าผู้นำระดับสูงขององค์กรได้ดำเนินการในเรื่องค่านิยมทิศทาง และความคาดหวังในผลการดำเนินการอย่างไร รวมไปถึงการมุ่งเน้นลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหลาย การให้อำนาจในการตัดสินใจ การสร้างนวัตกรรม และการเรียนรู้ในองค์กร รวมทั้งตรวจประเมินว่าองค์กรโดยผู้นำระดับสูง ธรรมชาติ การทบทวนผลการดำเนินงาน ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ การดำเนินงานอย่างมีจริยธรรม และการให้การสนับสนุนต่อชุมชนที่สำคัญ

2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์

เป็นการตรวจประเมินว่า องค์กรมีวิธีการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการขององค์กรไว้อย่างไร รวมทั้งนำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการที่เลือกไว้ไปปฏิบัติ และวัดผลความก้าวหน้าอย่างไร การจัดทำกลยุทธ์ ประกอบด้วย กระบวนการจัดทำกลยุทธ์วัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติที่ประกอบด้วย จัดทำแผนปฏิบัติการ การนำแผนไปปฏิบัติ และการคาดการณ์ผลการดำเนินงาน

3. การมุ่งเน้นลูกค้า

เป็นการตรวจประเมินว่า องค์กรกำหนดความต้องการความคาดหวัง และความนิยมของลูกค้าและตลาดอย่างไร รวมถึงองค์กรมีการดำเนินการอย่างไรในการสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า และการกำหนดปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ลูกค้าสร้างความพึงพอใจความภักดี และการรักษาลูกค้าการนำไปสู่การขยายตัวของธุรกิจ ความรู้เกี่ยวกับลูกค้าและตลาดความสัมพันธ์กับลูกค้าและความพึงพอใจของลูกค้า ประกอบด้วย การสร้างความสัมพันธ์กับลูกค้าและการประเมินความพึงพอใจของลูกค้า

4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

เป็นการตรวจประเมินว่า องค์กรเลือกรวบรวม วิเคราะห์ จัดการ และปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ และสินทรัพย์ทางความรู้อย่างไร การวัดและการวิเคราะห์ขององค์กร ประกอบด้วย การวัดผลการดำเนินงานและการวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน การจัดการสารสนเทศและความรู้ประกอบด้วย ความพร้อมใช้งานของข้อมูลและสารสนเทศ

5. การมุ่งเน้นบุคลากร

เป็นการตรวจประเมินว่า ระบบการเรียนรู้ของพนักงานและการสร้างแรงจูงใจในองค์กรช่วยให้พนักงานสามารถพัฒนาตนเองและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ เพื่อให้มุ่งไปในแนวเดียวกันกับวัตถุประสงค์และแผนปฏิบัติการโดยรวมขององค์กร รวมถึงตรวจประเมินความใส่ใจ การสร้างและรักษาสภาพแวดล้อมในการทำงาน สร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงานซึ่งจะโน้มนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ

6. การมุ่งเน้นการปฏิบัติการ

เป็นการตรวจประเมินในแง่มุมต่าง ๆ ที่สำคัญทั้งหมดของการจัดการ กระบวนการรวมถึงผลิตภัณฑ์การบริการ และกระบวนการธุรกิจที่สำคัญที่ช่วยสร้างคุณค่าแก่ลูกค้า และองค์กรตลอดจนกระบวนการสนับสนุนที่สำคัญต่าง ๆ ที่สร้างคุณค่าให้กับองค์กร

7. ผลลัพธ์

เป็นการตรวจประเมินผลการดำเนินการขององค์กร และการปรับปรุงในด้านต่าง ๆ ที่สำคัญ ได้แก่ ความพึงพอใจของลูกค้า ผลการดำเนินการที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และบริการ ผลการดำเนินการด้านการเงินและการตลาด ผลลัพธ์ด้านทรัพยากรบุคคลผลลัพธ์ด้านการปฏิบัติงาน และความรับผิดชอบต่อสังคม นอกจากนี้ยังตรวจประเมินผลการดำเนินการขององค์กร โดยเปรียบเทียบกับคู่แข่งด้วย

คุณลักษณะขององค์กรที่มีผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศตามเกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติของประเทศไทย (TQA) เป็นรางวัลที่ยึดหลักเกณฑ์เดียวกันกับรางวัลคุณภาพของประเทศสหรัฐอเมริกา (2557) ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ

1. การนำองค์การ (leadership)
2. การวางแผนกลยุทธ์ (strategic planning)
3. การมุ่งเน้นลูกค้าและการตลาด (customer focus and marketing)
4. การจัดการทรัพยากรมนุษย์ (human resource management)
5. การจัดการกระบวนการ (process management)
6. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (measurement, analysis and knowledge management)
7. ผลลัพธ์ขององค์การ (organizational outcomes)

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2558) กล่าวว่า Education Criteria for Performance Excellence (EdPEX) เป็นเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาโดยคณะกรรมการทำงานขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ แปลงมาจากเกณฑ์ Baldrige Criteria for Performance Excellence 2013-2014 และ Baldrige Excellence Framework 2015-2016 ของสหรัฐอเมริกาเพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของการศึกษาไทย และสถาบันการศึกษาสามารถใช้เป็นกรอบในการพัฒนาเพื่อก้าวสู่ความเป็นสถาบันชั้นนำในระดับนานาชาติมุ่งเน้นผลลัพธ์ในเรื่องหลัก ๆ เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน กระบวนการผู้เรียนและลูกค้า กลุ่มอื่น บุคลากร การนำองค์การ และการกำกับดูแล รวมถึงงบประมาณการเงินและตลาด การรวมตัววัดเหล่านี้มาประกอบกันทำให้มั่นใจได้ว่ากลยุทธ์ของสถาบันมีความสมดุลโดยไม่ละเลยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียบางกลุ่ม วัตถุประสงค์ หรือเป้าประสงค์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวที่สำคัญอย่างไม่เหมาะสม โดย EdPEX มีเกณฑ์การประเมิน 7 หมวด ดังนี้

1. การนำองค์การ (Leadership)
2. กลยุทธ์ (Strategy)
3. ลูกค้า (Customers)
4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)
5. บุคลากร (Workforce)
6. การปฏิบัติการ (Operations)
7. ผลลัพธ์ (Results)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559) กล่าวว่า เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน Office of Basic Education Commission Quality Award (OBECQA) ขับเคลื่อนให้โรงเรียนบรรลุเป้าประสงค์ ปรับปรุงผลลัพธ์ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับโรงเรียนในระดับนานาชาติ การใช้เกณฑ์รางวัลคุณภาพ

แห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ค่านิยม และแนวคิดหลัก เกณฑ์เพื่อผลการดำเนินงานที่เป็นเลิศ และแนวทางการให้คะแนน เพื่อปรับปรุงและให้ได้มาซึ่งผลลัพธ์ที่ยั่งยืน โรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้รับการยอมรับ ว่าเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับประเทศ โรงเรียนเหล่านี้ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศและเป็นแรงบันดาลใจให้โรงเรียนอื่น ๆ ปรับปรุงการปฏิบัติการและผลลัพธ์ของตนเองซึ่งส่งผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานครอบคลุม 7 ด้านที่สำคัญในการจัดการและการดำเนินการของโรงเรียน (แบ่งย่อยออกเป็น กระบวนการ 6 หมวด และผลลัพธ์ 1 หมวด) ได้แก่

1. การนำองค์กร (Leadership)
2. กลยุทธ์ (Strategy)
3. นักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Student and Stakeholder)
4. การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ (Measurement, Analysis, and Knowledge Management)
5. บุคลากร (Workforce)
6. การปฏิบัติการ (Operations)
7. ผลลัพธ์ (Results)

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) กล่าวถึงการดำเนินการการบริหารจัดการภาครัฐเพื่อให้การพัฒนาคุณภาพขององค์กรไปสู่ความเป็นเลิศ (PMQA) ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การนำองค์กร

การกำหนดทิศทางองค์กร ควรให้ความสำคัญ คำนึงถึงการตอบสนองความต้องการและ ความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด รวมถึงต้องนำส่วนราชการไปสู่ การบรรลุวิสัยทัศน์และภารกิจของหน่วยงานได้ ผู้บริหารของส่วนราชการควรมีบทบาทในการกระตุ้น ส่งเสริม ผลักดัน สร้างบรรยากาศในองค์กรให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่มุ่งเน้นผลการดำเนินการ สร้างวัฒนธรรมองค์กร เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน

ด้านที่ 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

เพื่อให้องค์กรสามารถกำหนดยุทธศาสตร์ได้อย่างเหมาะสม กลไกที่สำคัญในการบริหารยุทธศาสตร์คือการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ (Environmental

Analysis)ปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้ทราบถึงบริบทต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์การที่องค์การต้องเผชิญ อันจะนำไปสู่การวิเคราะห์และกำหนดยุทธศาสตร์เพื่อรองรับได้อย่างเหมาะสมต่อไป การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางยุทธศาสตร์ได้อย่างชัดเจน องค์การสามารถนำเครื่องมือต่าง ๆ เข้ามาใช้ในการวิเคราะห์ โดยต้องพิจารณาเลือกเครื่องมือทางการจัดการที่มีความเหมาะสมกับบริบท ขององค์การและนำมาใช้ในการตัดสินใจต่อไป

ด้านที่ 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การทำให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความผูกพันเป็นการดำเนินการในเชิงกลยุทธ์โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเชื่อมั่นจนถึงระดับที่ผู้รับบริการและ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้การสนับสนุน ปกป้อง และให้ความร่วมมือกับส่วนราชการอย่างเต็มที่ การจะสร้างเชื่อมั่นในระดับดังกล่าวต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานที่มีวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับพันธกิจของส่วนราชการ เหตุผลในการดำรงอยู่ของส่วนราชการ คุณค่าที่ ส่วนราชการส่งมอบต่อผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและสังคม พฤติกรรมและความชอบของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ด้านที่ 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

เป็นการรวบรวมและจัดเก็บองค์ความรู้ที่จำเป็นในการขับเคลื่อนองค์การถ่ายทอด ส่งต่อ แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ปลูกฝังให้การเรียนรู้เป็นวัฒนธรรมองค์การ เชื่อมโยงต่อยอดองค์ความรู้ไปสู่การพัฒนาองค์การและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ต้องได้รับการปลูกฝังลงไปในวิถีการปฏิบัติงานขององค์กร โดยควรเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำวันที่ทำจนเป็นกิจวัตร สิ่ง queส่งผลต่อการแก้ปัญหาที่ต้นเหตุโดยตรง เน้นการสร้าง องค์ความรู้และแบ่งปันความรู้ทั่วทั้งองค์การ สิ่งที่เกิดจากการมองเห็นโอกาสในการเปลี่ยนแปลง ที่สำคัญและมีความหมาย รวมทั้งการสร้างนวัตกรรมการจัดการความรู้ (Knowledge Management) ต้องมุ่งเน้นที่ความรู้ ที่บุคลากรต้องใช้ในการปฏิบัติงาน เพื่อการปรับปรุงกระบวนการ ผลิตภัณฑ์ และบริการ และใช้นวัตกรรมเพื่อเพิ่มคุณค่าเพิ่มให้แก่ลูกค้าและองค์กร

ด้านที่ 5 การมุ่งเน้นบุคลากร

เป็นระบบการบริหารจัดการบุคลากรครบวงจรและบูรณาการตั้งแต่การสรรหาว่าจ้าง บรรจุ รักษามูลค่า สร้างสภาพแวดล้อมที่เกื้อหนุนการทำงานของบุคลากรให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลระบบการบริหารจัดการด้านบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ ตอบสนองยุทธศาสตร์ และสร้างแรงจูงใจ มีความคล่องตัวและมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ มีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่ดี ก่อเกิดความร่วมมือระบบการพัฒนาบุคลากรมีความทันสมัย พัฒนามูลค่าในส่วนราชการให้ก้าวทันเทคโนโลยี มีทักษะในการแก้ไขปัญหา สร้างความรอบรู้ และความมีจริยธรรม มี

ความคิดริเริ่มที่นำไปสู่นวัตกรรม มีความเป็นผู้ประกอบการสาธารณะ ปฏิบัติงานโดยเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลาง

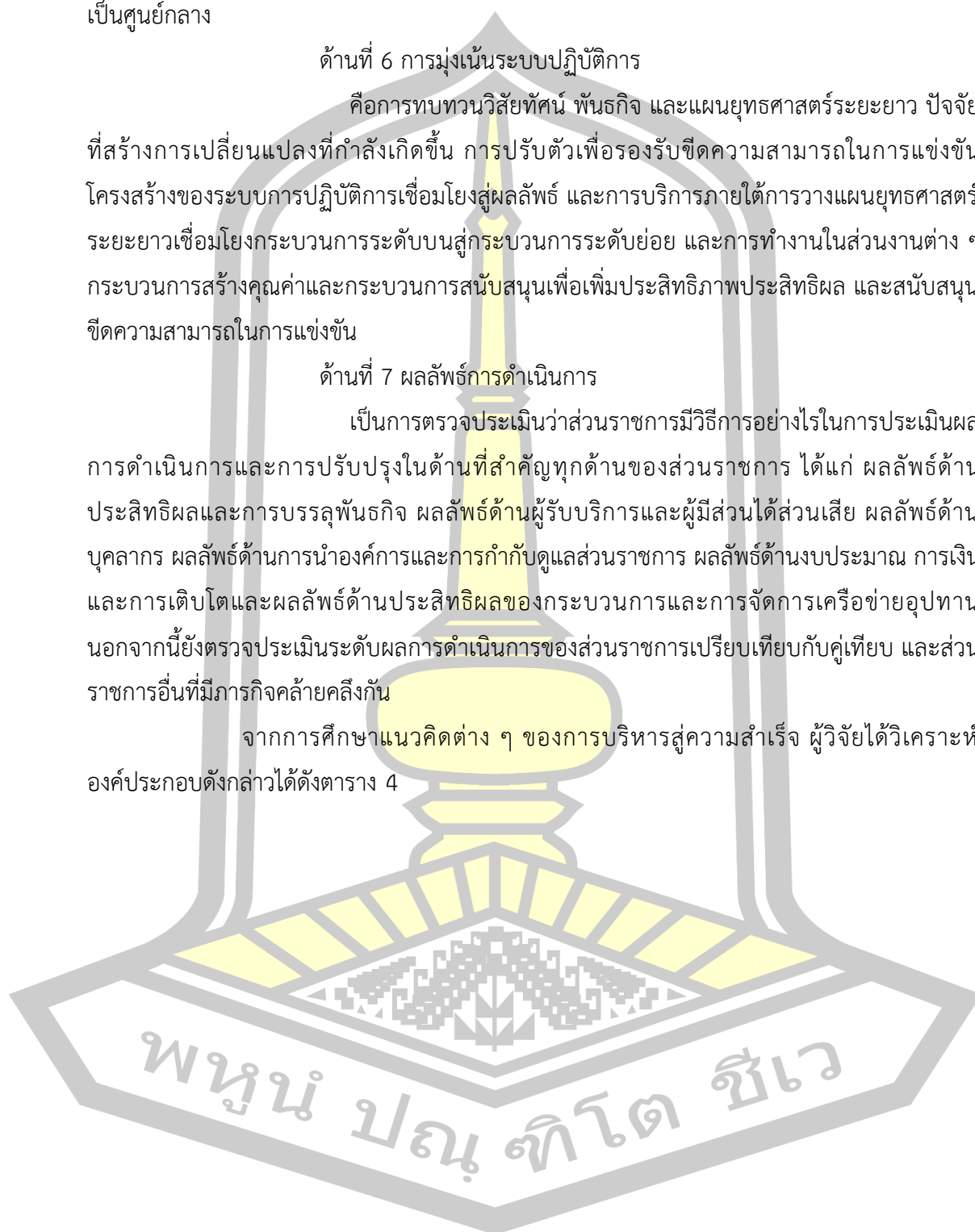
ด้านที่ 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

คือการทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ และแผนยุทธศาสตร์ระยะยาว ปัจจัยที่สร้างการเปลี่ยนแปลงที่กำลังเกิดขึ้น การปรับตัวเพื่อรองรับขีดความสามารถในการแข่งขัน โครงสร้างของระบบการปฏิบัติการเชื่อมโยงสู่ผลลัพธ์ และการบริการภายใต้การวางแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวเชื่อมโยงกระบวนการระดับบนสู่กระบวนการระดับย่อย และการทำงานในส่วนงานต่าง ๆ กระบวนการสร้างคุณค่าและกระบวนการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผล และสนับสนุนขีดความสามารถในการแข่งขัน

ด้านที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ

เป็นการตรวจประเมินว่าส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการประเมินผลการดำเนินการและการปรับปรุงในด้านที่สำคัญทุกด้านของส่วนราชการ ได้แก่ ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลและการบรรลุพันธกิจ ผลลัพธ์ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลลัพธ์ด้านบุคลากร ผลลัพธ์ด้านการนำองค์การและการกำกับดูแลส่วนราชการ ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงิน และการเติบโตและผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของกระบวนการและการจัดการเครือข่ายอุปทาน นอกจากนี้ยังตรวจประเมินระดับผลการดำเนินการของส่วนราชการเปรียบเทียบกับคู่เทียบ และส่วนราชการอื่นที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน

จากการศึกษาแนวคิดต่าง ๆ ของการบริหารสู่ความสำเร็จ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าวได้ดังตาราง 4

ตาราง 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

องค์ประกอบของการบริหาร สู่ความเป็นเลิศ	นักวิชาการ									
	Sentell (1994)	Baldrige (2014)	วีระชัย ตันติวีระวิทยา (2540)	ทวีศักดิ์ สุทวาทิน (2548)	สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2566)	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2558)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2561)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562)	ความถี่
1.การมุ่งเน้นลูกค้า	✓									1
2.การจัดการกระบวนการ	✓									1
3.ภาวะผู้นำ	✓									1
4.ระบบและโครงสร้าง	✓									1
5.บุคคลากรในองค์กร	✓									1
6.ผลการดำเนินงาน	✓									1

พูน ปณ ทิโต ชีเว

องค์ประกอบของการบริหารสู่ ความเป็นเลิศ	นักวิชาการ									
	Sentell (1994)	Baldrige (2014)	วิระชัย ตันติวีระวิทยา (2540)	ทวีศักดิ์ สีกวาฬิน (2548)	สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2566)	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2558)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559)	สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2561)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562)	ความถี่
7.การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์	✓	✓								2
8.การศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้		✓								1
9.การเรียนรู้ขององค์กรและ บุคคล		✓								1
10.เน้นผลลัพธ์และคุณค่า		✓								1
11.มุมมองเชิงระบบ		✓								1
12.มุ่งเน้นการปฏิบัติการ			✓							1
13.มีความใกล้ชิดกับลูกค้า			✓							1

องค์ประกอบของการบริหารสู่ ความเป็นเลิศ	นักวิชาการ									
	Sentell (1994)	Baldrige (2014)	วิระชัย ตันติวีระวิทยา (2540)	ทวีศักดิ์ สีกวาฬิน (2548)	สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556)	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2558)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน (2559)	สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2561)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562)	ความถี่
14.มีความอิสระในการทำงาน และรู้สึกเป็นเจ้าของ			✓							1
15.เพื่อผลิตโดยอาศัย พนักงาน			✓							1
16.การนำองค์กร/ผู้นำ				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
17.การวางแผน/วางแผนเชิงกลยุทธ์				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
18.เน้นผู้เรียนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
19.มุ่งเน้นลูกค้า/ผู้รับบริการ				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
20.มุ่งเน้นบุคลากร				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6

องค์ประกอบของการบริหารสู่ ความเป็นเลิศ	นักวิชาการ									
	Sentell (1994)	Baldrige (2014)	ริชาร์ด ตันตีวีระวิทยา (2540)	ทวีศักดิ์ สีกวาฬิน (2548)	สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556)	สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2558)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน (2559)	สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ (2561)	สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562)	ความถี่
21.มุ่งเน้นกระบวนการ / การ ดำเนินการ				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
22.การวัด วิเคราะห์ จัดการ เรียนรู้				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
23.เน้นผลลัพธ์การดำเนินการ				✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
24.การปฏิบัติการ						✓	✓	✓	✓	6
รวม	7	5	4	8	8	9	9	9	9	

จากการวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศจากนักวิชาการทั้งในและต่างประเทศ ดังตารางแสดงความถี่ จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่เป็นกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่จะนำไปสังเคราะห์มีทั้งหมด 24 องค์ประกอบ โดยการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาสังเคราะห์องค์ประกอบที่เหมาะสมกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศได้ทั้งหมด 7 องค์ประกอบ คือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนอย่างเป็นระบบ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน 4) การมุ่งเน้นบุคลากร 5)

กระบวนการดำเนินการ 6) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ โดยได้นำองค์ประกอบมารวมกลุ่มที่มีความสอดคล้องกัน ปรากฏดังตารางที่ 5

ตาราง 2 การสังเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

องค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ	ข้อมูลองค์ประกอบของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ
1.การนำองค์กร	3.ภาวะผู้นำ 7.การนำองค์กรอย่างมีวิสัยทัศน์ 14.มีความอิสระในการทำงานและรู้สึกเป็นเจ้าของ 16.การนำองค์กร/ผู้นำ
2.การวางแผนอย่างเป็นระบบ	4.ระบบและโครงสร้าง 11.มุมมองเชิงระบบ 17.การวางแผน/วางแผนเชิงกลยุทธ์
3.การมุ่งเน้นผู้เรียน	1.การมุ่งเน้นลูกค้า 13.มีความใกล้ชิดกับลูกค้า 18.เน้นผู้เรียนที่มีส่วนได้ส่วนเสีย 19.มุ่งเน้นลูกค้า/ผู้รับบริการ
4.การมุ่งเน้นบุคลากร	5.บุคคลกรในองค์กร 15.เพื่อผลผลิตโดยอาศัยพนักงาน 20.มุ่งเน้นบุคลากร

5.กระบวนการดำเนินการ	2.การจัดการกระบวนการ 12.มุ่งเน้นการปฏิบัติการ 21.มุ่งเน้นกระบวนการ / การดำเนินการ 24.การปฏิบัติการ
6.การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้	8.การศึกษาที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ 9.การเรียนรู้ขององค์กรและบุคคล 22.การวัด วิเคราะห์ จัดการเรียนรู้
7.เน้นผลลัพธ์การดำเนินการ	6.ผลการดำเนินงาน 10.เน้นผลลัพธ์และคุณค่า 23.เน้นผลลัพธ์การดำเนินการ

ผู้วิจัยจะกล่าวถึงรายละเอียดของแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศในแต่ละด้านดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 การนำองค์กร

ความหมายของการนำองค์กร

พยอม วงศ์สารศรี (2544) กล่าวว่า การนำองค์กรเป็นกระบวนการที่บุคคลหนึ่ง(ผู้นำ) ใช้อิทธิพลและอำนาจของตนกระตุ้นชี้แนะให้บุคคลอื่น (ผู้ตาม) มีความกระตือรือร้น เต็มใจทำในสิ่งที่เขาต้องการ โดยมีเป้าหมายขององค์กรเป็นจุดหมายปลายทาง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า การนำองค์กรเป็นการดำเนินการที่แสดงให้เห็นปรากฏว่าระบบการนำของสถานศึกษา (School system) ได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา บุคลากรหลักที่เป็นทีมนำ กำหนดค่านิยม ทิศทางและผลงานที่คาดหวังอย่างไร รวมถึงการมุ่งเน้นนักเรียน การเรียนรู้การกระจายอำนาจให้บุคลากร นวัตกรรม และการเรียนรู้ในองค์กร

ขั้นตอนการนำองค์กร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติในการนำองค์กร ดังนี้

1. สร้างกระบวนการในการกำหนดวิสัยทัศน์
2. ดำเนินการสร้างบรรยากาศในสถานศึกษา เพื่อส่งเสริม กำกับให้มีการประพฤติปฏิบัติตามกฎหมายและมีจริยธรรม
3. สร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษา เพื่อให้มีการพัฒนาให้บรรลุตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์
4. จัดระบบการทำงานที่เอื้อต่อการพัฒนาสถานศึกษาไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ได้กำหนดขั้นตอนในการนำองค์กร ดังนี้

1. กำหนดทิศทางองค์กร
2. สื่อสาร สร้างความเข้าใจ
3. สร้างบรรยากาศ
4. เป็นตัวอย่างที่ดี
5. ทบทวนผลการดำเนินการ
6. จัดลำดับความสำคัญ
7. ปรับปรุงทั่วทั้งองค์กร

สรุปได้ว่า การนำองค์กร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อนำองค์กรไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ของผู้บริหาร โดยต้องมีการกำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทางการดำเนิน มีการสร้างบรรยากาศที่ดีต่อการปฏิบัติงานร่วมกัน รวมถึงให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ประกอบที่ 2 การวางแผนอย่างเป็นระบบ

ความหมายของการวางแผนอย่างเป็นระบบ

อุทิศ ขาวเอียร์ (2549) ได้กล่าวถึงการวางแผนเชิงกลยุทธ์คือ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและมีการตรวจสอบสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ของแผนตั้งแต่การวิเคราะห์สภาวะแวดล้อมภายนอก และสภาวะองค์กรภายใน การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลักของการวิเคราะห์และการจัดวางกลยุทธ์ ตลอดจนชี้้นำการปรับปรุงกลไกขององค์กร และการติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นผลที่ได้จากกระบวนการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่อาจเปรียบเสมือน การทำความเข้าใจต่อคำถามอย่างเป็นขั้นตอน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กล่าวถึงการวางแผนเชิงกลยุทธ์คือ การบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดทำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน การถ่ายทอดวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติการจัดสรรทรัพยากรให้เพียงพอที่จะทำให้แผนปฏิบัติการบรรลุผลสำเร็จ การจะปรับเปลี่ยนแผนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงไปรวมถึงวิธีการวัดความสำเร็จ และการรักษาความยั่งยืนของโรงเรียนในระยะยาว

ขั้นตอนการวางแผนอย่างเป็นระบบ

อุทิศ ขาวเอียร์ (2549) กล่าวถึงการดำเนินการวางแผนเชิงกลยุทธ์ดังนี้

1. ปัจจุบันองค์กรอยู่ฐานะเช่นใด มีสภาวะแวดล้อมขององค์กรในปัจจุบันเป็นอย่างไรทั้งทางบวกและลบ และอนาคตจะมีแนวโน้มที่ดีขึ้นแค่ไหนเพียงไร
2. อนาคตองค์กรจะสามารถให้บริการแก่สังคมได้เต็มตามศักยภาพขององค์กร และตามความคาดหวังของสังคม (ประชาชน-ลูกค้า) ได้แค่ไหน เพียงใด
3. องค์กรจะไปถึงจุดมุ่งหมายดังกล่าวโดยมีทางเลือกอย่างไรที่เหมาะสม
4. ต้องใช้กลวิธีและเครื่องมือให้เกิดความราบรื่นในการดำเนินการเช่นใด
5. องค์กรรู้ได้อย่างไรว่าการดำเนินการขององค์กรถูกที่ถูกทางแล้ว หากผิดควรแก้ไขอะไรบ้าง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการในหมวดการวางแผนเชิงกลยุทธ์ดังนี้

1. วางแผนยุทธศาสตร์
2. ถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์
3. สื่อสาร สร้างความเข้าใจ
4. นำไปปฏิบัติ

สรุปได้ว่า การวางแผนอย่างเป็นระบบ หมายถึง การบริหารจัดการก่อนเริ่มดำเนินการ เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการจัดทำวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของโรงเรียนเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีขั้นตอน มีเป้าหมายที่แน่ชัดซึ่งในการดำเนินงานจะทำตามแผนที่วางไว้ โดยต้องมีการพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ต้องมีการควบคุมแผนให้มีการดำเนินงานที่ถูกต้อง เพื่อนำไปสู่ความสำเร็จอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 3 การมุ่งเน้นผู้เรียน

ความหมายของการมุ่งเน้นผู้เรียน

ปราชญา กล้าผจญ (2553) ได้กล่าวถึง การจัดการศึกษาแนวใหม่เล็กใช้วิธีเดิมที่ถือเอาครู อาจารย์ เป็นศูนย์กลางอีกต่อไป ต้องถือว่านักเรียนเป็นบุคคลสำคัญ ครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวกเป็นผู้จัดบรรยากาศให้แก่ผู้เรียน หาทางทำให้ผู้เรียนมีความสุขสนุกสนานกับการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กล่าวถึง หมวดการมุ่งเน้นผู้เรียนนี้เป็นการตรวจประเมินถึงวิธีการที่โรงเรียนสร้างความผูกพันกับนักเรียนเพื่อความสำเร็จด้านการตลาดในระยะยาว กลยุทธ์ในการสร้างความผูกพันครอบคลุมถึงวิธีการสร้างวัฒนธรรมมุ่งเน้นนักเรียนรวมทั้งวิธีการที่โรงเรียนรับฟังเสียงของนักเรียน และการใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อปรับปรุงและค้นหาโอกาสในการสร้างนวัตกรรม

ขั้นตอนของการดำเนินการมุ่งเน้นผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้มีแนวทางการดำเนินการสำหรับการมุ่งเน้นนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

1. จัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่อยู่ในพื้นที่บริการของสถานศึกษา
2. สำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาของสถานศึกษา
3. จัดหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนให้เต็มตามศักยภาพตอบสนองความต้องการของนักเรียนและทิศทางของสถานศึกษา
4. จัดการเรียนการสอน กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะตามที่กำหนด
5. จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศ และบริการแหล่งเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ตอบสนองต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

6. จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบรอบด้าน
(Comprehensive Student Support System)

7. จัดบริการแนะแนวเชิงรุกที่มุ่งอนาคตและสัมฤทธิ์ผลของ
นักเรียน (Future Focus and Result-Based Guidance)

8. จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์กับนักเรียน ผู้ปกครอง และ
ชุมชน เพื่อให้เกิดความพึงพอใจต่อการรับบริการทางการศึกษาจากสถานศึกษา

9. จัดให้มีการรับฟัง สำนวญความคิดเห็นของนักเรียน ผู้ปกครอง
และชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อนำมาพัฒนาการดำเนินงานของสถานศึกษาให้มี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้นไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) กล่าวถึงขั้นตอนการ
ดำเนินการในหมวดผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ดังนี้

1. แบ่งกลุ่มผู้รับบริการ
2. รับฟังความต้องการ/ความคาดหวัง
3. หาความต้องการร่วมของแต่ละกลุ่ม
4. ออกแบบกระบวนการสร้างความสัมพันธ์ที่ดี
5. สื่อสาร สร้างความเข้าใจ/กำหนดวิธีปฏิบัติ
6. วัดความพึงพอใจ/ไม่พึงพอใจ
7. ปรับปรุงกระบวนการ

สรุปได้ว่า การมุ่งเน้นผู้เรียน หมายถึง เป็นการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ จัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับความสามารถ ศักยภาพ และความถนัดของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ศึกษา
ตามที่สนใจ ครูเป็นผู้แนะนำผู้เรียนให้มีการศึกษาที่ถูกต้องตามขั้นตอน โดยเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่ง
ผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน มีการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อแก้ปัญหาของนักเรียน
แต่ละคน มีการจัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครู นักเรียน ชุมชน ทั้งนี้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มี
ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่ 4 การมุ่งเน้นบุคลากร

ความหมายของการมุ่งเน้นบุคลากร

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556) ได้กล่าวถึงการมุ่งเน้นบุคลากรว่า
เป็นการตรวจประเมินความสามารถของโรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการกำหนดขีดความสามารถของ
บุคลากรอัตรากำลัง และการสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่นำไปสู่ผลการดำเนินงานที่ตื้นนอกจากนี้
ในหมวดนี้ยังเป็นการตรวจประเมินว่าโรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในความผูกพัน จัดการและพัฒนา

บุคลากรเพื่อพัฒนาศักยภาพของพวกเขามาใช้อย่างเต็มที่ โดยสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับพันธกิจ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กล่าวถึง การมุ่งเน้นบุคลากร หมายถึง การบริหารจัดการเกี่ยวกับการผูกใจ การพัฒนาและการจัดการบุคลากร เพื่อให้มีการใช้ศักยภาพของบุคลากรอย่างเต็มที่ และสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับพันธกิจ กลยุทธ์ และแผนปฏิบัติการโดยรวมของโรงเรียน รวมถึงการประเมินขีดความสามารถ อัตราากำลัง และการสร้างสภาพแวดล้อมการปฏิบัติงานที่จะก่อให้เกิดผลการดำเนินงานที่ดี

ขั้นตอนการดำเนินการของการมุ่งเน้นบุคลากร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กล่าวถึงการดำเนินการของการมุ่งเน้นบุคลากรมีดังนี้

1. สภาพแวดล้อมในการทำงาน : โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนบุคลากร ให้อธิบายว่าโรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการบริหารขีดความสามารถและอัตรากำลัง เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จ และอธิบายว่าโรงเรียนดำเนินการอย่างไรเพื่อรักษาบรรยากาศในการทำงานให้ปลอดภัย มั่นคง และเกื้อกูลต่อการทำงาน

2. ความผูกพันของบุคลากร : โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการสร้างความผูกพันผูกใจบุคลากรเพื่อให้บรรลุความสำเร็จในระดับองค์กรและระดับบุคคล ให้อธิบายว่าโรงเรียนสร้างความผูกพัน จ่ายค่าตอบแทน และให้รางวัลบุคลากรอย่างไร เพื่อให้ได้ผลการดำเนินงานที่ดี อธิบายว่าโรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการประเมินความผูกพันของบุคลากร และการใช้ผลการประเมินนั้นมาทำให้ผลการดำเนินการดียิ่งขึ้น อธิบายว่ามีการพัฒนาสมาชิกของกลุ่มบุคลากร รวมถึงกลุ่มผู้นำอย่างไรเพื่อให้เกิดผลการดำเนินการที่ดีให้โรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ได้กล่าวถึงการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ทุกส่วนราชการจะมีแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล (ตามแนวทางที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด) มีการวิเคราะห์สมรรถนะของบุคลากรที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. มีการให้โอกาสบุคลากรมีส่วนในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และการนำความคิดไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงองค์การ

2. มีการสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะระหว่างบุคลากรภายในองค์การ

3. มีระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากร และมีระบบการให้รางวัลและสิ่งจูงใจเพื่อสนับสนุนให้บุคลากรมีขวัญกำลังใจ

4. มีการสร้างเส้นทางความก้าวหน้าให้กับบุคลากร พร้อมมีระบบในการพัฒนาเช่นการเตรียมบุคลากรสำหรับตำแหน่งผู้บริหารหรือตำแหน่งที่มีความสำคัญต่อภารกิจหลักขององค์การ

5. มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถของบุคลากร

6. มีการส่งเสริมด้านสุขภาพ อนามัย ความปลอดภัย การป้องกันภัย การปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน

7. มีการมอบหมายงานที่ท้าทายและเหมาะสมเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบต่อองค์การ

สรุปได้ว่า การมุ่งเน้นบุคลากร หมายถึง การบริหารจัดการที่ให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยมีกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของบุคลากร เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ เพราะบุคลากรในองค์กรถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนองค์กรให้ความไว้วางใจในการทำงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งใช้มาตรการในด้านบวกในการส่งเสริมจิตใจให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานอยู่ตลอดเวลา

องค์ประกอบที่ 5 กระบวนการดำเนินการ

ความหมายของกระบวนการดำเนินการ

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556) ได้กล่าวถึงกระบวนการดำเนินการว่ากระบวนการดำเนินการเป็นการอธิบายว่าโรงเรียนมีวิธีการออกแบบจัดการ และปรับปรุงระบบงาน และกระบวนการทำงานเพื่อนำไปสร้างคุณค่าให้นักเรียนทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า การมุ่งเน้นกระบวนการดำเนินการเป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการกำหนดสมรรถนะหลัก ระบบงาน การออกแบบการจัดการ และปรับปรุงกระบวนการที่สำคัญเพื่อนำระบบงานไปใช้สร้างคุณค่าให้ผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และโรงเรียนประสบความสำเร็จ รวมทั้งการเตรียมพร้อมต่อภาวะฉุกเฉิน

ขั้นตอนของกระบวนการดำเนินการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กล่าวถึงกระบวนการดำเนินการและอธิบายถึงการเตรียมความพร้อมสำหรับภาวะฉุกเฉิน โดยดำเนินการดังนี้

1. ระบบงาน: โรงเรียนมีวิธีการออกแบบ จัดการ และปรับปรุงระบบงานอย่างไร ให้อธิบายวิธีการในการออกแบบระบบงาน เพื่อสร้างคุณค่าให้นักเรียนให้เกิดผล

ส่งผลต่อการเรียนรู้และความสำเร็จของนักเรียนทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและยั่งยืนรวมทั้งเตรียมความพร้อมสำหรับภาวะฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น

2. กระบวนการทำงาน: โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการออกแบบจัดการและปรับปรุงกระบวนการทำงาน ให้อธิบายว่าโรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการออกแบบ การจัดการ และปรับปรุงกระบวนการทำงานที่สำคัญเพื่อสร้างคุณค่าแก่นักเรียน รวมทั้งทำให้โรงเรียนประสบความสำเร็จและยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการในหมวดการจัดการกระบวนการ ดังนี้

1. กำหนดกระบวนการ
2. ข้อกำหนดที่สำคัญ
3. ออกแบบกระบวนการ
4. การจัดการกระบวนการสู่การปฏิบัติ
5. ปรับปรุงกระบวนการ
6. แลกเปลี่ยนเรียนรู้
7. นวัตกรรม

สรุปได้ว่า กระบวนการดำเนินการ หมายถึง การบริหารจัดการของสถานศึกษา เพื่อให้มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการดำเนินการจะต้องมีขั้นตอนอย่างชัดเจน ต้องมีการวางแผน ออกแบบการทำงานร่วมกัน มีการลงมือปฏิบัติงานตามแผนที่วางไว้ ซึ่งต้องมีการสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ มีการประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาอยู่เสมอ

องค์ประกอบที่ 6 การวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

ความหมายของการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กล่าวถึง การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ เป็นการบริหารจัดการเกี่ยวกับการเลือกรวบรวม วิเคราะห์ จัดการและปรับปรุงข้อมูลสารสนเทศ และสินทรัพย์ทางความรู้ และการจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งการทบทวนผลการดำเนินการ และใช้ผลการทบทวนในการปรับปรุงผลการดำเนินการ เพื่อผลักดันให้เกิดการปรับปรุงผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ผลการดำเนินงาน และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของโรงเรียน

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) ได้กล่าวถึง การจัดการความรู้ว่าเป็นเครื่องมือบริหารจัดการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในองค์การ ซึ่งกระจุกกระจาย

อยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสารมาพัฒนาให้เป็นระบบเพื่อให้ทุกคนในองค์กรสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้องค์การมีความสามารถในการแข่งขันสูงสุด

ขั้นตอนของการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการเกี่ยวกับการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ดังนี้

1. การวัด การวิเคราะห์ และการปรับปรุงผลการดำเนินการของโรงเรียน:โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการวัด วิเคราะห์ และนำมาปรับปรุงผลการดำเนินการของโรงเรียน

2. การจัดการความรู้ สารสนเทศ และเทคโนโลยี: โรงเรียนมีวิธีการอย่างไรในการจัดการสารสนเทศ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) กล่าวถึงขั้นตอนการดำเนินการในหมวดการวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ดังนี้

1. เลือกข้อมูลสารสนเทศ
2. รวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์ผล
4. สื่อสารผลการวิเคราะห์
5. วางระบบการจัดการข้อมูล
6. การจัดการความรู้

สรุปได้ว่า การวัดผล การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ หมายถึง การบริหารจัดการของสถานศึกษาเกี่ยวกับการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศ มีการเลือกข้อมูลสารสนเทศมาใช้อย่างเป็นระบบ มีระบบรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ มีการวิเคราะห์ผลที่ได้จากการดำเนินการ เพื่อนำมาปรับปรุง มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

องค์ประกอบที่ 7 ผลลัพธ์ของการดำเนินการ

ความหมายของผลลัพธ์ของการดำเนินการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวถึงผลลัพธ์การดำเนินการการว่าคือ การรักษาการนำเสนอคุณค่าที่ดีเยี่ยมของนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การมีผลการดำเนินการที่ดีเยี่ยมโดยเห็นได้จากตัวชี้วัดด้านการปฏิบัติการบุคลากร กฎหมาย สังคม จริยธรรม และการเงิน รวมทั้งตัวชี้วัดด้านการเรียนรู้ระดับองค์กรและระดับบุคคล

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2562) กล่าวว่า ผลลัพธ์ การดำเนินการเป็นการตรวจประเมินว่าส่วนราชการมีวิธีการอย่างไรในการประเมินผลการดำเนินการ และการปรับปรุงในด้านที่สำคัญทุกด้านของส่วนราชการ นอกจากนี้ยังตรวจประเมินระดับผลการ ดำเนินการของส่วนราชการเปรียบเทียบกับคู่เทียบ และส่วนราชการอื่นที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน

ขั้นตอนของผลลัพธ์ของการดำเนินการ

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2556) กล่าวถึงผลลัพธ์การดำเนินการ ประกอบด้วยดังนี้ 1) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลและการบรรลุพันธกิจ 2) ผลลัพธ์ด้านผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 3) ผลลัพธ์ด้านบุคลากร 4) ผลลัพธ์ด้านการนำองค์การและการกำกับดูแลส่วน ราชการ 5) ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ การเงินและการเติบโต 6) ผลลัพธ์ด้านประสิทธิผลของ กระบวนการและการจัดการเครือข่ายอุปทาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560) กล่าวว่า สถานศึกษาต้องจัดทำข้อมูลสารสนเทศที่แสดงผลการดำเนินงานแต่ละด้าน ดังนี้ 1) ด้านการเรียนรู้ ของนักเรียน 2) ด้านการพัฒนาครู 3) ด้านการพัฒนาหลักสูตรและการสอน 4) ด้านความสัมพันธ์กับ นักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน 5) ด้านภาวะผู้นำและการบริหาร

สรุปได้ว่า ผลลัพธ์ของการดำเนินการ หมายถึง ผลจากการบริหารจัดการ สถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล ด้านบริหารทั่วไป และการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน เพื่อประเมินการบรรลุวัตถุประสงค์และ ปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาสถานศึกษาต่อไป

วงจรคุณภาพ

ในการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้เลือกหลักการ บริหารที่สอดคล้องกับเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ซึ่งจะทำให้การบริหารจัดการโรงเรียนเกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ผู้ทำการวิจัยจึงเลือกหลักการของ วงจรคุณภาพ (PDCA) มา ใช้เพื่อศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ในครั้งนี้ ซึ่งรายละเอียดมีดังต่อไปนี้

ความหมายของวงจรคุณภาพ

วรภัทร ภูเจริญ (2541) ได้ให้ความหมาย วงจรคุณภาพ หมายถึง ระบบการ บริหารงานที่มีคุณภาพเป็นที่รู้จักแพร่หลายระบบหนึ่ง ประกอบด้วย ขั้นตอนการวางแผน (Plan) การ

ปฏิบัติตามแผน (Do) การตรวจสอบหรือประเมิน (Check) การนำผลการประเมินย้อนกลับไปปรับปรุงแก้ไขการทำงาน (Act) การใช้วงจรคุณภาพต้องดำเนินการอย่างมีวินัยให้ครบวงจรหมุนเวียนไปไม่หยุดหย่อน

วีรพงษ์ เณลิเมธีรัตน์ (2541) ได้ให้ความหมาย การควบคุมคุณภาพ หมายถึง เทคนิคในเชิงระดับปฏิบัติการและกิจกรรมเกี่ยวเนื่องอื่น ๆ ที่จัดทำหรือนำมาใช้เพื่อเป็นการบรรลุข้อกำหนดทางด้านคุณภาพ

กล่าวโดยสรุป วงจรคุณภาพ หมายถึง กระบวนการบริหารงานหรือการจัดระบบการทำงาน มีประสิทธิภาพเพื่อให้ผลผลิตที่ออกมา มีคุณภาพได้มาตรฐานตรงตามเป้าหมายกำหนด ขั้นตอนการบริหารตามวงจรคุณภาพ

Deming (2004) ได้เสนอขั้นตอนงานบริหารงานคุณภาพวงจรเดมมิง (Deming Cycle) ไว้ 4 ขั้นตอน คือ

1. การจัดทำและวางแผน (Plan)

1.1 ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ให้ชัดเจนแล้วกำหนดหัวข้อควบคุม

1.2 กำหนดค่าเป้าหมายที่ต้องการบรรลุให้แก่หัวข้อควบคุมแต่ละข้อ

1.3 กำหนดวิธีการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

2. การปฏิบัติตามแผน (Do)

2.1 หาความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการนั้นด้วยวิธีการฝึกอบรมหรือศึกษาด้วยตนเองดำเนินการตามวิธีที่กำหนดเก็บ

2.2 รวบรวมบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องและผลลัพธ์ของหัวข้อควบคุม

3. การตรวจสอบ ติดตามและประเมินผล (Check)

3.1 ตรวจสอบว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามวิธีการทางงานมาตรฐานหรือไม่

3.2 ตรวจสอบว่า ค่าที่วัดได้ (ของตัวแปรที่เกี่ยวข้อง) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานหรือไม่

3.3 ตรวจสอบว่าหัวข้อควบคุมแต่ละข้อได้ตามเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

4. กำหนดมาตรฐานแก้ไขปัญหาและข้อเสนอที่ทำให้ไม่เป็นไปตามแผน (Act)

4.1 ถ้าการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามวิธีการทำงานมาตรฐาน ก็หามาตรการแก้ไข

4.2 ถ้าผลลัพธ์ที่ได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง ก็ค้นหาสาเหตุและแก้ไขที่ต้นตอเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำขึ้นอีก

4.3 ปรับปรุงระบบการทำงานและเอกสารวิธีการดำเนินงานมาตรฐาน

สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์ (2542) ได้กล่าวไว้ว่า วงจรคุณภาพมี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน (Plan) จะช่วยพัฒนาความคิดต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่รูปแบบที่แท้จริง ขึ้นมาในรายละเอียดที่พร้อมในการเริ่มต้นลงมือทำ (DO)

2. ปฏิบัติ (DO) ประกอบด้วยการทำงาน 3 ระยะ คือ

1) การวางแผนกำหนดการโดยแยกแยะกิจกรรมต่าง ๆ
2) การจัดการแบบเมทริกซ์ (Matrix Management) ซึ่งสามารถดึงเอาผู้เชี่ยวชาญหลายแขนงจากแหล่งต่าง ๆ มาได้

3) การพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานของผู้ร่วมงาน

3. การตรวจสอบ (Check) ทำให้รับรู้สภาพการณ์ของการทำงานที่เป็นอยู่เปรียบเทียบกับสิ่งที่วางไว้

4. การแก้ไขปัญหา (Act) ผลของการตรวจสอบหากพบว่าเกิดข้อบกพร่องขึ้น ทำให้งานที่ได้ไม่ตรงตามเป้าหมายหรือผลงานไม่ได้มาตรฐาน ให้ปฏิบัติการแก้ไขปัญหาลักษณะ ปัญหาที่พบ

วิระพล บดีรัฐ (2543) ได้เสนอขั้นตอนวงจรคุณภาพไว้ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญของวงจร เป็นขั้นตอนที่ต้องใช้เวลา เพราะจะช่วยให้ขั้นตอนต่อไปดำเนินได้อย่างง่ายดาย เนื่องจากได้คาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นล่วงหน้า เอาไว้ก่อนแล้ว การวางแผนเพื่อให้เกิดการปรับปรุงงาน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง จำเป็นต้องเขียนแบบแผนให้สมบูรณ์ที่สุด ดังรายละเอียดดังนี้ เลือกเรื่องที่ต้องการปรับปรุงหรือระบุ ปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องเข้าใจสถานะในปัจจุบันด้วยการเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และพยายามค้นหาสาเหตุ ของปัญหา กำหนดเป้าหมายที่ต้องการและตัวชี้วัดความสำเร็จ และเขียนแผน

2. การปฏิบัติตามแผน (Do) ทำตามแนวทางที่ได้คิดและวางแผนไว้ตั้งแต่ต้นและ ก่อนที่ลงมือปฏิบัติตามแผนนั้น ควรได้รับการฝึกฝนเพื่อให้ความรู้หรือทักษะในวิธีการปฏิบัติให้ ถูกต้องเสียก่อน และถ้าหากเวลาปฏิบัติจริงมีเหตุการณ์ผิดปกติ ซึ่งไม่สามารถควบคุมได้ การปรับเปลี่ยนแผนก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ เรียกว่า PDCA ย่อย ๆ ใน Do ด้วย

3. การตรวจสอบ (Check) คือ การเทียบคุณผลลัพธ์กับแผนที่ได้ปฏิบัติหรือเป็นการ ประเมินทางออกของปัญหาและอุปสรรคที่ได้ลองแก้ไข ว่าวิธีที่เลือกนั้นเหมาะสมมากน้อยเพียงใดการ ตรวจสอบจึงให้ได้ผลดีนั้นควรทำดังนี้ เปรียบเทียบผลจากการปฏิบัติงานที่วางแผนไว้ตรวจสอบว่ามี ข้อมูลอะไรใหม่ๆ เกิดขึ้นบ้าง รวบรวมและบันทึกข้อมูลที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และ ปรับปรุงให้ดีขึ้นต่อไป

4. การดำเนินการให้เหมาะสม (Act) กรณีที่เกิดขึ้นเป็นไปตามแผนที่วางไว้ นำวิธีการ หรือกระบวนการปฏิบัตินั้นมาปรับใช้ให้กลายเป็นนิสัยหรือมาตรฐาน สำหรับใช้ปฏิบัติแผนอื่นที่มี ลักษณะเดียวกัน นอกจากทำเป็นมาตรฐานแล้วยังต้องคิดหาทางปรับปรุงกระบวนการไม่ว่าจะ

มาก หรือน้อยให้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หามองหาแนวทางใหม่ และยังสามารถกล่าวได้ว่า วงจรคุณภาพที่สมบูรณ์นั้นจะ เกิดขึ้นเมื่อนำผลที่ได้จากขั้นตอนการดำเนินงานให้เหมาะสมไปสู่กระบวนการวางแผนอีกครั้งหนึ่งและ จะเป็นวงจรเช่นนี้ต่อไปเรื่อย ๆ ไม่มีที่สิ้นสุด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กำหนดขั้นตอนการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้ PDCA ในการดำเนินงานมี 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผนการปฏิบัติงาน (P) กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา จัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย กำหนดแนวทางการดำเนินงาน กำหนดระยะเวลา กำหนดงบประมาณ กำหนดผู้รับผิดชอบ

2. การดำเนินงานตามแผน (D) ส่งเสริมสนับสนุน จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร การกำกับติดตามให้การนิเทศ

3. การตรวจสอบประเมินผล (C) วางกรอบการประเมิน จัดหาหรือจัดทำเครื่องมือ เก็บข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล แปลความหมาย

4. ตรวจสอบปรับปรุงคุณภาพการประเมินนำผลการประเมินมาปรับปรุง (A) ปรับปรุงการปฏิบัติงานของบุคลากรวางแผนในระยะต่อไป จัดทำข้อมูลสารสนเทศ

จากการศึกษาเกี่ยวกับวงจรคุณภาพ สรุปได้ว่า วงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอน สำคัญ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การวางแผน ขั้นที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ขั้นที่ 3 การตรวจสอบ ประเมินผล และขั้นที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ลักษณะของวงจรคุณภาพ เป็นการ ดำเนินกิจกรรมแบบต่อเนื่อง ครบทุกขั้นตอน จะดำเนินการไปเรื่อย ๆ ไม่หยุดนิ่ง ซึ่งจะทำให้เกิดการ ปรับปรุงงาน และการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องการนำวงจรคุณภาพมาใช้ในการ บริหารการศึกษา

วงจรคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ในช่วงของการปฏิรูปการศึกษา นวัตกรรมในการบริหารงานเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จ เรื่องหนึ่งที่มีการนำเสนอมาใช้ในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมี ประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่งก็คือกระบวนการบริหารงานด้วยวงจรคุณภาพ (PDCA) เนื่องจากวงจรคุณภาพเป็นทั้งปรัชญา นวัตกรรมและเป็นต้นธารภูมิปัญญา หรือเป็นศาสตร์ใหญ่ของ วงจรการบริหารในปัจจุบัน ทั้งนี้ เพราะเครื่องมือการบริหาร ที่มีหลากหลายรูปแบบนั้นล้วนแต่มีแก่นร่วมที่สำคัญบนพื้นฐานเดียวกัน นั่นคือ วงจรคุณภาพ (PDCA) (ถวัลย์ มาตจรัส, 2546) ทั้งนี้ผู้วิจัยจึงศึกษาค้นคว้าหน่วยงานทางการศึกษา และนักการศึกษาที่ได้กล่าวถึงการนำวงจรคุณภาพ (PDCA) มาประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2542) กล่าวว่า การจัดการศึกษา ไม่ว่าในระบบใหญ่ของประเทศ หรือในระดับย่อยลงมา คุณภาพการศึกษาจะเกิดหรือมีขึ้นได้ ต้องอาศัยการบริหารจัดการที่ดี เพื่อ นำไปสู่ผลผลิตหรือผลงานที่ตรงตามข้อกำหนด ความต้องการหรือความพึงพอใจ ความประทับใจ ความมั่นใจของผู้รับบริการทางการศึกษา เช่น ในการจัดการศึกษาระดับสถานศึกษาย่อมมีจุดมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดคุณลักษณะต่าง ๆ ครอบคลุมตามความคาดหวังของหลักสูตรแต่ละระดับ การศึกษา สอดคล้องกับความต้องการ และความพึงพอใจของผู้เรียน ผู้ปกครองและสังคม ซึ่งการ ดำเนินการหรือจัดการเพื่อให้ได้ผลดังกล่าว เป็นเรื่องของการบริหารระบบการทำงานที่เกี่ยวข้องกับ การนำปัจจัยป้อนผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิต ซึ่งจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งแวดล้อมภายในและ ภายนอก จึงเรียกได้ว่าเป็นการบริหารระบบคุณภาพ

การบริหารระบบคุณภาพตามแนวคิดข้างต้น คือการทำงานที่เป็นระบบ มี เป้าหมาย ชัดเจน มีการดำเนินการหรือปฏิบัติงาน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุง แก้ไข เป็น วงจรต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวัง และเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า ในการพัฒนา คุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา สามารถอาศัยแนวคิดการบริหารระบบคุณภาพมาประสม ประสานและ เลือกรสรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบาย และ เป้าหมายของการจัด การศึกษาของชาติ และความเหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและ ความต้องการของสังคม

จากวงจรคุณภาพกับการประยุกต์ใช้เพื่อบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ กล่าวมา ข้างต้นสรุปได้ว่า การบริหารงานโดยใช้วงจรคุณภาพ (PDCA) เป็นการทำงานที่เป็นระบบมี เป้าหมาย ชัดเจน มีการดำเนินการตามแผน มีการตรวจสอบประเมินผล และมีการปรับปรุงแก้ไข เป็น วงจรต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จที่คาดหวังและเพื่อแสวงหาสภาพที่ดีกว่า และในการพัฒนา คุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาได้นำแนวคิดการบริหารอย่างมีคุณภาพมาประสมประสานและ เลือกรสรกระบวนการ ขั้นตอน วิธีการหรือกิจกรรมที่เหมาะสมกับนโยบายและเป้าหมายของการจัด การศึกษาของชาติ และ เหมาะสมกับสถานศึกษา ตลอดจนสภาพและความต้องการของสังคม ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำหลักการ บริหารงานอย่างมีคุณภาพในการประยุกต์ใช้วงจรคุณภาพเพื่อบริหารงาน สถานศึกษามากำหนดเป็น ขอบข่ายและขั้นตอนการบริหารงานของผู้บริหารตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน (Plan) ได้แก่ การเตรียมการไว้ล่วงหน้าเพื่อจะ ทำงานให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดเป้าหมาย จัดทำแผนตามเป้าหมาย แนวทางการ ดำเนินงาน ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบและการประเมินผล ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการตามแผน (Do) ได้แก่ การดำเนินงานต่อเนื่อง จากวางแผน โดยมีการอบรม ประชุมชี้แจง มอบหมาย ผู้รับผิดชอบ และให้การสนับสนุน งบประมาณทรัพยากร บุคลากร และด าเนินการนิเทศ แนะนำ กำกับ ติดตาม เพื่อให้งานเป็นไปตาม แผนที่กำหนด ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบ (Check) ได้แก่ การ

ประเมินผลการปฏิบัติตามแผน โดยจัดให้มีการประเมินผลตามแผนที่กำหนด วิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องจากการเปรียบเทียบ ระหว่างเป้าหมายกับการดำเนินการตามแผน เพื่อจะทราบว่าต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไร ขั้นตอนที่ 4 การปรับปรุงแก้ไข (Act) ได้แก่ การนำผลการวิเคราะห์ปัญหาและสาเหตุที่เกี่ยวข้องมาปรับปรุงแก้ไข และ หากผลการดำเนินงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายก็ต้องปรับเปลี่ยนวิธีการดำเนินงานใหม่ให้เหมาะสม ในการวางแผนระยะต่อไป แต่ถ้าผลการประเมินพบว่างานสำเร็จตามเป้าหมายแล้ว ในการวางแผน ครั้งต่อไปต้องปรับเปลี่ยนเป้าหมายให้สูงขึ้นเพื่อให้เกิดการพัฒนา และจัดทำรายงานไว้เป็นหลักฐาน

บริบทโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 (2566a) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต ๒ เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ดำเนินการให้เป็นไปตามอำนาจหน้าที่ตามความในมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.๒๕๖๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๑ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๓๗ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการหรือกฎหมายอื่น และมีอำนาจหน้าที่ดังนี้

(1) อำนาจหน้าที่ในการบริหารและการจัดการศึกษา และพัฒนาสาระของหลักสูตร การศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(2) อำนาจหน้าที่ในการพัฒนางานด้านวิชาการและจัดให้มีระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาร่วมกับสถานศึกษา

(3) รับผิดชอบในการพิจารณาแบ่งส่วนราชการภายในสถานศึกษาของสถานศึกษา และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่อง การแบ่งส่วนราชการภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พ.ศ.๒๕๖๐ และฉบับที่ ๒ พ.ศ.๒๕๖๑ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของท้องถิ่น

2. วิเคราะห์จัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงานในเขตพื้นที่การศึกษา และแจ้งจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานข้างต้นรับทราบและกำกับตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว

มาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิก สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ประสาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถ จัดการศึกษาสอดคล้อง กับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่ จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

3. ประสานส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. กำกับดูแล ติดตามและประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและในเขตพื้นที่การศึกษา

5. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยและรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่างๆรวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

7. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและประเมินสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสานส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของเอกชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งบุคคลองค์กรชุมชนองค์กรวิชาชีพสถาบันศาสนาสถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ดำเนินการและประสานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

10. ประสานส่งเสริมการดำเนินงานของคณะอนุกรรมการและคณะทำงานด้านการศึกษา

11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไบบัณฑิตหน่วยงานภาครัฐเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการในเขตพื้นที่การศึกษา

12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการภายในเขตพื้นที่การศึกษาที่ไม่ได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของผู้ใดโดยเฉพาะหรือปฏิบัติงานอื่นตามที่มอบหมาย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตั้งอยู่ที่อำเภอวาปีปทุม ทางตอนใต้จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งอยู่บริเวณตอนกลางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา และ 16 องศา 40 ลิปดาเหนือ เส้นแวงที่ 102 องศา 50 ลิปดา และ 103 องศา 30 ลิปดา ตะวันออก โดยมีพื้นที่บริการครอบคลุม 5 อำเภอ คือ อำเภอวาปีปทุม อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย อำเภอนาเชือก อำเภอนาดูน และอำเภอยางสีสุราช และมีพื้นที่ตามเขตการปกครองดังนี้

ภาพประกอบ 2 แผนที่แสดงเขตบริการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ข้อมูลทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการการศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 5 อำเภอ จำนวน 221 แห่ง ดังนี้

พูน ปณ ทิโต ชีเว

ตาราง 3 แสดงข้อมูลสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ที่	อำเภอ	ขนาดโรงเรียน		
		โรงเรียนทั้งหมด	ขยายโอกาส	ขนาดเล็ก
1	นาเชือก	43	8	35
2	นาตูน	29	5	22
3	พยัคฆภูมิพิสัย	55	14	37
4	ยางสีสุราช	23	7	15
5	วาปีปทุม	71	14	51
โรงเรียนทั้งหมด		221	48	160

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีหน้าที่รับผิดชอบการจัดการ การศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ 5 อำเภอ จำนวน 221 แห่ง

1. นาเชือก จำนวน 43 โรงเรียน
2. นาตูน จำนวน 29 โรงเรียน
3. พยัคฆภูมิพิสัย จำนวน 55 โรงเรียน
4. ยางสีสุราช จำนวน 23 โรงเรียน
5. วาปีปทุม จำนวน 71 โรงเรียน

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ตาราง 4 แสดงข้อมูลนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ที่	อำเภอ	จำนวน ร.ร.	ก่อน ประถม	ประถม	ม.ต้น	ม.ปลาย	รวม
1	วาปีปทุม	71	1,881	6,151	663	105	8,800
2	พยัคฆภูมิพิสัย	55	1,206	4,099	848		6,153
3	นาเชือก	43	800	2,519	222		3,541
4	นาดูน	29	609	2,051	155		2,815
5	ยางสีสุราช	23	485	1,594	244		2,323
รวมทั้งสิ้น		221	4,981	16,414	2,132	105	23,632

ข้อมูลนักเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1. นาเชือก จำนวน 43 โรงเรียน แบ่งเป็น ก่อนประถม 800 คน ประถม 2,519 คน ม.ต้น 222 คน
2. นาดูน จำนวน 29 โรงเรียน แบ่งเป็น ก่อนประถม 609 คน ประถม 2,051 คน ม.ต้น 155 คน
3. พยัคฆภูมิพิสัย จำนวน 55 โรงเรียน แบ่งเป็น ก่อนประถม 1,206 คน ประถม 4,099 คน ม.ต้น 848คน
4. ยางสีสุราช จำนวน 23 โรงเรียน แบ่งเป็น ก่อนประถม 485 คน ประถม 1,594 คน ม.ต้น 244 คน ม.
5. วาปีปทุม จำนวน 71 โรงเรียน แบ่งเป็น ก่อนประถม 1,881 คน ประถม 6,151 คน ม.ต้น 663 คน ม.ปลาย 105 คน

ตาราง 5 แสดงข้อมูลผู้บริหารและบุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม
เขต 2

ตำแหน่ง(ในสถานศึกษา)	จำนวน	ตำแหน่ง(ในสำนักงานเขต)	จำนวน
ผู้อำนวยการโรงเรียน	201	ผู้บริหารในสำนักงานเขต	4
รองผู้อำนวยการโรงเรียน	8	ศึกษานิเทศก์	15
ครู	1,363	ข้าราชการ	47
พนักงานราชการ	79	ลูกจ้างประจำ	3
ลูกจ้างประจำ	45	พนักงานราชการ	2
ลูกจ้างชั่วคราว (ครู)	90	ลูกจ้างชั่วคราว	10
พี่เลี้ยงเด็กพิการ	76		
รวมทั้งสิ้น	1,862	รวมทั้งสิ้น	81

จำนวนผู้บริหารและบุคลากรสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
ในสถานศึกษา

1. ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 201 คน
2. รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 8 คน
3. ครู จำนวน 1,363 คน
4. พนักงานราชการ จำนวน 79 คน
5. ลูกจ้างประจำ จำนวน 45 คน
6. ลูกจ้างชั่วคราว (ครู) จำนวน 90 คน
7. พี่เลี้ยงเด็กพิการ จำนวน 76 คน

ในสำนักงานเขต

1. ผู้บริหารในสำนักงานเขต จำนวน 4 คน
2. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 15 คน

3. ข้าราชการ จำนวน 47 คน
4. ลูกจ้างประจำ จำนวน 3 คน
5. พนักงานราชการ จำนวน 2 คน
6. ลูกจ้างชั่วคราว จำนวน 10 คน

การสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2

การสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระดับปฐมวัย

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2 ได้ดำเนินการสังเคราะห์ ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนครูผู้สอนระดับปฐมวัยต่ำกว่า 10 คน (ร้อยละ 99.54) มีผู้บริหาร (ร้อยละ 80.73) ไม่มีผู้บริหาร (ร้อยละ 19.27) สถานศึกษามีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 50 คน (79.24)

ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยรวม

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของเด็ก มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม (ร้อยละ 84.96) ระดับดี (ร้อยละ 15.15) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม (ร้อยละ 87.15) ระดับดี (ร้อยละ 11.93) ระดับปานกลาง (ร้อยละ 0.93) มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ มีระดับดีเลิศและยอดเยี่ยม (ร้อยละ 86.70) ระดับดี (ร้อยละ 13.30)

การสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2 ได้ดำเนินการสังเคราะห์ ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีจำนวนครูผู้สอนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่ำกว่า 20 คน (ร้อยละ 97.73) มีผู้บริหาร (ร้อยละ 81.36) ไม่มีผู้บริหาร (ร้อยละ 18.64) สถานศึกษามีจำนวนนักเรียนต่ำกว่า 120 คน (82.73)

ผลการประเมินคุณภาพมาตรฐานการศึกษาโดยรวม

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มีระดับยอดเยี่ยม (ร้อยละ 15.00) ระดับดีเลิศ (ร้อยละ 87.73) ระดับดี (ร้อยละ 27.27) มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการ มีระดับยอดเยี่ยม (ร้อยละ 30.46) ระดับดีเลิศ (ร้อยละ 56.36) ระดับดี (ร้อยละ 13.18) มาตรฐานที่ 3 การจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีระดับยอดเยี่ยม (ร้อยละ 26.36) ระดับดีเลิศ (ร้อยละ 54.09) ระดับดี (ร้อยละ 19.55)

จุดเด่น จุดที่ควรพัฒนา

จุดเด่น

ด้านคุณภาพผู้เรียน จุดเด่นที่พบมากที่สุดคือ มีความสามารถในการอ่าน การเขียนและการคิดคำนวณ รองลงมาคือ มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และผู้เรียนมีคุณลักษณะและค่านิยมที่ดีตามสถานศึกษากำหนด

ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จุดเด่นที่พบมากที่สุดคือ มีเป้าหมายวิสัยทัศน์และพันธกิจที่สถานศึกษากำหนดชัดเจน รองลงมาคือ จัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จุดเด่นที่พบมากที่สุดคือ จัดการเรียนรู้ผ่านระบบการคิดและปฏิบัติจริงและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมาคือ ใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้

จุดที่ควรพัฒนา

ด้านคุณภาพผู้เรียน จุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและแก้ปัญหา และความสามารถในการสร้างนวัตกรรม

ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ มีระบบบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษา รองลงมาคือ พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ และดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษาและทุกกลุ่มเป้าหมาย

ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จุดที่ควรพัฒนามากที่สุดคือ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ และตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบแลนำผลมาพัฒนาผู้เรียนตามลำดับ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

ณัฐมนต์ ชาญเชิงคำ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์คือ 1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2. เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3. เพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของ

โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ด้านการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน องค์ประกอบที่ 2 ด้านการใช้ภาวะผู้นำของผู้บริหาร องค์ประกอบที่ 3 ด้านการวางแผนกลยุทธ์ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการพัฒนาศักยภาพครูองค์ประกอบที่ 5 ด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่ 6 ด้านการควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะองค์ประกอบทุกองค์ประกอบที่ได้มานั้นเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ โดยเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษานั้นผลสำเร็จที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งวัดได้จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดนั้นผู้บริหารคือกลไกที่สำคัญการกำหนดทิศทางการจัดการสถานศึกษา และในกระบวนการการบริหรนั้นจำเป็นต้องมีองค์ประกอบ ด้านอื่น ๆ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นแผนกลยุทธ์ที่เป็นตัวกำหนดทิศทาง กำหนดเป้าหมาย ในการจัดการศึกษามาตรการด้านการส่งเสริมการจัดการศึกษา ครูและบุคลากรที่ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด และในกระบวนการทำงานนั้นย่อมต้องมีการประเมินผลการปฏิบัติงาน การควบคุมคุณภาพการปฏิบัติงานซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงควมมีคุณภาพในการบริหารสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับ

จิตรารณ สามีไชย (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศและหาแนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศต่ำสุดคือ ด้านการนำองค์กร รองลงมาคือ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการมุ่งเน้นผลลัพธ์และด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติการ ตามลำดับ แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 คือ 1) ควรวางแผนกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานของโรงเรียน 2) ควรเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนเชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการ 3) ควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) ควรรวบรวมข้อมูลสารสนเทศให้ถูกต้องชัดเจนและเข้าถึงได้สะดวก 5) ควร

จัดทำเกณฑ์และขั้นตอนในการประเมินผลการปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใสและยุติธรรม 6) ควรส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฏิบัติหน้าที่ตามสมรรถนะที่สอดคล้องกับพันธกิจและแผนปฏิบัติการ

7) ควรกำหนดตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนที่กำหนดอย่างเป็นระบบ

อร่าม วัฒนะ (2561) ศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลการวิจัยพบว่า 1) การวิเคราะห์องค์ประกอบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร (2) คุณภาพครู (3) การวางแผนกลยุทธ์ (4) เครือข่ายความร่วมมือ (5) คุณภาพนักเรียน (6) การบริหารจัดการ (7) การพัฒนาบุคลากร 2) รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ส่วนนำ ส่วนที่ 2 ส่วนเนื้อหาประกอบด้วย องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ และกระบวนการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ ส่วนที่ 3 เจาะใจความสำเร็จ และ 3) การประเมินรูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด

นิพัทธ์เกษตริน. (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนาแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านการอ่านในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออก” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารที่สามารถยกระดับคุณภาพการอ่านของนักเรียนระดับประถมศึกษาให้บรรลุผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหา 2) การออกแบบรูปแบบการบริหาร 3) การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และ 4) การนำไปทดลองใช้ในสถานศึกษานำร่อง ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การจัดการเรียนรู้ด้านการอ่านอย่างเป็นระบบ 2) การบริหารทรัพยากรบุคคลที่เน้นการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอน 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน และ 4) การติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่องโดยใช้ข้อมูลสะท้อนผลการเรียนของผู้เรียน รูปแบบดังกล่าวได้รับการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาระดับประถมศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศรีตระกูล. (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย” โดยมี

วัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์สภาพการบริหารจัดการบัณฑิตศึกษาในปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางพัฒนาเพื่อกำหนดกลยุทธ์การบริหารที่สามารถยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาระดับสูง การวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหาร อาจารย์ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา และการจัดเวทีประชาพิจารณ์เพื่อให้ข้อเสนอแนะและยืนยันกลยุทธ์ ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์ที่ได้จากการพัฒนาประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน 2) การให้บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One-stop service) 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการกับสถาบันทั้งในและต่างประเทศ 4) การพัฒนาระบบติดตามและประเมินผล 5) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้และการบริหาร 6) การส่งเสริมธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ และ 7) การส่งเสริมสมรรถนะของอาจารย์และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นได้รับการยอมรับจากผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เกิดเอี่ยม. (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของกลุ่มโรงเรียนไทยรัฐวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษขั้นพื้นฐาน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารที่สามารถขับเคลื่อนคุณภาพการจัดการศึกษาในกลุ่มโรงเรียนไทยรัฐวิทยาให้ก้าวสู่ความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการ การสร้างรูปแบบโดยอิงแนวคิดทางทฤษฎี การประเมินคุณภาพรูปแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ และการจัดประชาพิจารณ์เพื่อยืนยันรูปแบบ ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการบริหารที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบหลัก 7 ด้าน ได้แก่ 1) การนำองค์กรที่มีวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำที่ชัดเจน 2) การวางแผนกลยุทธ์ที่เน้นการมีส่วนร่วม 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา 4) การบริหารทรัพยากรบุคคลที่ครอบคลุมการสรรหา พัฒนา และรักษาคนเก่ง 5) กระบวนการดำเนินงานที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายของโรงเรียน 6) การจัดการความรู้และนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ และ 7) การวัดและประเมินผลการดำเนินงานที่มีคุณภาพ รูปแบบดังกล่าวได้รับการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในกลุ่มโรงเรียนเป้าหมาย

เทศเขียว. (2565) ได้ศึกษาเรื่อง “การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในวิถีสถานใหม่ของสถานศึกษาเอกชน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการสถานศึกษาเอกชนให้สามารถปรับตัวและพัฒนาได้ภายใต้บริบทของวิถีฐานใหม่ (New Normal) โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาในหลายมิติ การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร สัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน และจัดประชาพิจารณ์ร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาเอกชนสู่ความเป็นเลิศควรประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่

1) การพัฒนาภาวะผู้นำแบบยืดหยุ่นและมุ่งอนาคต 2) การบริหารแบบเปิดกว้างและรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3) การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน 4) การบริหารทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ 5) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการ และ 6) การประกันคุณภาพภายในที่มุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยแนวทางทั้งหมดนี้ควรขับเคลื่อนผ่านกระบวนการ PDCA อย่างเป็นระบบ

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ (2567) ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1.ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 181 คน โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น 2.สร้างกลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.91 มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.95 แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามประเมินกลยุทธ์ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเหมาะสม เท่ากับ 0.95 มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเป็นไปได้ เท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNIModified ผลการวิจัยพบว่า 1.สภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ความต้องการจำเป็น ได้แก่ ด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์ ด้านการนำองค์กร ด้านนักเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ด้านบุคลากร ด้านผลลัพธ์ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ด้านกระบวนการปฏิบัติงาน ตามลำดับ 2.กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ดังนี้ 1.การวางแผนกลยุทธ์สู่ความเป็นเลิศ 2.พัฒนาบุคลากรที่มีประสิทธิภาพ 3.เสริมสร้างกระบวนการปฏิบัติงาน 4.มุ่งสร้างคุณภาพผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผล ผลการประเมิน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

งานวิจัยต่างประเทศ

Dema (2021) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “Leadership at the primary school level in Bhutan: A study of leadership in remote developing country contexts” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาท ลักษณะภาวะผู้นำ และความท้าทายของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนระดับประถมศึกษาของประเทศภูฏาน ซึ่งเป็นประเทศกำลังพัฒนาในบริบท

ทางไกล โดยใช้ปรัชญาการวิจัยเชิงคุณภาพแบบตีความ (Interpretivism) ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร การสังเกตพฤติกรรมการทำงาน และการวิเคราะห์เอกสารเชิงบริบท ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนในภูมิภาคชนบทต้องเผชิญกับข้อจำกัดด้านทรัพยากร เทคโนโลยี และนโยบายจากส่วนกลาง แต่สามารถพัฒนาแนวทางการบริหารที่เหมาะสมกับบริบทได้ เช่น การประสานงานกับชุมชนในท้องถิ่น การใช้การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการสร้างเครือข่ายการสนับสนุนจากภายนอกโรงเรียน โดยพบว่าภาวะผู้นำในลักษณะนี้สามารถสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อความต่อเนื่องของการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพโรงเรียนได้อย่างยั่งยืน แม้ขาดทรัพยากร งานวิจัยนี้สะท้อนถึงความสำเร็จของภาวะผู้นำแบบยืดหยุ่นที่เน้นการปรับตัวต่อบริบท และสนับสนุนแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศที่ไม่ขึ้นอยู่กับทรัพยากรเพียงอย่างเดียว แต่ต้องอาศัยกระบวนการบริหารที่มีกลยุทธ์ มีความร่วมมือ และมุ่งพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

El-Hamamsy (2023) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “The cascade model in digital education reform: Evaluating scale and sustainability” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและประเมินผลรูปแบบการขยายผล (cascade model) สำหรับการอบรมครูในประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาด้านดิจิทัลในระดับประถมศึกษา โดยใช้แนวคิดการจัดการเชิงระบบผสมผสานกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง ออกแบบเป็นงานวิจัยเชิงปริมาณและกึ่งทดลอง โดยเก็บข้อมูลจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ (1) ครูผู้นำ (Master Trainers) จำนวน 14 คน ที่ผ่านการอบรมโดยตรงจากผู้เชี่ยวชาญ (2) ครูที่ได้รับการอบรมจากครูผู้นำ จำนวน 700 คน และ (3) ครูที่ได้รับการอบรมจากผู้เชี่ยวชาญโดยตรง จำนวน 350 คน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกอบรมแบบ cascade ที่ผ่านครูผู้นำมีความยั่งยืนมากกว่าเดิม ทั้งด้านการถ่ายทอดเนื้อหา การมีส่วนร่วม และแรงจูงใจของครูในระดับพื้นที่ ซึ่งสะท้อนถึงศักยภาพของการกระจายความเป็นผู้นำในระดับโรงเรียน การพัฒนารูปแบบดังกล่าวจึงเป็นแนวทางการบริหารบุคลากรที่ช่วยส่งเสริมความเป็นเลิศในระดับปฏิบัติการของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ โมเดลดังกล่าวยังสอดคล้องกับแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศในองค์ประกอบด้านการจัดการทรัพยากรบุคคล และกระบวนการเรียนรู้ภายในองค์กรอย่างต่อเนื่อง

Heenan (2023) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง “The Impact of Transformational School Leadership on School Staff and School Culture in Primary Schools” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยทั่วโลกเกี่ยวกับผลกระทบของภาวะผู้นำแบบทรานส์ฟอร์มเมชัน (Transformational Leadership) ที่มีต่อบุคลากรและวัฒนธรรมองค์กรในโรงเรียนระดับประถมศึกษา โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบปริทัศน์ (Systematic Literature Review) รวบรวมงานวิจัยที่เผยแพร่ระหว่างปี ค.ศ. 2012–2022 รวมทั้งสิ้น 15 เรื่อง จากประเทศต่าง ๆ ในยุโรป อเมริกา เอเชีย และแอฟริกา ผลการสังเคราะห์พบว่า ผู้นำโรงเรียนที่มี

ลักษณะ Transformational Leadership เช่น การมีวิสัยทัศน์ การสร้างแรงบันดาลใจ และการให้ความสำคัญกับบุคลากร มีผลเชิงบวกต่อความพึงพอใจในการทำงานของครู ความผูกพันต่อองค์กร และบรรยากาศทางวิชาการภายในโรงเรียน วัฒนธรรมที่เกิดจากการบริหารแบบนี้คือความร่วมมือ ความไว้วางใจ และการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของความเป็นเลิศในสถานศึกษา งานวิจัยนี้จึงสนับสนุนแนวคิดการบริหารสู่ความเป็นเลิศ โดยเฉพาะในองค์ประกอบ “การนำองค์กร” และ “วัฒนธรรมองค์กร” ซึ่งสอดคล้องกับกรอบ Baldrige และการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

Aljasmi (2023) เป็นงานวิจัยในบริบทโรงเรียนเอกชนของเมืองชาร์จาห์ ประเทศสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ (United Arab Emirates) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของภาวะผู้นำของครู (Teacher Leadership) ที่มีต่อการพัฒนาโรงเรียน และเพื่อสำรวจมุมมองของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครูในฐานะผู้นำ ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-methods) ประกอบด้วย การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามที่แจกให้กับผู้บริหารจำนวน 21 คน และครูจำนวน 128 คน รวมถึงการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารโรงเรียนอีก 6 คน ผลการวิจัยพบว่า Teacher Leadership ส่งผลเชิงบวกต่อการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาวิชาชีพครู และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจระดับโรงเรียน โดยครูสามารถทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมระหว่างผู้บริหารและครู และช่วยขับเคลื่อนนวัตกรรมการเรียนรู้ ทั้งนี้ยังพบว่า การส่งเสริมภาวะผู้นำในครูสามารถเพิ่มความผูกพันกับองค์กร และส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรแห่งความร่วมมือ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารสู่ความเป็นเลิศ อย่างไรก็ตาม ยังพบข้อจำกัดเรื่องภาระงานของครู และการขาดการสนับสนุนเชิงนโยบายในบางโรงเรียน จึงเสนอให้มีการพัฒนาระบบสนับสนุนครูผู้นำในเชิงโครงสร้างและวัฒนธรรมองค์กรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

Amrozi Khamidi (2024) ได้ศึกษาการดำเนินการระบบประกันคุณภาพ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่โรงเรียนรอตลอดุน นาซีอินในเมืองโมโจเคอร์โต เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อสร้างวัฒนธรรมคุณภาพที่ดีและยกระดับผลสัมฤทธิ์การบรรลุมาตรฐานที่รับประกันในหน่วยการศึกษา การบรรลุคุณภาพในการประกันคุณภาพขึ้นอยู่กับหลักการ วัตถุประสงค์ ตัวชี้วัด กลยุทธ์ และปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพเองโดยการใช้เทคนิคสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน นักวิจัยได้ดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาระบบการประกันคุณภาพที่มีอยู่ในโรงเรียนรอตลอดุน นาซีอินในเมืองโมโจเคอร์โต ซึ่งประกอบด้วย 1.ขอบเขตของการประกันคุณภาพ 2. ขั้นตอนการประกันคุณภาพ 3. ปัจจัยที่มีผลต่อการประกันคุณภาพ 4. อุปสรรคและความพยายามในการดำเนินการระบบประกันคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่าการดำเนินการระบบประกันคุณภาพการศึกษาที่โรงเรียนรอตลอดุน นาซีอินในเมืองโมโจเคอร์โต ถูกจัดเป็น “ดี” เนื่องจากการดำเนินการสอดคล้องกับขั้นตอนและการมาตรฐานการศึกษาที่มีอยู่ ขั้นตอนการดำเนินการระบบประกันคุณภาพประกอบด้วย การวางแผน การดำเนินการ การประเมินผล การประเมินผล การแก้ไข และการพัฒนาปัจจัยที่มีผลต่อการบรรลุคุณภาพประกอบด้วย

หลักสูตร สื่อการเรียนการสอน ทรัพยากรบุคคล และระบบการเรียนการสอน อุปสรรคที่พบในการจัดการคุณภาพที่โรงเรียนรอตลอดุน นาซีอิน คือ การขาดความชื่นชมจากชุมชนโรงเรียนในเรื่องคุณภาพและผลผลิตของการจัดการคุณภาพ โรงเรียนได้ปรับปรุงคุณภาพและทำการเปลี่ยนแปลงในการประยุกต์ใช้หลักการจัดการคุณภาพในการเรียนการสอน

Ralebese ((2025) งาน วิจัย เรื่อง “ Examining Primary School Principals’ Instructional Leadership Practices: A Case Study on Curriculum Reform and Implementation” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติด้านภาวะผู้นำเชิงนิเทศ (Instructional Leadership) ของผู้อำนวยการโรงเรียนประถมระหว่างการดำเนินการปฏิรูปหลักสูตร (Curriculum Reform) ในบริบทจริงและระดับโรงเรียน ผลการวิจัยรวบรวมจากกรณีศึกษาในประเทศ developing และใช้วิธีวิจัยแบบกรณีศึกษาเชิงคุณภาพ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้อำนวยการ 3 คน และสังเกตการณ์รูปแบบการนิเทศภายในห้องเรียน และการประชุมครู ผลพบว่า ผู้อำนวยการที่นำภาวะผู้นำเชิงนิเทศมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพจะสามารถผลักดันความเข้าใจต่อหลักสูตรใหม่ สร้างวิสัยทัศน์ร่วมให้แก่ครู และส่งเสริมการปฏิบัติสอนที่สอดคล้องกับนโยบายการเรียนรู้แบบใหม่ โดยมีลักษณะสำคัญคือการนิเทศเชิงสร้างสรรค์ (reflective coaching), การติดตามผลการสอน และการให้ Feedback ที่เน้นพัฒนาศักยภาพของครู องค์ประกอบเหล่านี้ช่วยสร้างคุณภาพ

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ ของสถานศึกษาหลาย ๆ แห่งไม่ว่าจะเป็นสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาเอกชนทั้งของในประเทศและต่างประเทศ ต่างก็มีลักษณะองค์ประกอบที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งสถานศึกษาบางแห่งก็มีความคล้ายคลึงกันในองค์ประกอบขั้นตอนในกระบวนการแต่สิ่งที่ทุกที่มีเหมือนกันนั่นก็คือ ความต้องการพัฒนาสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย บรรลุวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพซึ่งก็สามารถเป็นแนวทางในการนำสถานศึกษาไปสู่ความเป็นเลิศได้ทั้งสิ้น การที่สถานศึกษาจะก้าวไปสู่ความเป็นเลิศได้นั้น ผู้บริหารจะต้องมีความเข้าใจและให้ความสำคัญกับทุกปัจจัย ในการนำองค์กรเพื่อที่จะสามารถนำองค์กรไปสู่เป้าหมายสูงสุดบนพื้นฐานของแนวคิดการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ

พูน ปณ จิต ชเว

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาและประเมินแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ภาพประกอบ 3 กระบวนการการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1.1 ประชากร (Population) ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2566 ผู้บริหารโรงเรียนจำนวน 201 คน และครูจำนวน 1,363 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 1,564 คน

1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 310 คน โดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) โดยผู้วิจัยได้ทำการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % และระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างที่ .05 กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพของประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ดังตาราง 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตำแหน่ง

ตาราง 6 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขนาดสถานศึกษา	ประชากร		กลุ่มตัวอย่าง	
	ผู้บริหาร	ครู	ผู้บริหาร	ครู
โรงเรียนขนาดใหญ่	9	149	2	30
โรงเรียนขนาดกลาง	50	704	9	139
โรงเรียนขนาดเล็ก	142	510	29	101
รวม	1,564		310	

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.2.1 ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะที่ 1 ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามและข้อมูลของโรงเรียน ลักษณะเป็นข้อคำถาม แบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของ (Likert' Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน / สภาพที่สภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิเคราะห์ตามขั้นตอนการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามประเภทต่าง ๆ จากหนังสือการวิจัยเบื้องต้น (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) และศึกษาแบบสอบถามงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกำหนดรูปแบบ และขอบเขตของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เนื้อหาให้ได้กรอบแนวคิดของการวิจัย รวมถึงศึกษาองค์ประกอบประเด็นเนื้อหาและโครงสร้างของแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ตรวจสอบความถูกต้อง ครบคลุม
คุณลักษณะที่ต้องการวัด การใช้ภาษาที่ชัดเจน แล้วปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ก่อนเสนอให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง

1.2.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อ
ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ จากนั้นจึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไข ไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเพื่อ
ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ (Wording) โดย
ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้เชี่ยวชาญได้แก่

1. รศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ วุฒิการศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) การบริหารและ
พัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2. ผศ. ดร.ธัชชัย จิตรัตน์ วุฒิการศึกษาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาอุดมศึกษา
เชี่ยวชาญด้านวิจัย ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

3. รศ.ดร.วราพร เอรารวรรณ วุฒิการศึกษาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขา
การวัดและประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่ง อาจารย์ประจำ
ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. ดร.ตัญญ์ลักษณ์ พวงนิล วุฒิการศึกษาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร

5. ดร.บรรจง พลขันธ วุฒิการศึกษาครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาบริหารจัดการ
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่

3. นำแบบสอบถามที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องโดย
การวิเคราะห์หาค่า (Index of Item Objective Congruence : IOC) พบว่า แบบสอบถามมีค่าดัชนี
ความสอดคล้อง (IOC) เท่ากับ 1.00 ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่
ภาคผนวก

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแล้ว นำไป
ทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำไปลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะ
คล้ายคลึงกับกลุ่มประชากรที่ต้องการวิจัย และไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และครู
ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน

40 คน คิดเป็นสัดส่วนผู้บริหาร 20 คน ครูผู้สอน 20 คน เพื่อหาความเที่ยงของเครื่องมือและหาคุณภาพแบบสอบถาม

5. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Discriminant Power) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม (Item-total Correlation) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .20 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อของสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง .52 - .89 และสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระหว่าง .52 - .89 สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ภาคผนวก

6. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .70 ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มีค่าตั้งแต่ .70 ขึ้นไป สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้ที่ภาคผนวก

7. ผู้วิจัยปรับปรุงแบบสอบถามหลังทดลองใช้อีกครั้ง แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำก่อนนำไปจัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.3.1 ผู้วิจัยทำบันทึกข้อความเสนอคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ออกหนังสือขอความอนุเคราะห์และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อขออนุญาตและอำนวยความสะดวกในการจัดเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหารและครูของโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.3.2 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

1.3.3 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จัดส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยช่องทางไปรษณีย์ (โดยผู้วิจัยมอบซองติดแสตมป์ที่เจ้าหน้าที่ส่งกลับคืนมายังผู้วิจัย) และจัดทำแบบสอบถามในรูปแบบ Google form ผ่านช่องทางออนไลน์และช่องทางเว็บไซต์ระบบรับส่งหนังสือราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อความสะดวกและรวดเร็ว

1.4 การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.4.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบ แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียงท้ายตาราง

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.4.2 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยนำค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาวิเคราะห์ดัชนีความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ค่าดัชนีจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น คำนวณโดยใช้สูตร ดังนี้ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2548)

$$\text{ค่า PNImodified} = (I-D)/D$$

ค่า PNImodified หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์

D หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน

1.5 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่

ดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การตรวจสอบอำนาจจำแนก โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น (Priority Needs Index) การตรวจสอบความเชื่อมั่นทั้งฉบับ โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

1.5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่

สถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 2.1 การศึกษาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยศึกษาจากโรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่ดี Best Practices เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน

2.1.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน และครูจำนวน 1 คน ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplings) รวมโรงเรียนละ 2 คน จาก 3 โรงเรียน รวมทั้งหมด 6 คน ได้แก่ โรงเรียนเมืองวาปีปทุม โรงเรียนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา โรงเรียนอนุบาลพยัคฆภูมิพิสัย

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา มาใช้เป็นข้อสัมภาษณ์เพื่อนำมาเป็นแนวทางการบริหารจัดการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ตามแนวทางแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้แต่ละประเด็นคำถาม

แบบประเมินเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการยืนยันความเหมาะสมความ
เป็นไปได้แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของ
แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า
5 ระดับ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ที่สุด	5 หมายถึง แนวทางตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับมาก
	4 หมายถึง แนวทางตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับมาก
	3 หมายถึง แนวทางตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับปาน
กลาง	2 หมายถึง แนวทางตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับน้อย
	1 หมายถึง แนวทางตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับน้อย
ที่สุด	

ตอนที่ 2 เป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะ
และประเด็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ปรับปรุงแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนา
แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินและออกแบบประเมิน
3. ร่างแบบประเมินโดยใช้ประเด็นสำคัญของการพัฒนาแนวทางการ
บริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้จากการศึกษามาเป็นกรอบการสร้าง
4. นำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง
และปรับปรุงตามคำแนะนำ
5. นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม
โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence) โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่
.60 ขึ้นไป

2.1.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะ
ศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัทยมหาสารคามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ให้ข้อมูลเพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

3. กำหนดนัดหมายวันเวลาและขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจัดบันทึกด้วยตนเอง โดยมีรายละเอียด วัน เวลา และสถานที่ดังนี้ โรงเรียนเมืองวาปีปทุม สัมภาษณ์วันที่ 25 มีนาคม 2568 เวลา 09.00 – 12.00 น. โรงเรียนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา สัมภาษณ์วันที่ 25 มีนาคม 2568 เวลา 12.30 – 14.00 น. และโรงเรียนอนุบาลพยัคฆภูมิพิสัย สัมภาษณ์วันที่ 25 มีนาคม 2568 เวลา 14.30 – 16.30 น.

2.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยการสรุปและนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis)

ขั้นที่ 2.2 การยกร่างแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา

2.2.1 ผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากขั้นที่ 2.1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 มาเป็นข้อมูลในการยกร่างแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.2 ร่างแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

2.2.3 ได้ร่างแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 เพื่อที่จะนำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบต่อไป

ขั้นที่ 2.3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

2.3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Samplings)

จำนวน 5 คน ได้แก่

1. นายชัยรินทร์ วสอรัมย์ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

2. นายรินทร์ ศรีสว่าง ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวหมวิทยาสรรค์

3.นายจักรกฤษณ์ อนุฤทธิ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม

4.นายพนพล โพธิ์พยัคฆ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนนาสีนวล

5.รศ.ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

2.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1) ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามการประเมินของแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง ลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

- 5 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับมาก
- 3 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับน้อย
- 1 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 คำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิเขียนข้อเสนอแนะและประเด็นเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ปรับปรุงแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศ

2) การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินและออกแบบประเมิน
3. ร่างแบบประเมินโดยใช้ประเด็นสำคัญของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา ที่ได้จากการศึกษามาเป็นกรอบการสร้าง
4. นำไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงตามคำแนะนำ

5. นำแบบประเมินที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ (ชุดเดิม) พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Congruence) โดยผู้วิจัยเลือกข้อคำถามที่มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .60 ขึ้นไป

2.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

นำแบบประเมินทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นโดยการนำค่าเฉลี่ยของสภาพที่พึงประสงค์ลบกับสภาพปัจจุบันแล้วหารด้วยสภาพที่พึงประสงค์
2. ตรวจสอบให้คะแนนการประเมินความเหมาะสมแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้วิธีการหามาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เกณฑ์การให้คะแนนตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) กำหนดไว้ดังนี้

5 หมายถึง ตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับมาก

3 หมายถึง ตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับปานกลาง

2 หมายถึง ตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับน้อย

1 หมายถึง ตรวจสอบความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ ระดับน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับความเหมาะสม/ความเป็นไปได้แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง แนวทางมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้อยู่ในระดับน้อยที่สุด

โดยพิจารณาค่าเฉลี่ยความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ตั้งแต่ระดับมากขึ้นไป คือมีค่าเฉลี่ย ตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป

3. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และใช้สถิติพื้นฐานหาค่าสถิติพื้นฐาน ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง (IOC)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้วิจัยได้นำเสนอรายละเอียดผลการวิจัยตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลความหมายของผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยกำหนดสัญลักษณ์แทนความหมายต่างๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน จำนวนคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
D (Degree of Success)	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน
I (Important)	แทน ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์
PNI_{modified}	แทน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเป็น 2 ระยะ ตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สามารถจำแนกผลการศึกษาได้ 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแนวการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 สามารถจำแนกผลการศึกษาได้เป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มีการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เกี่ยวกับแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 3 ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ระยะที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามแนวการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

จากข้อมูลแบบสอบถามที่มีการตอบกลับ จำนวน 310 คน แบ่งเป็นผู้บริหาร จำนวน 40 คน และครู จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แสดงดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อ	ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n= 310)	
		จำนวน	ร้อยละ
1	เพศ		
	1.1 ชาย	97	31.29
	1.2 หญิง	213	68.71
	รวม	310	100
2	ตำแหน่ง		
	2.1 ผู้บริหาร	40	12.90
	2.2 ครู	270	87.10
	รวม	310	100

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ข้อ	ประเภทของข้อมูล	จำนวน (n= 310)	
		จำนวน	ร้อยละ
3	ระดับการศึกษา		
	3.1 ปริญญาตรี	223	71.94
	3.2 ปริญญาโท	78	25.16
	3.3 ปริญญาเอก	9	2.90
	รวม	310	100
4	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	4.1 1- 5 ปี	95	30.65
	4.2 6- 9 ปี	91	29.35
	4.3 10- 15 ปี	80	25.81
	4.4 15 ปีขึ้นไป	44	14.19
	รวม	310	100

จากตาราง 7 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจำนวน 310 คน จำแนกตามเพศ พบว่า เพศชาย จำนวน 97 คน (ร้อยละ 31.29) และเพศหญิง จำนวน 213 คน (ร้อยละ 68.71) ตำแหน่งทางการศึกษา พบว่า เป็นผู้บริหาร จำนวน 40 คน (ร้อยละ 12.90) และครู จำนวน 270 คน (ร้อยละ 87.10) ระดับการศึกษาส่วนมากปริญญาตรี จำนวน 223 คน (ร้อยละ 71.94) ปริญญาโท จำนวน 78 คน (ร้อยละ 25.16) ปริญญาเอก จำนวน 9 คน (ร้อยละ 2.90) ประสบการณ์ในการทำงานส่วนมากมีประสบการณ์ตั้งแต่ 1 – 5 ปี จำนวน 95 คน (ร้อยละ 30.65) 6 – 9 ปี จำนวน 91

คน (ร้อยละ 29.35) 10 – 15 ปี จำนวน 80 คน (ร้อยละ 25.81) 15 ปีขึ้นไป จำนวน 44 คน (ร้อยละ 14.19)

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 แสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และค่าดัชนี ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.ด้านการนำองค์กร	2.99	0.31	ปานกลาง	4.94	0.04	มากที่สุด	0.651	3
2.ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ	2.99	0.30	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.656	1
3.ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน	3.00	0.31	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.646	6
4.ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร	3.00	0.30	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.648	4
5.ด้านกระบวนการดำเนินการ	2.99	0.30	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.653	2
6.ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	3.00	0.30	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.647	5

ตาราง 8 (ต่อ)

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
7.ด้านผลลัพธ์การ ดำเนินการ	3.01	0.30	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.645	7
โดยรวม	3.00	0.30	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.649	

จากตารางที่ 8 จากตาราง 4 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ รองลงมาคือ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ รองลงมาคือ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านการนำองค์กร

พิจารณาสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.04) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ และด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านกระบวนการดำเนินการ และด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ รองลงมาคือ ด้านการนำองค์กร

พิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านการนำองค์กร ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการ นำน้องครุโดยรวมและรายชื่อ

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	Modified	
1.มีการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศ ทางการดำเนินงานของ สถานศึกษาที่ชัดเจน	3.00	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.646	4
2.มีการสื่อสารสร้างความ เข้าใจในทิศทางขอ สถานศึกษา	2.98	0.33	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.660	2
3.มีการสร้างบรรยากาศที่ดีใน การปฏิบัติงานของ สถานศึกษา	2.99	0.30	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.656	3
4.ผู้บริหารมีการประพัติน เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้าน บุคลิกภาพและการปฏิบัติงาน	3.01	0.29	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.641	5

ตารางที่ 9 (ต่อ)

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
5.ผู้บริหารให้ความสำคัญกับ ความรับผิดชอบต่อสังคมโดย คำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบ ต่อสังคม	3.01	0.32	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.641	6
6.มีการประเมินผลการ ดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไขการ ปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น	2.97	0.30	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.663	1
โดยรวม	2.99	0.30	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.651	

จากตารางที่ 9 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการนำองค์กร โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.993$, S.D. = 0.309) พิจารณาเป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ มีการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 2.970$) รองลงมาคือ มีการสื่อสารสร้างความเข้าใจในทิศทางของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.980$) มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.990$) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.000$) ผู้บริหารมีการประพุดิตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านบุคลิกภาพและการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.010$) และ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยคำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม ($\bar{X} = 3.010$) ตามลำดับ

พิจารณาภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.945$, S.D. = 0.043) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากัน 3 ข้อ คือ มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา/ผู้บริหารมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านบุคลิกภาพและการปฏิบัติงาน/มีการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.950$) รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ข้อคือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ชัดเจน/มีการสื่อสารสร้างความเข้าใจในทิศทางของสถานศึกษา/ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยคำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.940$)

พิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น (0.663) มีการสื่อสารสร้างความเข้าใจในทิศทางของสถานศึกษา (0.660) มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา (0.656) มีการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่ชัดเจน (0.646) ผู้บริหารมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งด้านบุคลิกภาพและการปฏิบัติงาน และ ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมโดยคำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม (0.641) ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน การวางแผนอย่างเป็นระบบโดยรวมและรายชื่อ

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.มีการวางแผนทิศทางของ สถานศึกษาโดยการกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจและ วัตถุประสงค์อย่างชัดเจน	2.98	0.27	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.660	2
2.มีการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม โดยพิจารณา จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคทั้งภายในและ ภายนอกสถานศึกษา	3.01	0.33	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.641	6
3.กำหนดแผนกลยุทธ์โดย พิจารณาความเหมาะสมและ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	2.98	0.30	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.658	4

พหุ ประถมศึกษา

ตารางที่ 10 (ต่อ)

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	Modified	
4.นำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติ โดยดำเนินงานตามแผนที่ กำหนดไว้ คำนึงถึงโครงสร้าง และวัฒนธรรมของ สถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ ความสำเร็จและเกิดความ เชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ	2.98	0.28	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.660	3
5.มีการควบคุมแผนกลยุทธ์ให้ มีการดำเนินการที่ ถูกต้อง คำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบ ต่อสังคม	2.98	0.28	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.662	1
6.ประเมินแผนกลยุทธ์ กระบวนการปฏิบัติงานและ ผลสำเร็จของสถานศึกษา	2.99	0.30	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.655	5
โดยรวม	2.98	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.656	

จากตารางที่ 10 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 2.987$, S.D. = 0.298) พิจารณาเป็นรายข้อ สามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.010$) รองลงมาคือ ประเมินแผนกลยุทธ์ กระบวนการปฏิบัติงานและ ผลสำเร็จของสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.990$) และมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากัน 4 ข้อคือ มีการวางแผนทิศทางของสถานศึกษาโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน/กำหนดแผนกลยุทธ์โดยพิจารณาความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง/นำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติโดยดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ คำนึงถึงโครงสร้างและวัฒนธรรมของสถานศึกษาเพื่อไปสู่ความสำเร็จและเกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ/มีการควบคุมแผนกลยุทธ์ให้มีการดำเนินการที่ ถูกต้องคำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม ($\bar{X} = 2.990$) ตามลำดับ

พิจารณาสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.945$, S.D. = 0.042) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 3 ข้อ คือ มีการวางแผนทิศทางของสถานศึกษาโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน/กำหนดแผนกลยุทธ์โดยพิจารณาความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง/มีการควบคุมแผนกลยุทธ์ให้มีการดำเนินการที่ ถูกต้องคำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม ($\bar{X} = 4.950$) รองลงมามีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 3 ข้อ คือ มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา/นำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติโดยดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ คำนึงถึงโครงสร้างและวัฒนธรรมของสถานศึกษาเพื่อไปสู่ความสำเร็จและเกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ/ประเมินแผนกลยุทธ์ กระบวนการปฏิบัติงานและ ผลสำเร็จของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.940$)

พิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีการควบคุมแผนกลยุทธ์ให้มีการดำเนินการที่ ถูกต้อง คำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม (0.662) มีการวางแผนทิศทางของสถานศึกษาโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน (0.660) นำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติโดยดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ คำนึงถึงโครงสร้างและวัฒนธรรมของสถานศึกษาเพื่อไปสู่ความสำเร็จและเกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ (0.660) กำหนดแผนกลยุทธ์โดยพิจารณาความเหมาะสมและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง (0.658) ประเมินแผนกลยุทธ์ กระบวนการปฏิบัติงานและ ผลสำเร็จของ

สถานศึกษา (0.655) มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (0.641) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนโดยรวมและรายชื่อ

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน	3.01	0.31	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.644	5
2.มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน	3.00	0.32	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.649	3
3.มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายบุคคลเพื่อทราบถึงสภาพปัญหาของนักเรียน	3.01	0.28	ปานกลาง	4.94	0.04	มากที่สุด	0.640	6
4.มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	3.00	0.32	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.651	2

ตาราง 11 (ต่อ)

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
5.จัดกิจกรรมสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และ ชุมชน	3.02	0.31	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.640	7
6.มีการประเมินความพึง พอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน	3.00	0.28	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.646	4
7.นำผลที่ได้จากการประเมิน มาปรับปรุง กระบวนการ ทำงานให้มีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น	2.99	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.655	1
โดยรวม	3.00	0.30	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.646	

จากตารางที่ 11 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการมุ่งเน้น
ผู้เรียนโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.004$, S.D. = 0.308) พิจารณาเป็นรายข้อสามารถ
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน ครู ผู้ปกครอง
และชุมชน ($\bar{X} = 3.020$) รองลงมา มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 2 ข้อคือ มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศ
ของนักเรียน/มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็น รายบุคคลเพื่อทราบถึงสภาพปัญหาของ
นักเรียน ($\bar{X} = 3.010$) มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน/มีการสำรวจ

ความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน/มีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ($\bar{X} = 3.000$) และนำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุง กระบวนการ ทำงานให้มี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 2.990$) ตามลำดับ

พิจารณาสภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.947$, S.D. = 0.043) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากัน 5 ข้อ คือ มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน/มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่ มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน/มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน/จัด กิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน/มีการประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ($\bar{X} = 4.950$) มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็น รายบุคคลเพื่อทราบถึงสภาพปัญหาของนักเรียน/นำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุง กระบวนการ ทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ($\bar{X} = 4.940$) ตามลำดับ

พิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ นำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุง กระบวนการ ทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (0.655) มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และ ชุมชน (0.651) มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน (0.649) มีการประเมิน ความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน (0.646) มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของ นักเรียน (0.644) มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็น รายบุคคลเพื่อทราบถึงสภาพปัญหา ของนักเรียน (0.640) จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน (0.640) ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี
ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน
การมุ่งเน้นบุคลากรโดยรวมและรายข้อ

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	Modified	
1.เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และนำข้อคิดเห็นไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น	3.00	0.30	ปานกลาง	4.94	0.04	มากที่สุด	0.650	3
2.มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะ ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา	2.99	0.28	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.653	1
3.มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะ และความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา	3.00	0.30	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.649	4

ตาราง 12 (ต่อ)

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
4.มีระบบส่งเสริมให้บุคลากร พัฒนาความรู้ ทักษะและ ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ	3.02	0.30	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.640	6
5.มีการประเมินผลบุคลากร และมอบรางวัล การ ปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริม ความก้าวหน้าให้กับบุคลากร	2.99	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.652	2
6.มีการส่งเสริมด้านสุขภาพ อนามัย ความปลอดภัยให้กับ บุคลากร โดยการปรับปรุง สภาพแวดล้อมในการทำงาน ให้เหมาะสมเอื้อต่อการ ปฏิบัติงาน	3.01	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.644	5
โดยรวม	3.00	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.648	

จากตารางที่ 12 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการมุ่งเน้น
บุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.002$, S.D. = 0.298) พิจารณาเป็นรายข้อสามารถ
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ มีระบบส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ทักษะและ
ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 3.020$) รองลงมาคือ มีการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย ความ
ปลอดภัยให้กับบุคลากร โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมเอื้อต่อการ
ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.010$) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์

และนำข้อคิดเห็นไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น/มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะ และความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.000$) มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะ ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา/มีการประเมินผลบุคลากรและมอบรางวัล การปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับบุคลากร ($\bar{X} = 2.990$) ตามลำดับ

พิจารณาภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.945$, S.D. = 0.043) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 3 ข้อ คือ มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะ ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา/มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะ และความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา/มีระบบส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ทักษะและ ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 4.950$) รองลงมาคือ เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และนำข้อคิดเห็นไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น/มีการประเมินผลบุคลากรและมอบรางวัล การปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับบุคลากร/มีการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยให้กับบุคลากร โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมเอื้อต่อการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.940$) ตามลำดับ

พิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะ ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา (0.653) มีการประเมินผลบุคลากรและมอบรางวัล การปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับบุคลากร (0.652) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และนำข้อคิดเห็นไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น (0.650) มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะ และความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา (0.649) มีการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย ความปลอดภัยให้กับบุคลากร โดยการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมเอื้อต่อการปฏิบัติงาน (0.644) มีระบบส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ทักษะและ ความสามารถอย่างสม่ำเสมอ (0.640) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี
ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน
กระบวนการดำเนินการโดยรวมและรายชื่อ

การบริหารสู่ความเป็น เลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	Modified	
1.ร่วมกันวางแผนและ ออกแบบกระบวนการ ทำงาน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงาน ที่เป็นระบบ	2.98	0.28	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.659	2
2.มีการกำหนด กระบวนการทำงานและ ข้อกำหนดที่สำคัญในการ ปฏิบัติงานร่วมกัน	3.01	0.31	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.643	5
3.มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การปฏิบัติงานซึ่งกัน และ กัน ของบุคลากรใน สถานศึกษา	2.99	0.29	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.654	3
4.มีการสนับสนุน ทรัพยากรในการ ปฏิบัติงาน ระหว่าง บุคลากรเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการ ดำเนินงาน	3.01	0.30	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.640	6

การบริหารสู่ความเป็น เลิศของโรงเรียน ประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	Modified	
4.มีการสนับสนุน ทรัพยากรในการ ปฏิบัติงาน ระหว่าง บุคลากรเพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพในการ ดำเนินงาน ของ สถานศึกษา	3.01	0.30	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.640	6
5.ร่วมกันสร้างสรรค์ นวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อ นำไปใช้ ในกระบวนการ ทำงาน	2.96	0.27	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.670	1
6.มีการประเมินผลและ ปรับปรุงกระบวนการ ทำงาน เพื่อนำไปพัฒนา สถานศึกษา	3.00	0.30	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.650	4
โดยรวม	2.992	0.295	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.653	

จากตารางที่ 13 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านกระบวนการ
ดำเนินการโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.992, S.D. = 0.295) พิจารณาเป็นรายข้อสามารถ
เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ มีการกำหนดกระบวนการทำงานและ ข้อกำหนดที่ สำคัญใน

การปฏิบัติงานร่วมกัน/มีการสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติงาน ระหว่าง บุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.010$) รองลงมาคือ มีการประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.000$) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานซึ่งกัน และกัน ของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.990$) ร่วมกันวางแผนและออกแบบกระบวนการ ทำงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นระบบ ($\bar{X} = 2.980$) ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ ในกระบวนการทำงาน ($\bar{X} = 2.960$) ตามลำดับ

พิจารณาภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.947$, S.D. = 0.044) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากัน 4 ข้อ คือ ร่วมกันวางแผนและออกแบบกระบวนการ ทำงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นระบบ/มีการกำหนดกระบวนการทำงานและ ข้อกำหนดที่สำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกัน/มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานซึ่งกัน และกัน ของบุคลากรในสถานศึกษา/ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ ในกระบวนการทำงาน ($\bar{X} = 4.950$) รองลงมาคือ มีการสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติงาน ระหว่าง บุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานศึกษา/มีการประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.940$) ตามลำดับ

พิจารณาคำดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เหมาะสม เพื่อนำไปใช้ ในกระบวนการทำงาน (0.670) ร่วมกันวางแผนและออกแบบกระบวนการ ทำงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นระบบ (0.659) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานซึ่งกัน และกัน ของบุคลากรในสถานศึกษา (0.654) มีการประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา (0.650) มีการกำหนดกระบวนการทำงานและ ข้อกำหนดที่สำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกัน (0.643) มีการสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติงาน ระหว่าง บุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ของสถานศึกษา (0.640) ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี
ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน
การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้โดยรวมและรายชื่อ

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.มีการคัดเลือกข้อมูล สารสนเทศที่ใช้ในการ ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม	2.99	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.655	2
2.มีการตรวจสอบความถูกต้อง ของข้อมูล สารสนเทศที่ได้	3.01	0.30	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.645	4
3.มีระบบรวบรวมข้อมูล สารสนเทศและการ จัดการ ความรู้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และ อำนวยความสะดวกใน การนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน	3.01	0.28	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.646	3

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 14 (ต่อ)

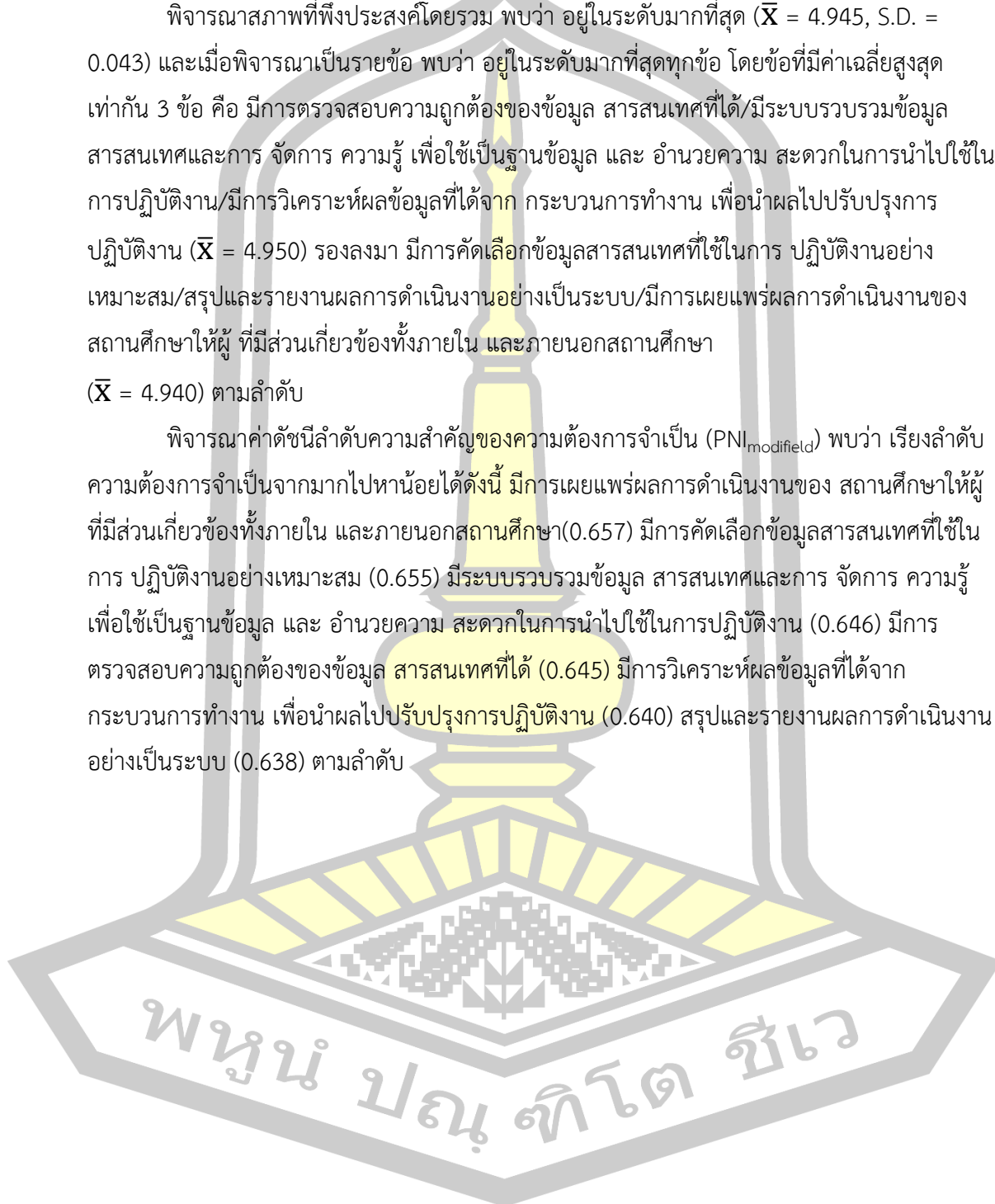
การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
4.มีการวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จากกระบวนการทำงานเพื่อนำผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน	3.02	0.29	ปานกลาง	4.95	0.04	มากที่สุด	0.640	5
5.สรุปและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ	3.02	0.28	ปานกลาง	4.94	0.04	มากที่สุด	0.638	6
6.มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา	2.98	0.29	ปานกลาง	4.94	0.04	มากที่สุด	0.657	1
โดยรวม	3.00	0.29	ปานกลาง	4.94	0.04	มากที่สุด	0.647	

จากตารางที่ 14 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.005$, S.D. = 0.295) พิจารณาเป็นรายชื่อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ มีการวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จากกระบวนการทำงาน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน/สรุปและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 3.020$) รองลงมาคือ มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล สารสนเทศที่ได้/มีระบบรวบรวมข้อมูล สารสนเทศและการ จัดการ ความรู้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และ อำนาจความ สะดวกในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.010$) มีการคัดเลือกข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการ

ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 2.990$) มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้ผู้ ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 2.980$) ตามลำดับ

พิจารณาภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.945$, S.D. = 0.043) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เท่ากัน 3 ข้อ คือ มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล สารสนเทศที่ได้/มีระบบรวบรวมข้อมูล สารสนเทศและการ จัดการ ความรู้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และ อำนาจความ สะดวกในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน/มีการวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จาก กระบวนการทำงาน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการ ปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 4.950$) รองลงมา มีการคัดเลือกข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการ ปฏิบัติงานอย่าง เหมาะสม/สรุปและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ/มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้ผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.940$) ตามลำดับ

พิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) พบว่า เรียงลำดับ ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้ผู้ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา(0.657) มีการคัดเลือกข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ใน การ ปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม (0.655) มีระบบรวบรวมข้อมูล สารสนเทศและการ จัดการ ความรู้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และ อำนาจความ สะดวกในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน (0.646) มีการ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล สารสนเทศที่ได้ (0.645) มีการวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จาก กระบวนการทำงาน เพื่อนำผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน (0.640) สรุปและรายงานผลการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ (0.638) ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และค่าดัชนี
ลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้าน
ผลลัพธ์การดำเนินการโดยรวมและรายชื่อ

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1.ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรของ สถานศึกษามีการ ประเมินผล และบรรลุตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้	2.97	0.31	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.668	1
2.ผลลัพธ์ด้านกระบวนการ ดำเนินงานของสถานศึกษา มีการประเมินผลและบรรลุ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	3.01	0.31	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.642	4
3.ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้าน การมุ่งเน้นผู้เรียนมีการ ประเมินผลและบรรลุตาม วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้	3.01	0.27	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.645	2

ตาราง 15 (ต่อ)

การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
4.ผลลัพธ์ของสถานศึกษา ด้านการมุ่งเน้น บุคลากรมี การประเมินผลและ สอดคล้องเป็นไปตาม วัตถุประสงค์	3.01	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.644	3
5.ผลลัพธ์ของสถานศึกษา ด้านการนำองค์กร และการ กำกับดูแลองค์กรสอดคล้อง และ เป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.03	0.29	ปาน กลาง	4.95	0.04	มาก ที่สุด	0.633	6
6.ผลลัพธ์ด้านงบประมาณ ของสถานศึกษา สอดคล้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์	3.02	0.28	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.637	5
โดยรวม	3.00	0.29	ปาน กลาง	4.94	0.04	มาก ที่สุด	0.645	

จากตารางที่ 15 พบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวัด การ
วิเคราะห์และการจัดการความรู้โดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.008$, S.D. = 0.296) พิจารณา
เป็นรายข้อสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการนำองค์กร
และการกำกับดูแลองค์กรสอดคล้องและ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.030$) รองลงมาคือ ผลลัพธ์
ด้านงบประมาณของสถานศึกษา สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.020$) ผลลัพธ์ด้าน
กระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษามีการประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้/ผลลัพธ์

ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้น บุคลากรมี การประเมินผลและสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์/
ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนมีการประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ($\bar{X}$
= 3.010) ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรของสถานศึกษามีการ ประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้
($\bar{X}$ = 2.970) ตามลำดับ

พิจารณาภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.945, S.D. =
0.043) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
เท่ากัน 3 ข้อ คือ ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรของสถานศึกษามีการ ประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์
ที่ตั้งไว้/ผลลัพธ์ด้านกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษามีการประเมินผลและบรรลุตาม
วัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้/ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการนำองค์กร และการกำกับดูแลองค์กรสอดคล้อง
และ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ($\bar{X}$ = 4.950) รองลงมาคือ ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้น
ผู้เรียนมีการประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้/ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้น
บุคลากรมี การประเมินผลและสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์/ผลลัพธ์ด้านงบประมาณของ
สถานศึกษา สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ($\bar{X}$ = 4.940) ตามลำดับ

พิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า เรียงลำดับ
ความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรของสถานศึกษามีการ ประเมินผล
และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (0.668) ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนมีการ
ประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (0.645) ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้น
บุคลากรมี การประเมินผลและสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (0.644) ผลลัพธ์ด้านกระบวนการ
ดำเนินงานของสถานศึกษามีการประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (0.642) ผลลัพธ์ด้าน
งบประมาณของสถานศึกษา สอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ (0.637) ผลลัพธ์ของสถานศึกษา
ด้านการนำองค์กร และการกำกับดูแลองค์กรสอดคล้องและ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ (0.633)
ตามลำดับ

**ระยะที่ 2 ผลการพัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2**

**ตอนที่ 2.1 ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยศึกษาจากโรงเรียนที่มี
การปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) เกี่ยวกับแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน**

การศึกษาและสังเคราะห์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ซึ่งได้รับรางวัลทั้งในระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและในระดับประเทศของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งจากการวิเคราะห์ค่าความต้องการจำเป็น (Modified Priority Need Index : PNI_{modified}) แล้วจัดลำดับดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งโดยรวมและรายข้อ เพื่อนำไปสร้างแบบสัมภาษณ์ โดยเรียงลำดับตามค่าความต้องการจำเป็นสูงสุดไปหาน้อยที่สุด คือ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านการนำองค์กร ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน และด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวนทั้งสิ้น 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนเมืองวาปีปทุม สพป.มหาสารคาม 2 โรงเรียนอนุบาลพยัคฆภูมิพิสัย สพป.มหาสารคาม 2 โรงเรียนบ้านโพธิ์สองห้องวิทยา สพป.มหาสารคาม 2 กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู โรงเรียนละ 2 คน รวมทั้งหมด 6 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตัวอย่างผลการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้หลักเกณฑ์จัดกลุ่ม คำตอบแล้วพิจารณาเลือกเฉพาะด้านที่มีร้อยละของความถี่ (Frequency) ตั้งแต่ร้อยละ 50 (n = 6 ขึ้นไป) โดยมีผลการสัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบที่ 1 ด้านการนำองค์กร โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการจัดการ

ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

โรงเรียนที่ 1 ผู้บริหารกำหนดวิสัยทัศน์ร่วมกับคณะครู โดยจัดประชุมระดมความคิดเห็น และวิเคราะห์บริบทโรงเรียน เพื่อกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับนโยบายของ สพฐ.

โรงเรียนที่ 2 ผู้บริหารวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของโรงเรียนร่วมกับคณะครู เพื่อกำหนดทิศทางการบริหาร โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย

โรงเรียนที่ 3 โรงเรียนดำเนินการวางแผนเชิงกลยุทธ์ โดยอ้างอิงจากข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความต้องการของชุมชน เพื่อสร้างความเป็นเอกลักษณ์และตอบโจทย์ท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน

โรงเรียนที่ 1 ผู้บริหารจัดการสร้างการบริหาร แบ่งหน้าที่ชัดเจน และใช้การมอบหมายงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน

โรงเรียนที่ 2 ใช้แผนยุทธศาสตร์เป็นเครื่องมือในการติดตามความก้าวหน้าของการดำเนินงานแต่ละฝ่าย พร้อมสื่อสารความก้าวหน้ากับคณะครูและกรรมการสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

โรงเรียนที่ 3 ผู้บริหารใช้กิจกรรม PLC และการประชุมฝ่ายงานเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผน พร้อมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสรุปบทเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล

โรงเรียนที่ 1 มีระบบนิเทศภายในที่ครอบคลุมทุกฝ่าย โดยใช้แบบประเมินตนเองและการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

โรงเรียนที่ 2 มีการประเมินความก้าวหน้ารายไตรมาส โดยวัดจากตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในแผน พร้อมสรุปผลและประชุมสะท้อนผล

โรงเรียนที่ 3 ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นจากครู นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อประเมินผลการบริหาร และนำเสนอผลให้ที่ประชุมร่วมกันวิเคราะห์

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

โรงเรียนที่ 1 ใช้ข้อมูลจากการนิเทศและการสะท้อนผล เพื่อนำมาปรับแผนงานในรอบถัดไป พร้อมปรับบทบาทผู้นำให้ตอบโจทย์บริบทใหม่

โรงเรียนที่ 2 ผู้บริหารจัดการประชุมปรับแผนร่วมกับทีมงาน โดยปรับเป้าหมายบางส่วนตามสถานการณ์จริง และจัดอบรมเสริมจุดอ่อนที่พบ

โรงเรียนที่ 3 นำผลการประเมินจากทุกฝ่ายมากำหนดนโยบายเชิงปฏิบัติ พร้อมเผยแพร่ผลการปรับปรุงให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรับทราบ

สรุปองค์ประกอบที่ 1 ด้านการนำองค์กร

1. การวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์โดยอิงจากบริบทและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
2. การดำเนินงาน ขับเคลื่อนด้วยการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ใช้แผนยุทธศาสตร์ และกิจกรรม

PLC

3. การตรวจสอบ ใช้ระบบนิเทศภายใน การประเมินผลตามรอบ และข้อมูลสะท้อนจากผู้เกี่ยวข้อง

4. การปรับปรุง นำผลประเมินมาพัฒนานโยบาย ปรับแผน และพัฒนาผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง

2. องค์ประกอบที่ 2 ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการจัดการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

โรงเรียนที่ 1 โรงเรียนมีการจัดประชุมร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษาและครูในช่วงต้นปีการศึกษา เพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก และระบุปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา จากนั้นจึงร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี และกำหนดตัวชี้วัดตามเป้าหมายของแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาอย่างชัดเจน โดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมินปีที่ผ่านมาเป็นฐานในการวางแผน

โรงเรียนที่ 2 โรงเรียนจัดตั้งคณะกรรมการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในแต่ละฝ่าย โดยให้ครูประจำวิชาและหัวหน้ากลุ่มสาระเข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอแผนโครงการ เพื่อให้แผนงานสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนและบริบทของชุมชน มีการใช้ข้อมูลจากระบบสารสนเทศของโรงเรียนเพื่อประกอบการตัดสินใจ และทุกโครงการต้องมีการกำหนดงบประมาณ ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน

โรงเรียนที่ 3 โรงเรียนมีแนวทางการวางแผนที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย โดยเฉพาะการดึงความคิดเห็นจากผู้ปกครองผ่านแบบสอบถามความพึงพอใจ เพื่อนำมาวิเคราะห์ร่วมกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อจัดลำดับความสำคัญของโครงการที่จะดำเนินการในแต่ละปี มีการเชื่อมโยงแผนงานเข้ากับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ และกำหนดปัจจัยความสำเร็จของแต่ละโครงการไว้ตั้งแต่ต้น

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน

โรงเรียนที่ 1 ภายหลังจากแผนได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการสถานศึกษา โรงเรียนดำเนินการถ่ายทอดแผนสู่ครูและบุคลากรทุกคน โดยมีการแจกแจงหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างชัดเจน มีการจัดอบรมก่อนเริ่มดำเนินโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ตามแผนพัสดุที่วางไว้

โรงเรียนที่ 2 ฝ่ายบริหารประสานงานกับครูผู้รับผิดชอบแต่ละโครงการให้ดำเนินการตามระยะเวลาที่กำหนด โดยมีการจัดทำปฏิทินกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับแผนงาน เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามกรอบ มีการประชุมย่อยระหว่างดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และเน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนที่ 3 ดำเนินการตามแผนอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะโครงการที่ใช้ทรัพยากรจำนวนมากจะมีการกำกับติดตามโดยคณะกรรมการเฉพาะกิจ เพื่อควบคุมคุณภาพและงบประมาณให้เป็นไปตามเป้าหมาย มีการใช้เทคโนโลยี เช่น ระบบ Google Workspace มาช่วยในการติดตามผลและรายงานความก้าวหน้า

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล

โรงเรียนที่ 1 มีการกำหนดจุดตรวจสอบรายไตรมาสตามตัวชี้วัดที่กำหนดในแผน โดยใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนและผู้ปกครอง มีการสรุปผลให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบทุกสิ้นภาคเรียน

โรงเรียนที่ 2 ครูผู้รับผิดชอบโครงการจะจัดทำรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงานทุกเดือน พร้อมแนบหลักฐาน เช่น ภาพถ่ายกิจกรรม ใบเบิกจ่าย และผลการประเมินของนักเรียน มีการประชุมทบทวนผลการดำเนินงานกับฝ่ายบริหารทุก 2 เดือน เพื่อปรับเปลี่ยนแนวทางหากมีข้อจำกัดหรืออุปสรรค

โรงเรียนที่ 3 ใช้ระบบการประเมินภายในแบบมีส่วนร่วม โดยเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองประเมินผลการดำเนินงานแต่ละโครงการผ่านแบบสอบถามออนไลน์ จากนั้นทีมตรวจสอบภายในจะจัดทำสรุปผลในรูปแบบ Dashboard เพื่อรายงานแก่ผู้อำนวยการและคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

โรงเรียนที่ 1 ผลการประเมินถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลตั้งต้นของการจัดทำแผนในปีถัดไป โดยโครงการที่ไม่บรรลุเป้าหมายจะถูกนำไปวิเคราะห์หา “สาเหตุของความล้มเหลว” ร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อออกแบบแนวทางที่เหมาะสมยิ่งขึ้นในอนาคต

โรงเรียนที่ 2 ทุกหน่วยงานต้องจัดประชุมสรุปทบทวน (After Action Review) เพื่อระบุสิ่งที่ควรทำต่อและสิ่งที่ควรปรับปรุง โดยเฉพาะในด้านงบประมาณและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน จากนั้นจะจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเสนอต่อฝ่ายบริหารเพื่อนำไปปรับใช้

โรงเรียนที่ 3 นำข้อมูลจาก Dashboard มาจัดทำเอกสารข้อเสนอแนะทางปรับปรุง พร้อมทั้งจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน เพื่อให้ครูและบุคลากรได้รับรู้ปัญหาร่วมกัน และเปิดรับแนวทางใหม่ ๆ ที่สามารถนำไปทดลองใช้ในรอบถัดไป

สรุปองค์ประกอบที่ 2 ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ

1. วางแผนโดยอิงจากข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมิน ร่วมกับความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนสอดคล้องกับบริบทและเป้าหมายของโรงเรียน
2. นำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน มอบหมายผู้รับผิดชอบ และดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลาและงบประมาณ
3. ติดตามและประเมินผลตามรอบเวลา ใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ
4. นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนและแนวทางดำเนินงานรอบถัดไป พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน

3. องค์ประกอบที่ 3 ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการจัดการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

โรงเรียนที่ 1 วางแผนโดยวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนรายบุคคล ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ ความต้องการ ความถนัด และพฤติกรรมการเรียนรู้ ร่วมกับทีมครู เพื่อกำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับศักยภาพและบริบทของชั้นเรียน

โรงเรียนที่ 2 กำหนดแผนงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน โดยอ้างอิงตัวชี้วัดตามหลักสูตรสถานศึกษาและผลการประเมินภายนอก พร้อมระบุเป้าหมายของผู้เรียนเป็นรายกลุ่ม

โรงเรียนที่ 3 วางแผนส่งเสริมผู้เรียนโดยบูรณาการการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับโครงการส่งเสริมทักษะชีวิต สะท้อนผ่านแผนการจัดการจัดการรายบุคคลและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน

โรงเรียนที่ 1 ดำเนินกิจกรรมเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบกลุ่ม การใช้เทคโนโลยี สื่อสาร และการจัดกิจกรรมหน้าเสาธงเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้

โรงเรียนที่ 2 ใช้ชั้นเรียนเป็นฐานในการพัฒนา โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนผ่านการเรียนรู้เชิงรุก การคิดวิเคราะห์ และกิจกรรมสะท้อนตนเอง

โรงเรียนที่ 3 ส่งเสริมความแตกต่างรายบุคคลผ่านกิจกรรมเลือกเรียนและการแนะแนว พร้อมทั้งจัดครูพี่เลี้ยงดูแลกลุ่มนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือพิเศษ

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล

โรงเรียนที่ 1 ประเมินผลตามแผนรายบุคคล ใช้แฟ้มสะสมงาน ร่วมกับการประเมินพฤติกรรม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรม

โรงเรียนที่ 2 ตรวจสอบความก้าวหน้าของผู้เรียนทุกเดือน โดยใช้แบบประเมินเชิงพฤติกรรม ควบคู่กับคะแนนสะสมและความเห็นของครูที่ปรึกษา

โรงเรียนที่ 3 ใช้ระบบติดตามออนไลน์ควบคู่กับการประชุมวิเคราะห์ผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายกลุ่มร่วมกับผู้ปกครอง

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

โรงเรียนที่ 1 ปรับรูปแบบกิจกรรมและเนื้อหาให้สอดคล้องกับผลประเมิน พร้อมจัดทำแผนเสริมทักษะเฉพาะบุคคลในภาคเรียนถัดไป

โรงเรียนที่ 2 ใช้ผลประเมินเพื่อวางแผนทางการดูแลรายกรณีของนักเรียน พร้อมส่งต่อข้อมูลให้ครูในระดับชั้นถัดไป

โรงเรียนที่ 3 จัดเวทีแลกเปลี่ยนผลการดำเนินงานและข้อเสนอแนะของครูผู้สอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอน

สรุปองค์ประกอบที่ 3 ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการ
2. ดำเนินการเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายรูปแบบ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล
3. ประเมินผลจากพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง
4. นำผลประเมินมาใช้ปรับกิจกรรมและแนวทางดูแลผู้เรียนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4. องค์ประกอบที่ 4 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการจัดการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

โรงเรียนที่ 1 ได้ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรประจำปี โดยอิงจากผลการประเมินสมรรถนะของครูแต่ละคนร่วมกับความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายการพัฒนาให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่ฯ และยุทธศาสตร์ของโรงเรียน โดยครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลและวิเคราะห์ศักยภาพของตนเอง

โรงเรียนที่ 2 วางแผนพัฒนาบุคลากรโดยอาศัยข้อมูลจากการนิเทศภายในและผลการประเมินการปฏิบัติงานรายบุคคล พร้อมทั้งบูรณาการการพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องกับภาระงานและความถนัด เช่น ครูที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีจะได้รับบทบาทในงานสารสนเทศ ขณะเดียวกันก็ได้รับการอบรมเสริมศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนที่ 3 จัดทำแผนพัฒนาบุคลากรภายใต้หลักคิดเรื่อง “ครูเป็นผู้นำการเรียนรู้” โดยเน้นการมีส่วนร่วมของครูในการกำหนดแผนของตนเอง ส่งเสริมให้ครูทุกคนมีแผนพัฒนารายบุคคล (ID Plan) และเชื่อมโยงกับเป้าหมายของโรงเรียน รวมทั้งมีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเพื่อกำหนดความต้องการจำเป็นร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน

โรงเรียนที่ 1 ดำเนินกิจกรรมพัฒนาบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เช่น การอบรมภายในโรงเรียนโดยครูต้นแบบ การศึกษาดูงาน และการเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานภายนอก พร้อมทั้งมีการนิเทศติดตามผลการนำความรู้ไปใช้จริงในห้องเรียน

โรงเรียนที่ 2 ส่งเสริมให้ครูได้เลือกกิจกรรมพัฒนาตนเองจากหลายช่องทาง เช่น อบรมออนไลน์ คอร์สผ่านระบบของ ก.ค.ศ. หรือหน่วยงานภาคี และสนับสนุนค่าใช้จ่ายบางส่วน โดยมีระบบติดตามผลการเข้าร่วมและการนำไปใช้ในการสอนจริง

โรงเรียนที่ 3 ใช้วิธีพัฒนาผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ภายในโรงเรียน ซึ่งจัดประชุมแลกเปลี่ยนความรู้ทุกเดือน และให้ครูเป็นผู้นำเสนอผลงานหรือเทคนิคการสอนที่ตนเองถนัดแก่เพื่อนครู เพื่อเสริมแรงจูงใจในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล

โรงเรียนที่ 1 ประเมินความก้าวหน้าและผลลัพธ์จากแผนพัฒนาบุคลากรรายบุคคล โดยใช้แบบประเมินตนเองร่วมกับผลการนิเทศของผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระ พร้อมทั้งมีการรายงานผลเป็นรายภาคเรียน

โรงเรียนที่ 2 ใช้ระบบประเมินผลแบบ 360 องศา โดยรวมผลการสังเกตการสอน ความเห็นของเพื่อนร่วมงาน และการสะท้อนตนเองของครูมาประกอบการพิจารณา พร้อมทั้งจัดประชุมสะท้อนผลการพัฒนาเป็นรายบุคคลทุกภาคเรียน

โรงเรียนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาผ่านผลงานของครู เช่น การออกแบบแผนการสอนที่เป็นนวัตกรรม ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน และการมีส่วนร่วมในชุมชนวิชาชีพ โดยผลประเมินจะถูกนำเสนอในเวที PLC เพื่อร่วมกันพิจารณาแนวทางปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

โรงเรียนที่ 1 นำผลการประเมินมาใช้ในการวางแผนรอบถัดไป โดยระบุจุดแข็ง จุดอ่อน และแนวทางการพัฒนาเฉพาะบุคคล และให้ผู้บริหารให้คำปรึกษารายกรณี

โรงเรียนที่ 2 ปรับแผนพัฒนาและรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับผลการประเมิน เช่น เพิ่มเวิร์กช็อปในเรื่องที่ครูยังมีความสามารถต่ำ พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการพัฒนาครูรายสายงาน

โรงเรียนที่ 3 สรุปผลและข้อเสนอแนะจากครูและหัวหน้ากลุ่มสาระ เพื่อนำไปปรับแนวทางการจัดกิจกรรม PLC ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และเชิญวิทยากรภายนอกที่ตรงกับประเด็นที่ครูยังมีข้อจำกัดมาร่วมแลกเปลี่ยน

สรุปองค์ประกอบที่ 4 ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

1. วางแผนพัฒนาบุคลากรโดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน สมรรถนะ และความต้องการจำเป็น พร้อมมีส่วนร่วมจากครูทุกคน
2. ดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการสนับสนุนและติดตามผล
3. ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยใช้หลายแหล่งข้อมูล
4. นำผลประเมินมาปรับแผนการพัฒนาและรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง

5. องค์ประกอบที่ 5 ด้านกระบวนการดำเนินการ โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการจัดการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

โรงเรียนที่ 1 วางแผนกระบวนการดำเนินงานโดยจัดทำคู่มือขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Work Manual) ในทุกงานหลักของโรงเรียน เช่น การจัดการเรียนการสอน การวัดผล การเบิกจ่ายงบประมาณ ฯลฯ โดยอิงจากแผนปฏิบัติการประจำปี และใช้เป็นแนวทางให้ครูและบุคลากรถือปฏิบัติอย่างสอดคล้อง

โรงเรียนที่ 2 กำหนดกระบวนการดำเนินงานแต่ละฝ่ายไว้ชัดเจนเป็นแผนผังงาน (Flow Chart) และระบุผู้รับผิดชอบ พร้อมกรอบเวลาในแต่ละขั้นตอน เพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติงาน และลดปัญหาความซ้ำซ้อนหรือล่าช้า

โรงเรียนที่ 3 วางระบบกระบวนการทำงานโดยยึดหลักการบริหารเชิงระบบ (Systematic Management) โดยแต่ละงานต้องระบุเป้าหมาย ผลผลิต และตัวชี้วัดความสำเร็จ พร้อมมีแผนเผชิญเหตุในกรณีเกิดปัญหาที่อาจกระทบต่อกระบวนการ

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน

โรงเรียนที่ 1 ดำเนินงานตามขั้นตอนที่วางไว้อย่างเคร่งครัด โดยมีการประชุมประจำเดือนเพื่อมอบหมาย ติดตาม และปรับแผนรายเดือน รวมถึงใช้แบบฟอร์มการติดตามงานที่เข้าใจง่าย ช่วยให้ทุกฝ่ายดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพเดียวกัน

โรงเรียนที่ 2 ใช้ระบบออนไลน์ (Google Workspace) ในการบริหารจัดการงาน เช่น การแจ้งแผนงาน การแบ่งปันเอกสาร และการติดตามงาน เพื่อความสะดวก โปร่งใส และตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

โรงเรียนที่ 3 ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายดำเนินงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างรับผิดชอบ พร้อมทั้งใช้หลักการเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Working) โดยเฉพาะในการจัดกิจกรรมของนักเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล

โรงเรียนที่ 1 ใช้การตรวจสอบภายในแบบรายเดือนผ่านการประชุมหัวหน้าฝ่ายและการรายงานผลการดำเนินงานต่อผู้บริหาร และมีการจัดทำรายงานสรุปผลเพื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย

โรงเรียนที่ 2 ใช้การสังเกตจากการปฏิบัติงานจริงประกอบกับแบบฟอร์มรายงานตนเอง (Self-Report) ของครูหรือเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน เพื่อดูความก้าวหน้าและประสิทธิภาพของการดำเนินงาน

โรงเรียนที่ 3 ดำเนินการประเมินผลแบบเชิงบูรณาการ โดยใช้ทั้งผลผลิตปลายทางและความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงมีการจัดประชุมสรุปบทเรียน (After Action Review) เพื่อร่วมกันสะท้อนผลการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

โรงเรียนที่ 1 นำผลการประเมินไปปรับแผนในรอบถัดไป พร้อมทั้งปรับแบบฟอร์มหรือขั้นตอนที่ยังมีปัญหาเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทจริงของโรงเรียน

โรงเรียนที่ 2 ปรับปรุงกระบวนการโดยจัดให้มีการทดลองใช้วิธีใหม่ในบางหน่วยงานก่อนขยายผลไปทั้งโรงเรียน และรับฟังข้อเสนอแนะจากครูที่อยู่หน้างานเพื่อให้การปรับปรุงมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนที่ 3 นำข้อสรุปจากการประชุมสรุปบทเรียนไปปรับรูปแบบการดำเนินงาน เช่น ปรับระยะเวลาบางกิจกรรม หรือเปลี่ยนวิธีดำเนินการบางส่วนให้คล่องตัวยิ่งขึ้น พร้อมทั้งจัดทำแนวทางใหม่เป็นลายลักษณ์อักษร

สรุปองค์ประกอบที่ 5 ด้านกระบวนการดำเนินการ

1. วางระบบกระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยจัดทำคู่มือ ขั้นตอน และแผนเผชิญเหตุ
2. ดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบ โดยใช้เครื่องมือสนับสนุนที่เหมาะสม และมีการทำงานร่วมกัน
3. ประเมินผลการดำเนินงานทั้งจากผลลัพธ์และกระบวนการ พร้อมการรายงานและประชุมสรุป
4. ปรับปรุงกระบวนการจากผลการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทจริง และจัดทำแนวทางใหม่อย่างเป็นระบบ

6. องค์ประกอบที่ 6 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการจัดการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

โรงเรียนที่ 1 วางแผนการวัดและวิเคราะห์ผลการดำเนินงานโดยกำหนดตัวชี้วัดที่ชัดเจนในแต่ละด้าน ทั้งด้านการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการพัฒนาบุคลากร พร้อมวางแผนการจัดเก็บข้อมูลเป็นรายไตรมาส

โรงเรียนที่ 2 จัดทำแผนการประเมินผลร่วมกับครูและเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ โดยกำหนดประเภทข้อมูลที่วัด เช่น ข้อมูลเชิงปริมาณจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสอบถามและการสังเกตพฤติกรรม

โรงเรียนที่ 3 กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติพื้นฐาน เช่น ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และจัดระบบการรวบรวมองค์ความรู้ภายในโรงเรียนจากผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย เพื่อใช้วางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน

โรงเรียนที่ 1 ดำเนินการเก็บข้อมูลและวัดผลตามแผนที่กำหนด โดยใช้ทั้งแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสังเกต พร้อมกับจัดทำรายงานผลการดำเนินงานรายเดือน

โรงเรียนที่ 2 ใช้โปรแกรม Google Form และ Excel ช่วยจัดเก็บข้อมูลการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งข้อมูลการปฏิบัติงานของครู เพื่อนำมาวิเคราะห์ผลและเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน

โรงเรียนที่ 3 ดำเนินการเก็บรวบรวมองค์ความรู้จากการประชุม การอบรม และการดำเนินโครงการต่าง ๆ ผ่านสมุดบันทึกออนไลน์และจัดเก็บไว้ในระบบคลังความรู้ของโรงเรียน (Knowledge Management)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล

โรงเรียนที่ 1 ประเมินความสำเร็จของงานตามตัวชี้วัด พร้อมรายงานต่อคณะกรรมการบริหารโรงเรียน และใช้ผลการวัดวิเคราะห์เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจ

โรงเรียนที่ 2 ตรวจสอบผลการดำเนินงานผ่านรายงานผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประเมินความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เช่น นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

โรงเรียนที่ 3 ประเมินความรู้ที่ถ่ายทอดสู่บุคลากร โดยใช้แบบประเมินหลังการอบรม และตรวจสอบการนำความรู้ไปใช้จริงในหน่วยงาน เช่น การประยุกต์ใช้ในการสอนหรือบริหาร

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

โรงเรียนที่ 1 นำผลวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้ปรับปรุงวิธีดำเนินงาน เช่น ปรับกระบวนการสอนที่ไม่บรรลุเป้าหมาย และจัดประชุมครูเพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางใหม่

โรงเรียนที่ 2 ใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลในการทบทวนตัวชี้วัด และกำหนดกลยุทธ์ใหม่ โดยเน้นพัฒนาทักษะวิเคราะห์ข้อมูลให้ครูทุกคนสามารถใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงงานได้

โรงเรียนที่ 3 จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KM Day) เพื่อให้ทุกฝ่ายได้นำเสนอผลงาน และถ่ายทอดแนวปฏิบัติที่ดีสู่กว้าง พร้อมปรับปรุงระบบคลังความรู้ให้เข้าถึงง่ายและใช้งานได้จริง

สรุปองค์ประกอบที่ 6 ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

1. วางแผนตัวชี้วัด กำหนดประเภทข้อมูล และระบบการจัดเก็บความรู้ภายใน
2. ดำเนินการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล และจัดการคลังความรู้ร่วมกับบุคลากร
3. ตรวจสอบผลลัพธ์จากข้อมูล และประเมินความสำเร็จเชิงประจักษ์และความพึงพอใจ
4. ปรับปรุงแผนและกลยุทธ์ใหม่จากผลการวิเคราะห์ พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การใช้จริง

7. องค์ประกอบที่ 7 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการด้านกระบวนการดำเนินการ

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการจัดการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน

โรงเรียนที่ 1 กำหนดเป้าหมายเชิงผลลัพธ์อย่างชัดเจนทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณภาพผู้เรียน ความพึงพอใจของผู้ปกครอง และการพัฒนาระบบบริหาร โดยแปลงเป้าหมายสู่แผนกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับนโยบายสำนักงานเขตฯ และบริบทของโรงเรียน

โรงเรียนที่ 2 จัดทำแผนวัดผลลัพธ์ร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ที่สะท้อนความเปลี่ยนแปลงในเชิงพฤติกรรมของนักเรียน เช่น ความมีวินัย ความรับผิดชอบ และทักษะชีวิต

โรงเรียนที่ 3 วางแผนติดตามผลการดำเนินงานผ่านตัวชี้วัดเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น ค่าเฉลี่ยผลการเรียนระดับชั้น การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน และผลประเมินความพึงพอใจของชุมชน

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน

โรงเรียนที่ 1 ดำเนินโครงการพัฒนาผลสัมฤทธิ์นักเรียนแบบบูรณาการกับแผนการเรียนรู้ พร้อมส่งเสริมกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

โรงเรียนที่ 2 สร้างแรงจูงใจให้นักเรียนโดยใช้ระบบเชิดชูเกียรติและกิจกรรมแนะแนวการเรียนต่อ/ประกอบอาชีพ เพื่อเพิ่มเป้าหมายชีวิตและคุณภาพผลลัพธ์ในระยะยาว

โรงเรียนที่ 3 ขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่องผ่านกิจกรรมหลากหลาย เช่น การจัดค่ายวิชาการ การพัฒนาทักษะชีวิต และการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองที่สนับสนุนการเรียนรู้

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล

โรงเรียนที่ 1 ประเมินผลสัมฤทธิ์นักเรียนเทียบกับค่าเป้าหมายที่วางไว้ พร้อมวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างเป้าหมายกับผลจริงเพื่อนำไปปรับปรุง

โรงเรียนที่ 2 ตรวจสอบผลการดำเนินงานผ่านผลสอบระดับชาติ (NT, O-NET) ผลการประเมินภายนอก และผลสะท้อนจากการนิเทศภายในของเขตพื้นที่ฯ

โรงเรียนที่ 3 ประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนต่อการจัดการศึกษา และกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เพื่อใช้ประกอบการประเมินผลลัพธ์ภาพรวมของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน

โรงเรียนที่ 1 ปรับปรุงแผนการเรียนรู้ให้ตรงจุดอ่อนที่พบจากผลลัพธ์ พร้อมสร้างกลไกติดตามรายบุคคลสำหรับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ

โรงเรียนที่ 2 นำข้อเสนอแนะจากการประเมินมาจัดทำแผนพัฒนารอบใหม่ โดยเปิดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครู เพื่อให้เกิดแนวปฏิบัติที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

โรงเรียนที่ 3 สื่อสารผลลัพธ์แก่ทุกภาคส่วนในโรงเรียนและชุมชนอย่างโปร่งใส และกำหนดแนวทางพัฒนาที่ยั่งยืน เช่น การพัฒนาต่อเนื่องในระดับบุคลากรและระบบงาน

สรุปองค์ประกอบที่ 7 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ

1. วางเป้าหมายผลลัพธ์ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจ
2. ดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติ
3. ประเมินผลเทียบเป้าหมายโดยใช้ทั้งผลการเรียน การประเมินภายนอก และความพึงพอใจ
4. ปรับแผนพัฒนาให้ตอบสนองจุดอ่อนจากผลลัพธ์ พร้อมพัฒนากลไกสื่อสารและขับเคลื่อน

การพัฒนาอย่างยั่งยืน

ตอนที่ 2.2 ผลการยกย่องแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน

ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.ด้านการนำองค์กร

- เกี่ยวข้องกับ PLC ผู้เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์โดยอิงจากบริบทและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วน
- ขั้นตอนที่ 2 ขับเคลื่อนด้วยการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ใช้แผนยุทธศาสตร์ และกิจกรรม
- ขั้นตอนที่ 3 ใช้ระบบนิเทศภายใน การประเมินผลตามรอบ และข้อมูลสะท้อนจาก
- ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาพัฒนานโยบาย ปรับแผน และพัฒนาผู้บริหารและครู
- อย่างต่อเนื่อง

2.ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ

- ขั้นตอนที่ 1 วางแผนโดยอิงจากข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมิน ร่วมกับความ
- คิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนสอดคล้องกับบริบทและเป้าหมายของโรงเรียน
- ขั้นตอนที่ 2 นำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน มอบหมายผู้รับผิดชอบ และดำเนิน
- กิจกรรมตามกรอบเวลาและงบประมาณ
- ขั้นตอนที่ 3 ติดตามและประเมินผลตามรอบเวลา ใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิง
- คุณภาพ
- ขั้นตอนที่ 4 นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนและแนวทางดำเนินงานรอบถัดไป
- พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน

3.ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายรูปแบบ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลจากพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาใช้ปรับกิจกรรมและแนวทางดูแลผู้เรียนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนพัฒนาบุคลากรโดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน สมรรถนะและความต้องการจำเป็น พร้อมมีส่วนร่วมจากครูทุกคน

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการสนับสนุนและติดตามผล

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยใช้หลายแหล่งข้อมูล

ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาปรับแผนการพัฒนาและรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง

5.ด้านกระบวนการดำเนินการ

ขั้นตอนที่ 1 วางระบบกระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยจัดทำคู่มือ ขั้นตอน และแผนเผชิญเหตุ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบ โดยใช้เครื่องมือสนับสนุนที่เหมาะสมและมีการทำงานร่วมกัน

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงานทั้งจากผลลัพธ์และกระบวนการ พร้อมการรายงานและประชุมสรุป

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงกระบวนการจากผลการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทจริง และจัดทำแนวทางใหม่อย่างเป็นระบบ

6.ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนตัวชี้วัด กำหนดประเภทข้อมูล และระบบการจัดเก็บความรู้ภายใน

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล และจัดการคลังความรู้ร่วมกับ

บุคลากร

ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบผลลัพธ์จากข้อมูล และประเมินความสำเร็จเชิงประจักษ์และ

ความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแผนและกลยุทธ์ใหม่จากผลการวิเคราะห์ พร้อมถ่ายทอดองค์

ความรู้สู่การใช้จริง

7.ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

ขั้นตอนที่ 1 วางเป้าหมายผลลัพธ์ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม คุณภาพชีวิต และ

ความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลเทียบเป้าหมายโดยใช้ทั้งผลการเรียน การประเมินภายนอก

และความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับแผนพัฒนาให้ตอบสนองจุดอ่อนจากผลลัพธ์ พร้อมพัฒนากลไก

สื่อสารและขับเคลื่อนการพัฒนาวางยั่งยืน

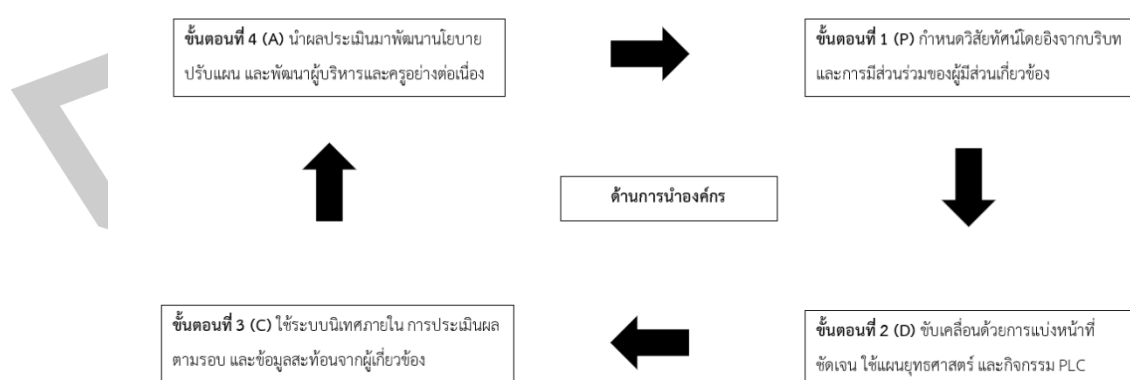
แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง วิธีการหรือวิธีดำเนินงานด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนที่ประถมศึกษาบริบทสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งนี้เพื่อผลลัพธ์ที่นำไปสู่การบริหารที่มีความเป็นเลิศหรือเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่างๆ ของโรงเรียนให้สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยแนวทางการพัฒนาทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการนำองค์กร มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์โดยอิงจากบริบทและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 2 ขับเคลื่อนด้วยการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ใช้แผนยุทธศาสตร์ และกิจกรรม PLC
- ขั้นตอนที่ 3 ใช้ระบบนิเทศภายใน การประเมินผลตามรอบ และข้อมูลสะท้อนจากผู้เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาพัฒนานโยบาย ปรับแผน และพัฒนาผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง

ภาพประกอบ 4 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการนำองค์กร

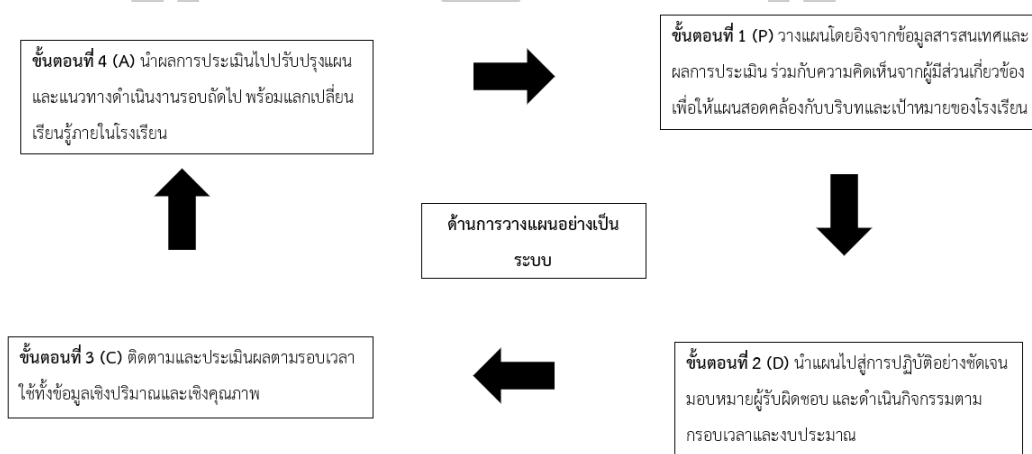
2. ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนโดยอิงจากข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมิน ร่วมกับการความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนสอดคล้องกับบริบทและเป้าหมายของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 นำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน มอบหมายผู้รับผิดชอบ และดำเนินการกิจกรรมตามกรอบเวลาและงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 3 ติดตามและประเมินผลตามรอบเวลา ใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 4 นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนและแนวทางการดำเนินงานรอบถัดไป พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน

ภาพประกอบ 5 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ

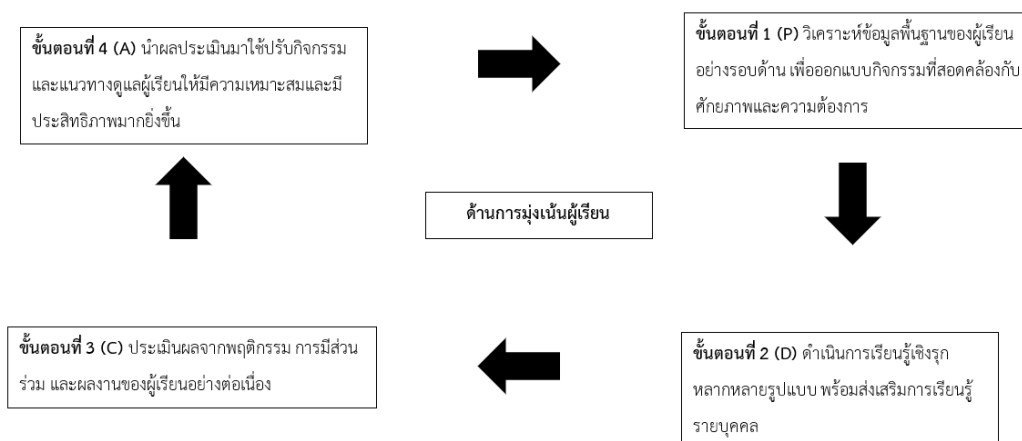
3. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายรูปแบบ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลจากพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

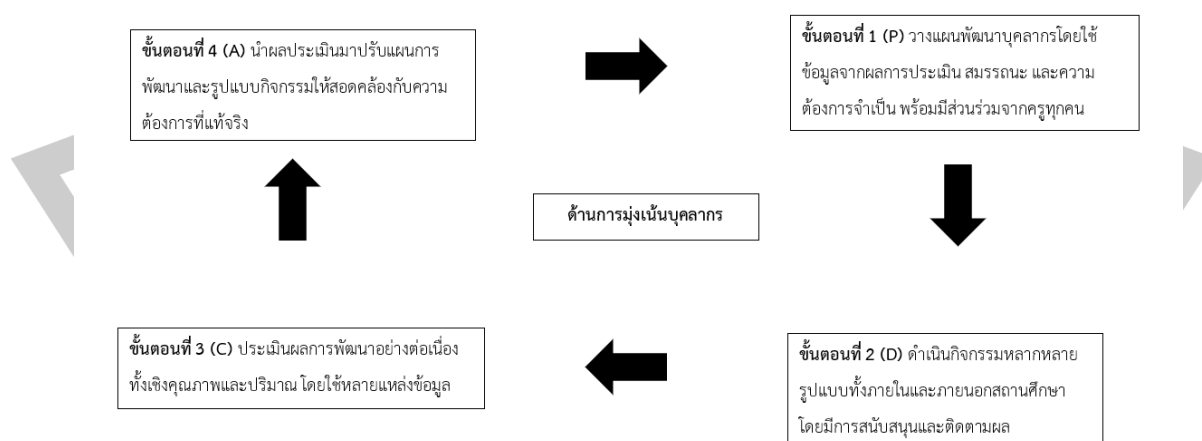
ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาใช้ปรับกิจกรรมและแนวทางดูแลผู้เรียนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาพประกอบ 6 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน

4. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

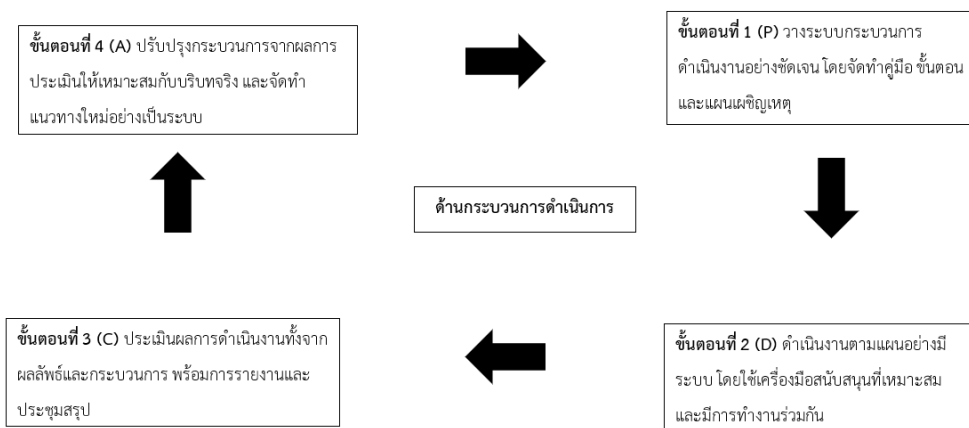
- ขั้นตอนที่ 1 วางแผนพัฒนาบุคลากรโดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน สมรรถนะ และความต้องการจำเป็น พร้อมมีส่วนร่วมจากครูทุกคน
- ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการสนับสนุนและติดตามผล
- ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยใช้หลายแหล่งข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาปรับแผนการพัฒนาและรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง

ภาพประกอบ 7 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร

5. ด้านกระบวนการดำเนินการ พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วางระบบกระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยจัดทำคู่มือ ขั้นตอน และแผนเผชิญเหตุ
- ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบ โดยใช้เครื่องมือสนับสนุนที่เหมาะสม และมีการทำงานร่วมกัน
- ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงานทั้งจากผลลัพธ์และกระบวนการ พร้อมการรายงานและประชุมสรุป
- ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงกระบวนการจากผลการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทจริง และจัดทำแนวทางใหม่อย่างเป็นระบบ

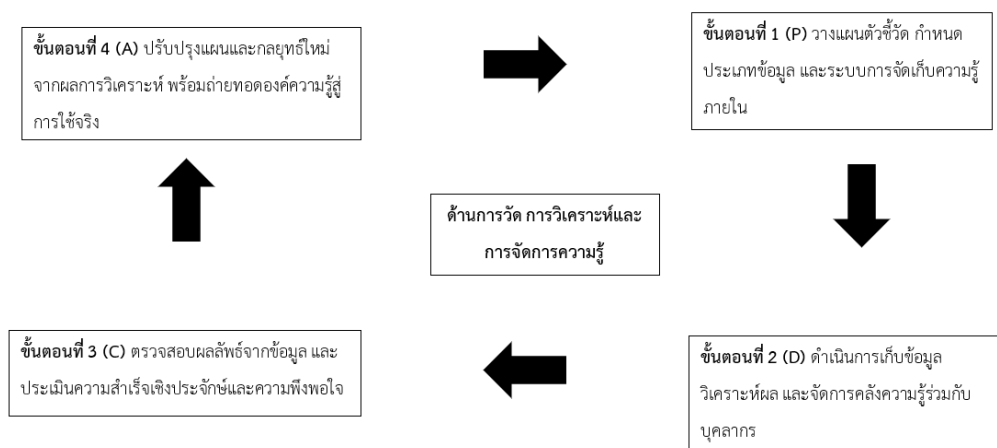
ภาพประกอบ 8 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านกระบวนการดำเนินการ

6. ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร

ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วางแผนตัวชี้วัด กำหนดประเภทข้อมูล และระบบการเก็บความรู้ภายใน
- ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล และจัดการคลังความรู้ร่วมกับบุคลากร
- ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบผลลัพธ์จากข้อมูล และประเมินความสำเร็จเชิงประจักษ์และความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแผนและกลยุทธ์ใหม่จากผลการวิเคราะห์ พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การใช้จริง

ภาพประกอบ 9 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้

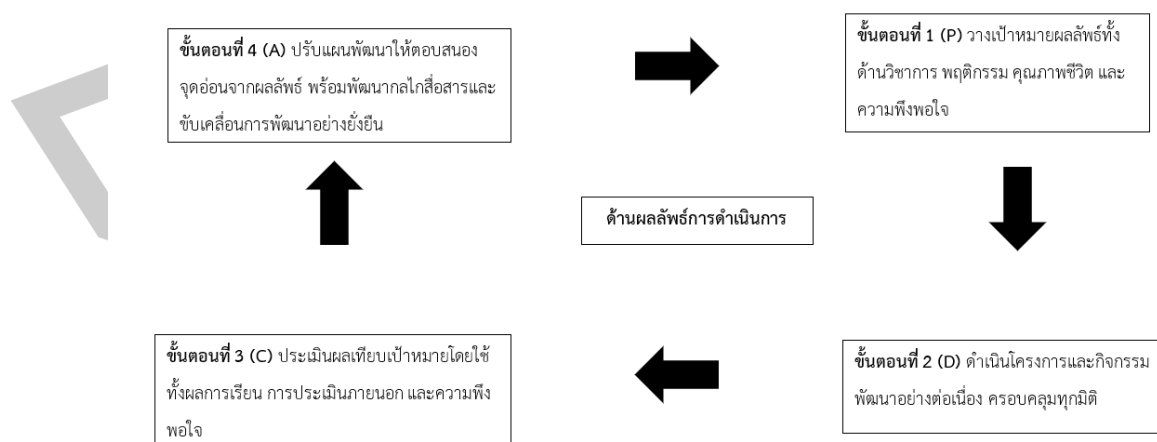
7.ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางเป้าหมายผลลัพธ์ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติ

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลเทียบเป้าหมายโดยใช้ทั้งผลการเรียน การประเมินภายนอก และความพึงพอใจ

ขั้นตอนที่ 4 ปรับแผนพัฒนาให้ตอบสนองจุดอ่อนจากผลลัพธ์ พร้อมพัฒนากลไกสื่อสารและขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ภาพประกอบ 10 แสดงวงจรคุณภาพ PDCA ด้านผลลัพธ์ดำเนินการ

ตอนที่ 2.3 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสู่
ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วหลังจากนั้นได้ประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของแนวทาง ผู้ประเมินประกอบด้วย ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน และอาจารย์มหาวิทยาลัย 1 คน
รวมทั้งหมด 5 คน ได้พิจารณาประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสู่
ความเป็นเลิศของ โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
มหาสารคาม เขต 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังตาราง 16

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง
การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา						
1.การนำองค์กร	4.53	0.56	มากที่สุด	4.50	0.64	มาก
ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์โดยอิงจากบริบทและ การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	4.55	0.58	มากที่สุด	4.55	0.62	มาก
ขั้นตอนที่ 2 ขับเคลื่อนด้วยการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ใช้ แผนยุทธศาสตร์ และกิจกรรม PLC	4.60	0.50	มาก	4.60	0.65	มากที่สุด

ตาราง 16 (ต่อ)

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
ขั้นตอนที่ 3 ใช้ระบบนิเทศภายใน การประเมินผลตามรอบ และข้อมูลสะท้อนจากผู้เกี่ยวข้อง	4.45	0.57	มาก	4.40	0.63	มาก
ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาพัฒนานโยบาย ปรับแผน และพัฒนาผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง	4.50	0.59	มากที่สุด	4.45	0.66	มาก
2.การวางแผนอย่างเป็นระบบ	4.37	0.71	มาก	4.57	0.54	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 1 วางแผนโดยอิงจากข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมิน ร่วมกับการคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนสอดคล้องกับบริบทและเป้าหมายของโรงเรียน	4.40	0.72	มาก	4.60	0.50	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 2 นำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน มอบหมายผู้รับผิดชอบ และดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลาและงบประมาณ	4.25	0.68	มาก	4.55	0.58	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 3 ติดตามและประเมินผลตามรอบเวลา ใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ	4.45	0.70	มาก	4.60	0.55	มากที่สุด
ขั้นตอนที่ 4 นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนและแนวทางดำเนินงานรอบถัดไป พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน	4.40	0.74	มาก	4.55	0.54	มากที่สุด

ตาราง 16(ต่อ)

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
3.การมุ่งเน้นผู้เรียน	4.31	0.68	มาก	4.20	0.89	มาก
ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการ	4.35	0.66	มาก	4.10	0.91	มาก
ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายรูปแบบ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล	4.25	0.70	มาก	4.30	0.88	มาก
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลจากพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง	4.30	0.68	มาก	4.15	0.87	มาก
ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาใช้ปรับกิจกรรมและแนวทางดูแลผู้เรียนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น	4.35	0.69	มาก	4.25	0.90	มาก

พูน ปณ จิต ชีเว

ตาราง 16(ต่อ)

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
4.การมุ่งเน้นบุคลากร	4.50	0.56	มาก	4.50	0.58	มาก
ขั้นตอนที่ 1 วางแผนพัฒนาบุคลากรโดยใช้ข้อมูลจาก ผลการประเมิน สมรรถนะ และความต้องการจำเป็น พร้อมมีส่วนร่วมจากครูทุกคน	4.55	0.54	มากที่สุด	4.55	0.56	มาก
ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบทั้ง ภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการสนับสนุน และติดตามผล	4.50	0.56	มาก	4.50	0.60	มาก
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้ง เชิงคุณภาพและปริมาณ โดยใช้หลายแหล่งข้อมูล	4.45	0.57	มาก	4.45	0.59	มาก
ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาปรับแผนการพัฒนาและ รูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการที่ แท้จริง	4.50	0.58	มาก	4.50	0.58	มาก

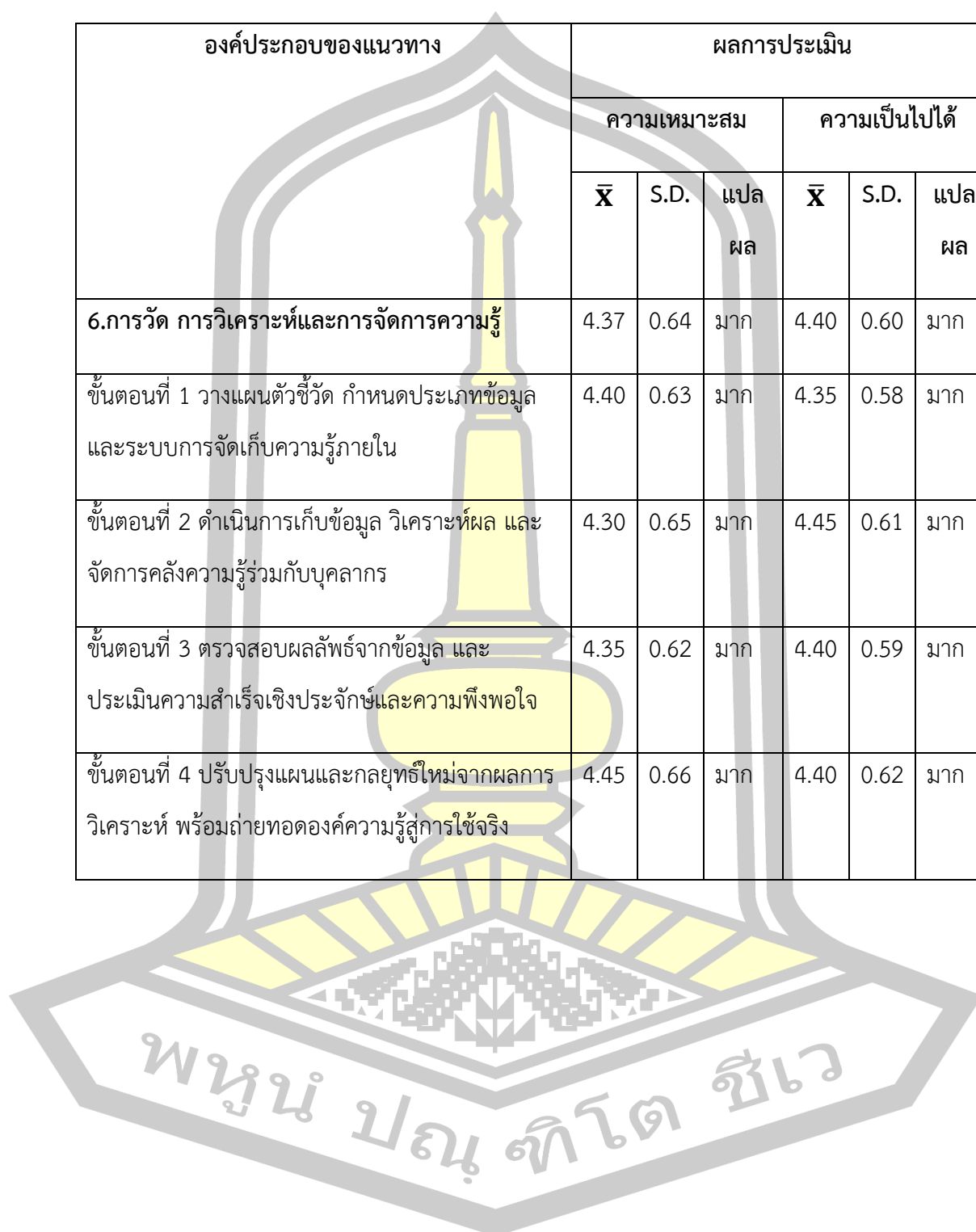
ตาราง 16(ต่อ)

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
5.กระบวนการดำเนินการ	4.37	0.76	มาก	4.43	0.65	มาก
ขั้นตอนที่ 1 วางระบบกระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยจัดทำคู่มือ ขั้นตอน และแผนเผชิญเหตุ	4.30	0.78	มาก	4.40	0.63	มาก
ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบ โดยใช้เครื่องมือสนับสนุนที่เหมาะสม และมีการทำงานร่วมกัน	4.45	0.72	มาก	4.50	0.66	มาก
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงานทั้งจากผลลัพธ์ และกระบวนการ พร้อมการรายงานและประชุมสรุป	4.40	0.77	มาก	4.35	0.67	มาก
ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงกระบวนการจากผลการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทจริง และจัดทำแนวทางใหม่อย่างเป็นระบบ	4.35	0.76	มาก	4.45	0.65	มาก

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 16(ต่อ)

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
6.การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้	4.37	0.64	มาก	4.40	0.60	มาก
ขั้นตอนที่ 1 วางแผนตัวชี้วัด กำหนดประเภทข้อมูล และระบบการจัดเก็บความรู้ภายใน	4.40	0.63	มาก	4.35	0.58	มาก
ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล และจัดการคลังความรู้ร่วมกับบุคลากร	4.30	0.65	มาก	4.45	0.61	มาก
ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบผลลัพธ์จากข้อมูล และประเมินความสำเร็จเชิงประจักษ์และความพึงพอใจ	4.35	0.62	มาก	4.40	0.59	มาก
ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแผนและกลยุทธ์ใหม่จากผลการวิเคราะห์ พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การใช้จริง	4.45	0.66	มาก	4.40	0.62	มาก

ตาราง 16(ต่อ)

องค์ประกอบของแนวทาง	ผลการประเมิน					
	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล	$\bar{X}$	S.D.	แปล ผล
7.ผลลัพธ์การดำเนินการ	4.17	0.74	มาก	4.33	0.76	มาก
ขั้นตอนที่ 1 วางเป้าหมายผลลัพธ์ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจ	4.15	0.73	มาก	4.35	0.75	มาก
ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาอย่าง ต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติ	4.10	0.75	มาก	4.25	0.78	มาก
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลเทียบเป้าหมายโดยใช้ทั้งผล การเรียนรู้ การประเมินภายนอก และความพึงพอใจ	4.25	0.72	มาก	4.30	0.73	มาก
ขั้นตอนที่ 4 ปรับแผนพัฒนาให้ตอบสนองจุดอ่อนจาก ผลลัพธ์ พร้อมพัฒนากลไกสื่อสารและขับเคลื่อนการ พัฒนาอย่างยั่งยืน	4.20	0.76	มาก	4.40	0.77	มาก
โดยรวม	4.37	0.71	มาก	4.41	0.68	มาก

จากตาราง 16 ค่าเฉลี่ยของผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.37, S.D. = 0.71) ส่วนค่าเฉลี่ยของผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.41, S.D. = 0.68)

เมื่อพิจารณาวิธีการพัฒนาของแนวทาง พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติในแต่ละด้าน เป็นดังนี้

1.การนำองค์กร มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.56) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.64)

2.การวางแผนอย่างเป็นระบบ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.71) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.54)

3.การมุ่งเน้นผู้เรียน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.68) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.89)

4.การมุ่งเน้นบุคลากร ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.56) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.58)

5.กระบวนการดำเนินการ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.76) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65)

6.การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.64) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.60)

7.ผลลัพธ์การดำเนินการ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ผู้วิจัยนำเสนอการสรุปผล อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย มีดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อพัฒนาและประเมินแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สรุปผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัยตามระยะของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

1.1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน

สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.30) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ รองลงมาคือ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านการมุ่งเน้น

บุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ รองลงมาคือ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านการนำองค์กร

1.2 ผลการศึกษาสภาพพึงประสงค์

พิจารณาภาพที่พึงประสงค์โดยรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D. = 0.04) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ และด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร และด้านกระบวนการดำเนินการ และด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ รองลงมาคือ ด้านการนำองค์กร

1.3 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็น

พิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{\text{modifield}}$) พบว่า เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านกระบวนการดำเนินการ ด้านการนำองค์กร ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ

2. ผลการพัฒนาและประเมินแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2.1 ผลการพัฒนาแนวทาง

ได้แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งหมด 7 ด้าน แต่ละด้านจะประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ซึ่งการพัฒนาแนวทางการบริหาร ดำเนินงานตามหลักการบริหารโรงเรียนโดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ดังนี้ 1.ด้านการนำองค์กร ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์โดยอิงจากบริบทและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 2 ขับเคลื่อนด้วยการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ใช้แผนยุทธศาสตร์ และกิจกรรม PLC ขั้นตอนที่ 3 ใช้ระบบนิเทศภายใน การประเมินผลตามรอบ และข้อมูลสะท้อนจากผู้เกี่ยวข้อง ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาพัฒนานโยบาย ปรับแผน และพัฒนาผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง 2.ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ขั้นตอนที่ 1 วางแผนโดยอิงจากข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมิน ร่วมกับการคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนสอดคล้องกับบริบทและเป้าหมายของโรงเรียน ขั้นตอนที่ 2 นำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน มอบหมายผู้รับผิดชอบ และดำเนินกิจกรรมตามกรอบเวลาและงบประมาณ ขั้นตอนที่ 3 ติดตามและประเมินผลตามรอบเวลา ใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ขั้นตอนที่ 4 นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนและแนวทางดำเนินงานรอบถัดไป พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน 3.ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับ ศักยภาพและความต้องการของขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายรูปแบบ พร้อมส่งเสริม การเรียนรู้รายบุคคล ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลจากพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานของผู้เรียน อย่างต่อเนื่อง ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาใช้ปรับกิจกรรมและแนวทางดูแลผู้เรียนให้มีความ เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น 4.ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร ขั้นตอนที่ 1 วางแผนพัฒนา บุคลากรโดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน สมรรถนะ และความต้องการจำเป็น พร้อมมีส่วนร่วมจากครู ทุกคน ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการ สนับสนุนและติดตามผล ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยใช้หลายแหล่งข้อมูล ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาปรับแผนการพัฒนาและรูปแบบกิจกรรมให้ สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง 5.ด้านกระบวนการดำเนินการ ขั้นตอนที่ 1 วางระบบ กระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยจัดทำคู่มือ ขั้นตอน และแผนเผชิญเหตุ ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบ โดยใช้เครื่องมือสนับสนุนที่เหมาะสม และมีการทำงานร่วมกัน ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงานทั้งจากผลลัพธ์และกระบวนการ พร้อมการรายงานและประชุม สรุปรูป ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงกระบวนการจากผลการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทจริง และจัดทำ แนวทางใหม่อย่างเป็นระบบ 6.ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้ ขั้นตอนที่ 1 วางแผน ตัวชี้วัด กำหนดประเภทข้อมูล และระบบการจัดเก็บความรู้ภายใน ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล และจัดการคลังความรู้ร่วมกับบุคลากร ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบผลลัพธ์จากข้อมูล และ ประเมินความสำเร็จเชิงประจักษ์และความพึงพอใจ ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแผนและกลยุทธ์ใหม่จากผล การวิเคราะห์ พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การใช้จริง 7.ด้านการวัด การวิเคราะห์ และการจัดการ ความรู้ ขั้นตอนที่ 1 วางเป้าหมายผลลัพธ์ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจ ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติ ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลเทียบเป้าหมายโดยใช้ทั้งผลการเรียน การประเมินภายนอก และความพึงพอใจ ขั้นตอนที่ 4 ปรับแผนพัฒนาให้ตอบสนองจุดอ่อนจากผลลัพธ์ พร้อมพัฒนากลไกสื่อสารและขับเคลื่อนการ พัฒนาอย่างยั่งยืน

2.2 ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทาง

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการ บริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 พบว่า ความเหมาะสมของแนวทางโดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.71) ส่วนค่าเฉลี่ยของผลการประเมินความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.68) เมื่อพิจารณาวิธีการพัฒนาของแนวทาง พบว่า ค่าเฉลี่ยผลการประเมิน ความเหมาะสมและ ความเป็นไปได้ของแนวทางการปฏิบัติในแต่ละด้าน เป็นดังนี้ 1) การนำองค์กร

มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$, S.D. = 0.56) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.64) 2) การวางแผนอย่างเป็นระบบ มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.71) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.54) 3) การมุ่งเน้นผู้เรียน มีความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.31$, S.D. = 0.68) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.89) 4) การมุ่งเน้นบุคลากร ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.56) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.58) 5) กระบวนการดำเนินการ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.76) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.65) 6) การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.64) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.60) 7) ผลลัพธ์การดำเนินการ ความเหมาะสมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.74) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.76)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งมีความมุ่งหมายของการวิจัยหลักสองประการ คือ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 และ 2) เพื่อพัฒนาและประเมินแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยอิงตามหลักการบริหารโรงเรียนตามวงจรคุณภาพ PDCA ของ Deming (2004) ผลการวิจัยพบข้อมูลที่สามารถนำมาอภิปรายเชิงลึกได้ดังนี้

ผลการวิจัยในระยะที่ 1 จากผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นถึงการดำเนินงานที่ยังขาดความต่อเนื่องและยังไม่สามารถยกระดับการบริหารในแต่ละองค์ประกอบให้เป็นระบบได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะในด้านการนำองค์กรซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด แสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดในการกำหนดทิศทาง วิสัยทัศน์ และการสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากรในองค์กร ขณะที่ด้านผลลัพธ์การดำเนินการซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด แสดงให้เห็นว่าโรงเรียนมีความมุ่งมั่นในการสร้างผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรมแม้จะยังไม่มีระบบการบริหารที่เข้มแข็งในภาพรวม ทั้งนี้อาจเกิดจากการปฏิบัติงานตามภารกิจพื้นฐานที่กำหนดไว้ตามระเบียบราชการและตัวชี้วัดของต้นสังกัด ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน

และด้านการมุ่งเน้นบุคลากร แสดงให้เห็นถึงความคาดหวังของผู้บริหารและครูต่อระบบการบริหารที่มีแบบแผน มีเป้าหมายชัดเจน และมีการส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนและบุคลากรอย่างรอบด้าน ซึ่งสะท้อนถึงเจตจำนงของสถานศึกษาในการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศอย่างแท้จริง ทั้งนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ Baldrige National Quality Program (2023) ที่ระบุว่า “องค์กรที่มีความเป็นเลิศต้องมีความเป็นผู้นำเชิงกลยุทธ์ การมุ่งเน้นผู้เรียน และระบบการจัดการความรู้ที่มีประสิทธิภาพ” เมื่อเปรียบเทียบระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ พบว่ามีช่องว่างค่อนข้างสูงในหลายองค์ประกอบ โดยเฉพาะในด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบและด้านกระบวนการดำเนินการ ซึ่งมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PN_{modified}$) สูงที่สุด แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาโรงเรียนให้สามารถวางแผนและจัดกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศ การมีส่วนร่วม และระบบติดตามประเมินผลที่ชัดเจน ลักษณะความแตกต่างระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ดังกล่าว สะท้อนถึงความท้าทายของสถานศึกษาในการพัฒนาไปสู่ความเป็นเลิศอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะในประเด็นด้านการวางแผนและการดำเนินงาน ซึ่งมีค่าความต้องการจำเป็นสูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนัสนันท์ เกิดเอี่ยม (2565) ที่ศึกษาเรื่อง “การบริหารคุณภาพในกลุ่มโรงเรียนไทยรัฐวิทยา” พบว่า การบริหารที่มีความเป็นระบบโดยอิงข้อมูลสารสนเทศและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน มีผลอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนองค์กรสู่ความสำเร็จอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ ประจักษ์พรหม นิพัทธ์เกษตริน (2562) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนประถมเพื่อส่งเสริมการอ่าน พบว่า การบริหารที่มุ่งเน้นเป้าหมายชัดเจน โดยเฉพาะการจัดทำแผนงานร่วมกับบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน เป็นกลไกสำคัญที่ช่วยยกระดับการบริหารจัดการในองค์กรรวม และทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ตรงกับเป้าหมาย ซึ่งสะท้อนถึงความคาดหวังของครูและผู้บริหารในการมีระบบการบริหารที่เข้มแข็งและมีทิศทางที่ชัดเจน เช่นเดียวกับผลการวิจัยในครั้งนี้

ขณะเดียวกัน สุนิสา เทศเขียว (2565) ที่ศึกษาการบริหารโรงเรียนเอกชนในยุคฐานใหม่ พบว่า โรงเรียนที่สามารถปรับตัวได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีโครงสร้างการบริหารที่คล่องตัว มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และวางระบบการจัดการภายในอย่างชัดเจน ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรงกับความต้องการจำเป็นในด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบและกระบวนการดำเนินการตามที่ผลวิจัยนี้ค้นพบในภาพรวม การที่องค์ประกอบด้านการนำองค์กรยังอยู่ในระดับปานกลาง และมีค่าความต้องการจำเป็นค่อนข้างสูง ยืนยันถึงความสำคัญของภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ ซึ่ง ทองดี ศรีตระการ (2562) ได้เน้นไว้ในงานวิจัยเกี่ยวกับกลยุทธ์การบริหารระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยว่า ภาวะผู้นำของผู้บริหารมีบทบาทสำคัญต่อการกำหนดทิศทางและการสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาองค์กรในระยะยาว แม้บริบทจะแตกต่างกัน แต่หลักการดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้กับสถานศึกษาทุกระดับได้อย่างเหมาะสม

จากข้อค้นพบและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น ชี้ให้เห็นว่า การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ยังมีความท้าทายในการพัฒนาระบบบริหารที่ครอบคลุมทั้งด้านการวางแผน การดำเนินงาน และภาวะผู้นำ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยยึดหลักการบริหารเชิงกลยุทธ์ การมีส่วนร่วม และการใช้ข้อมูลสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลการวิจัยในระยะที่ 2 จากผลการวิจัยพบว่า แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้รับการออกแบบโดยยึดหลักการบริหารตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (Deming Cycle) หรือวงจร PDCA (Plan-Do-Check-Act) ซึ่งเป็นแนวคิดสำคัญในการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง (Continuous Improvement) โดยแนวทางทั้ง 7 องค์ประกอบได้ถูกกำหนดไว้ให้มี 4 ขั้นตอนหลักที่สอดคล้องกับวงจรดังกล่าวในทุกด้าน ได้แก่ การวางแผน (Plan) การดำเนินการ (Do) การตรวจสอบผล (Check) และการปรับปรุง (Act) เพื่อสร้างกลไกที่เชื่อมโยงและหมุนเวียนอย่างเป็นระบบในทุกขั้นตอนการบริหารของสถานศึกษา การนำวงจร PDCA มาใช้ในทุกองค์ประกอบของแนวทาง สะท้อนให้เห็นถึงความตั้งใจของผู้วิจัยในการออกแบบแนวทางที่สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงเชิงระบบ โดยเน้นการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ W. Edwards Deming ที่มองว่าองค์กรที่ต้องการบรรลุความเป็นเลิศ จำเป็นต้องมีวงจรการบริหารที่เป็นระบบและต่อเนื่อง และต้องอาศัยข้อมูลจริง การตรวจสอบย้อนกลับ และการปรับปรุงจากบทเรียนที่ได้รับในแต่ละรอบของการดำเนินงาน แนวทางที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากถึงมากที่สุด สะท้อนถึงความสอดคล้องระหว่างบริบทของสถานศึกษาและหลักการบริหารที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในด้านการนำองค์กรที่มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า การกำหนดวิสัยทัศน์ การขับเคลื่อนนโยบาย และการส่งเสริมภาวะผู้นำในสถานศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการบริหารอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับแนวคิดของ Ralebes, Jita & Badmus (2025) ที่ระบุว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารมีผลต่อการปรับตัวของโรงเรียนต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน และเป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างระบบการบริหารที่ยั่งยืนในด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีค่าความเป็นไปได้สูงที่สุด แสดงถึงการวางแผนที่มีแบบแผนชัดเจน อิงจากข้อมูลและการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Aljasmi (2023) ที่พบว่า การบริหารสถานศึกษาที่มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศร่วมกับการมีส่วนร่วมของครูและผู้บริหาร ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพของแผนงาน และนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานในระดับโรงเรียนด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนและบุคลากร ซึ่งมีค่าความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมาก สะท้อนถึงการเน้นการพัฒนาอย่างรอบด้าน ทั้งในด้านกระบวนการเรียนรู้และการส่งเสริมศักยภาพครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tshewang Dema (2021) ที่ศึกษาการพัฒนาระบบ

การศึกษาของประเทศภูฏาน โดยพบว่า ความสำเร็จของโรงเรียนขึ้นอยู่กับ การส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกของผู้เรียน และการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องผ่านระบบพี่เลี้ยงและกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน ภายในองค์กรในด้านกระบวนการดำเนินการ และการจัดการความรู้ พบว่ามีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับมาก ซึ่งแสดงถึงการออกแบบระบบงานที่มีความชัดเจน มีเครื่องมือสนับสนุน และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งตรงกับข้อเสนอของ Heenan, De Paor, Lafferty & McNamara (2023) ที่เน้นให้โรงเรียนพัฒนา “ระบบจัดการคุณภาพภายใน” เพื่อให้สามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในระยะยาว โดยเน้นการตรวจสอบย้อนกลับ การประเมินตนเอง และการพัฒนาตามข้อมูลหลักฐานจริง นอกจากนี้ การที่แนวทางด้านผลลัพธ์การดำเนินการได้รับความเห็นชอบในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าแนวทางที่พัฒนาขึ้นสามารถเชื่อมโยงกิจกรรมการเรียนการสอนและการบริหารให้บรรลุเป้าหมายของโรงเรียน ทั้งในด้านวิชาการ คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจของผู้เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ Laila El-Hamamsy และคณะ (2023) ที่ระบุว่า การกำหนดตัวชี้วัดผลสัมฤทธิ์อย่างหลากหลาย และใช้ข้อมูลเพื่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวม แนวทางที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการจำเป็นในทุกองค์ประกอบ โดยเฉพาะในด้านที่มีช่องว่างระหว่างสภาพปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์สูง เช่น การวางแผนและกระบวนการดำเนินงาน และได้รับการประเมินว่าเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับสูงจากผู้ทรงคุณวุฒิ จึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางต้นแบบในการยกระดับคุณภาพการบริหารของสถานศึกษาอื่น ๆ ในบริบทที่ใกล้เคียงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ควรส่งเสริมให้สถานศึกษาในสังกัดนำแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศทั้ง 7 องค์ประกอบไปปรับใช้เป็นแนวทางหลักในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยจัดทำเป็นนโยบายหรือแนวปฏิบัติที่ชัดเจน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถยกระดับคุณภาพการบริหารอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.1.2 ควรมีการกำหนดแผนส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพผู้บริหารและครู ให้สามารถประยุกต์ใช้แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศอย่างเหมาะสม โดยอาจจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการนิเทศติดตามในลักษณะ Coaching & Mentoring

1.1.3 ควรมีระบบติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล การดำเนินงานของสถานศึกษาโดยใช้แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศเป็นเกณฑ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง รวมถึงนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงแผนพัฒนาการศึกษาในระดับเขตพื้นที่

1.1.4 ควรผลักดันให้สถานศึกษาที่มีแนวทางการบริหารที่เป็นเลิศ เป็นแบบอย่างให้กับโรงเรียนอื่น ๆ ในเขตพื้นที่ โดยสร้างเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาในระดับเครือข่ายและพื้นที่การศึกษา

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

2.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศทั้ง 7 องค์ประกอบ ไปปรับใช้ในการวางแผนและกำหนดนโยบายภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะการวางแผนอย่างเป็นระบบ การมีภาวะผู้นำ และการบริหารที่ยึดเป้าหมายของผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้การดำเนินงานมีทิศทางชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2.1.2 ครูและบุคลากรทางการศึกษาควรให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารที่พัฒนาไว้ โดยมีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินงาน ติดตามผล และประเมินผล เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม และสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศอย่างยั่งยืน

2.1.3 ควรมีการจัดระบบสนับสนุนภายในโรงเรียน เช่น การประชุมภายในเพื่อทบทวนแผนและแนวทางอย่างสม่ำเสมอ การแบ่งปันองค์ความรู้ การส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของบุคลากร ตลอดจนการนำผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลและการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน

2.1.4 ผู้ปฏิบัติงานในระดับโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับการ บูรณาการแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศเข้ากับการดำเนินงานประจำ และสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานให้เห็นเป็นรูปธรรม เช่น การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน การลดความเหลื่อมล้ำ หรือการมีส่วนร่วมของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายขอบเขตของการวิจัยไปยัง โรงเรียนในสังกัดอื่นหรือพื้นที่อื่น เพื่อนำแนวทางที่พัฒนาขึ้นไปเปรียบเทียบ และศึกษาความแตกต่างของผลการนำไปใช้ในบริบทที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.2 ควรนำแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศไปทดลองใช้ เพื่อวิเคราะห์และสรุปผลที่เกิดขึ้นในแต่ละด้านเพื่อให้สามารถนำไปปรับปรุงและพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ความสำเร็จหรืออุปสรรคในการนำแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศไปใช้จริง เพื่อให้สามารถปรับปรุงแนวทางให้เหมาะสมยิ่งขึ้น และสร้างเงื่อนไขความสำเร็จที่เอื้อต่อการพัฒนาโรงเรียนอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2549). การพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(รสพ).
- เกิดเอี่ยม., ม. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของกลุ่มโรงเรียนไทยรัฐวิทยา สังกัด สพฐ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- จิตรภรณ์ สามไชย. (2561). แนวทางการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนในจังหวัดกำแพงเพชร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 41. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ณัฐมนต์ ชายุเชิงคำ. (2560). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- ทวีศักดิ์ สุทกวาทิน. (2548). การเปลี่ยนแปลงและพัฒนาองค์กรเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อกรุงเทพฯ.
- เทศเชียว., ส. (2565). การบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศในวิถีสานใหม่ของสถานศึกษาเอกชน วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระ รุณเจริญ. (2547). การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- นิพัทธ์เกษตริน., ป. (2562). การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาสู่ความเป็นเลิศด้านการอ่านในเขตพื้นที่การศึกษาภาคตะวันออก วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: วีริยสาสน์.
- ปราชญา กล้าผจญ. (2553). การบริหารจัดการยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ปราชญา พลัทธิขิง.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2541). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พยอม วงศ์สารศรี. (2544). การบริหารทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ: คณะวิทยาการจัดการสถาบันราชภัฏสวนดุสิต.
- ภิญโญ สาร. (2549). หลักการบริหาร. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- มนัสนันท์ เกิดเอี่ยม. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศของกลุ่มโรงเรียนไทยรัฐวิทยา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.

- ราตรี ศรีไพรวรรณ (2555). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนมาตรฐานสากล ระดับ
ประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วรภัทร ภูเจริญ. (2541). แนวทางการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดีดจำกัด.
- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วิโรจน์ สารรัตน์ (2548). การบริหาร หลักการ ทฤษฎี และประเด็นทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- วีรพงษ์ เฉลิมจิระรัตน์. (2541). คุณภาพในงานบริการ. กรุงเทพฯ: โครงการสนับสนุนเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสมาคม
ส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- วีระชัย ตันติวีระวิทยา. (2540). ดัชนีหาความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่นจำกัด.
- วีระพล บดีรัฐ. (2543). PDCA วงจรสู่ความสำเร็จ. กรุงเทพฯ: บริษัท อินโนกราฟฟิกส์.
- ศรีตระกูล, ท. (2562). การพัฒนากลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของการจัดการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา มจร.
วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ศุภลักษณ์ เศษะพานิช. (2550). การพัฒนาระบบการบริหารที่มุ่งเน้นความเป็นเลิศของสถานศึกษาเอกชน.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2556). วิธีแห่งการสร้างคุณค่าสู่องค์กรที่เป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: จิรวัฒน์เอ็กเพรส.
- สมถวิล ศรีจันทร์วิโรจน์. (2552). สภาพและปัญหาการบริหารสถานศึกษาสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และ
การศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญานิพนธ์ศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา: พลังและความสำเร็จ. นครปฐม: สถาบันผู้บริหาร
การศึกษา.
- สมศักดิ์ สีนุระเวช. (2542). คุณภาพ [Quality]. วารสารวิชาการ, 1, 45-50.
- สมาน อัครภูมิ (2559). ความเป็นเลิศและการจัดการความเลิศ. วารสารบริการการศึกษามหาบัณฑิต, 16(1), 1-7.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2. (2566a). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณพ.ศ.
2566. มหาสารคาม: กลุ่มนโยบายและแผน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2. (2566b). รายงานการสังเคราะห์รายงานผลการประเมิน
ตนเองของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2. มหาสารคาม.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2559). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้น
พื้นฐาน OBECQA ปี 2559 - 2560. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2560). คุณภาพการศึกษา. สืบค้นจาก
<https://online.anyflip.com/dwnyn/fmxr/mobile/index.html>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). ปฏิกิริยาการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2562). เกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ:
วิชั่นพรีนซ์แอนด์มัลติมีเดีย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2558). เกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศฉบับปี 2558 -
2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.

สำนักงานรางวัลคุณภาพแห่งชาติ. (2560). เกณฑ์รางวัลคุณภาพแห่งชาติ ปี 2560 – 2562. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์
ตะวันออก.

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2549). การจัดองค์กรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.

สิริภัทร วงศ์ธีรุตม์. (2546). การเปลี่ยนแปลงสู่คุณภาพเป็นเลิศ. นครปฐม: สายสีการพิมพ์.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2554). หลักการทฤษฎีและแนวปฏิบัติทางการบริหารการศึกษา. มหาสารคาม: ภาควิชา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2567). กลยุทธ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาภาพสินธุ์ เขต 1. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 13(2).

สุวิมล ว่องวาณิช. (2548). การวิจัยการประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อร่าม วัฒนะ. (2561). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุทิศ ขาวเขียว. (2549). การวางแผนกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Aljasmi, S. (2023). The impact of strategic planning on school effectiveness: Evidence
from UAE private schools. *Journal of Educational Administration and
History*(55(2)), 175–192.

Amrozi Khamidi. (2024). MANAGEMENT OF EDUCATION QUALITY ASSURANCE AT

ROUDLOTUN NASYIIN HIGH SCHOOL IN MOJOKERTO. *Tamilis Synex: Multidimensional
Collaboration*, 2(1), 206-221.

Baldrige National Quality program. (2001). *Malcom Baldrige national quality*. United
States National Institute of Standards.

Bosker R. J., C., Bert P. M., and Stringfield S.,. (1999). *Enhancing educational excellence,
equity and efficiency*. Netherlands: Kluwer Academic.

Dema, T. (2021). Educational leadership practices in Bhutanese schools: A qualitative
study of best practices. *International Journal of Educational Research and
Innovation*(16), 25–38.

Deming. (2004). *Mycotd. Out of the Crisis*. Cambridge: Massachusetts institute of
Technology.

El-Hamamsy, L., Dobbie, A., Jansen, J., & MacDonald, M. . (2023). *Leading for learning:
How school leaders can foster collective efficacy for better student outcomes*.
Education Development Trust.

Heenan, C., De Paor, C., Lafferty, T., & McNamara, G. (2023). Enhancing school leadership

through internal evaluation: A study of school self-evaluation practices in Irish primary schools. *Irish Educational Studies*(42(1)), 58–75.

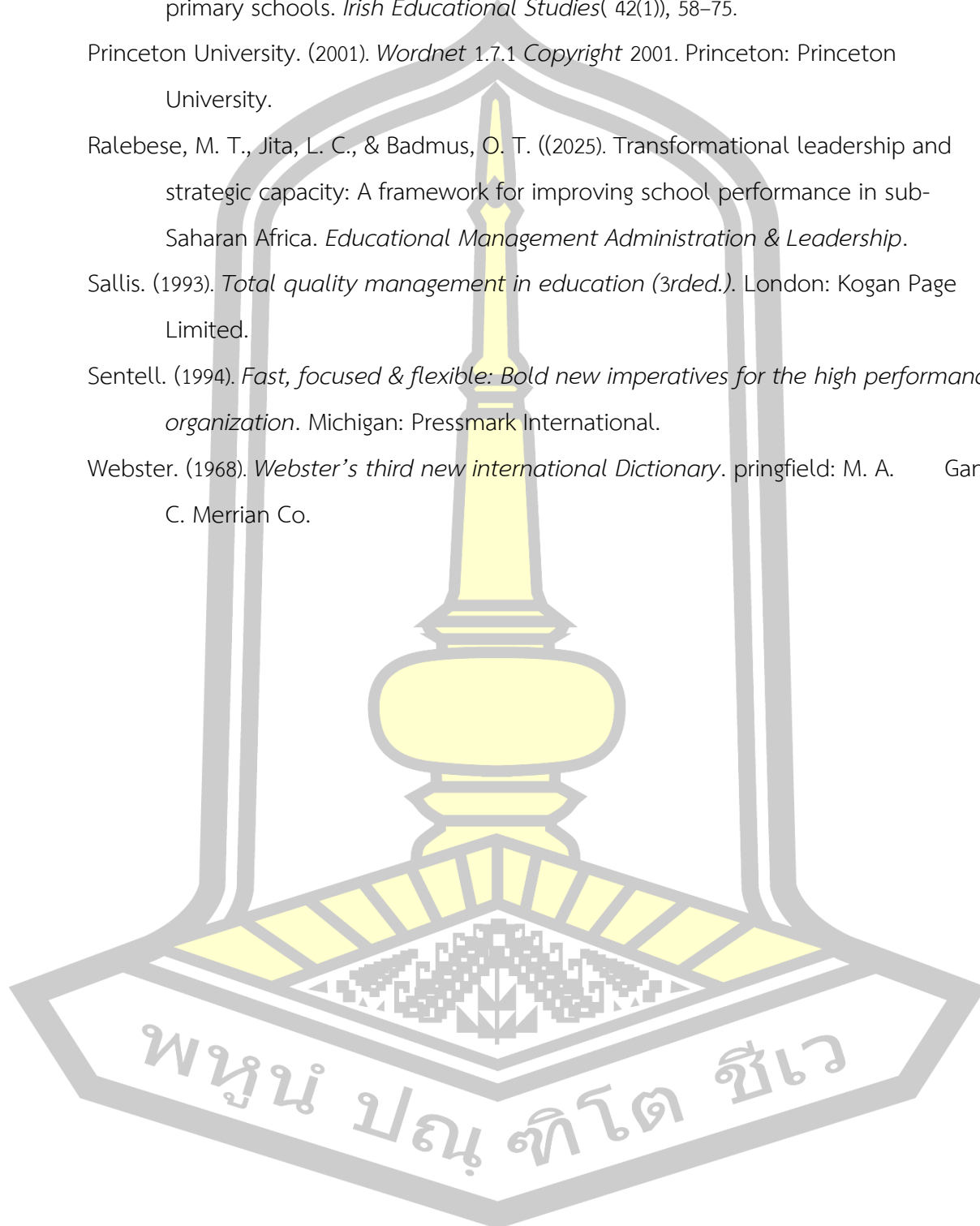
Princeton University. (2001). *Wordnet 1.7.1 Copyright 2001*. Princeton: Princeton University.

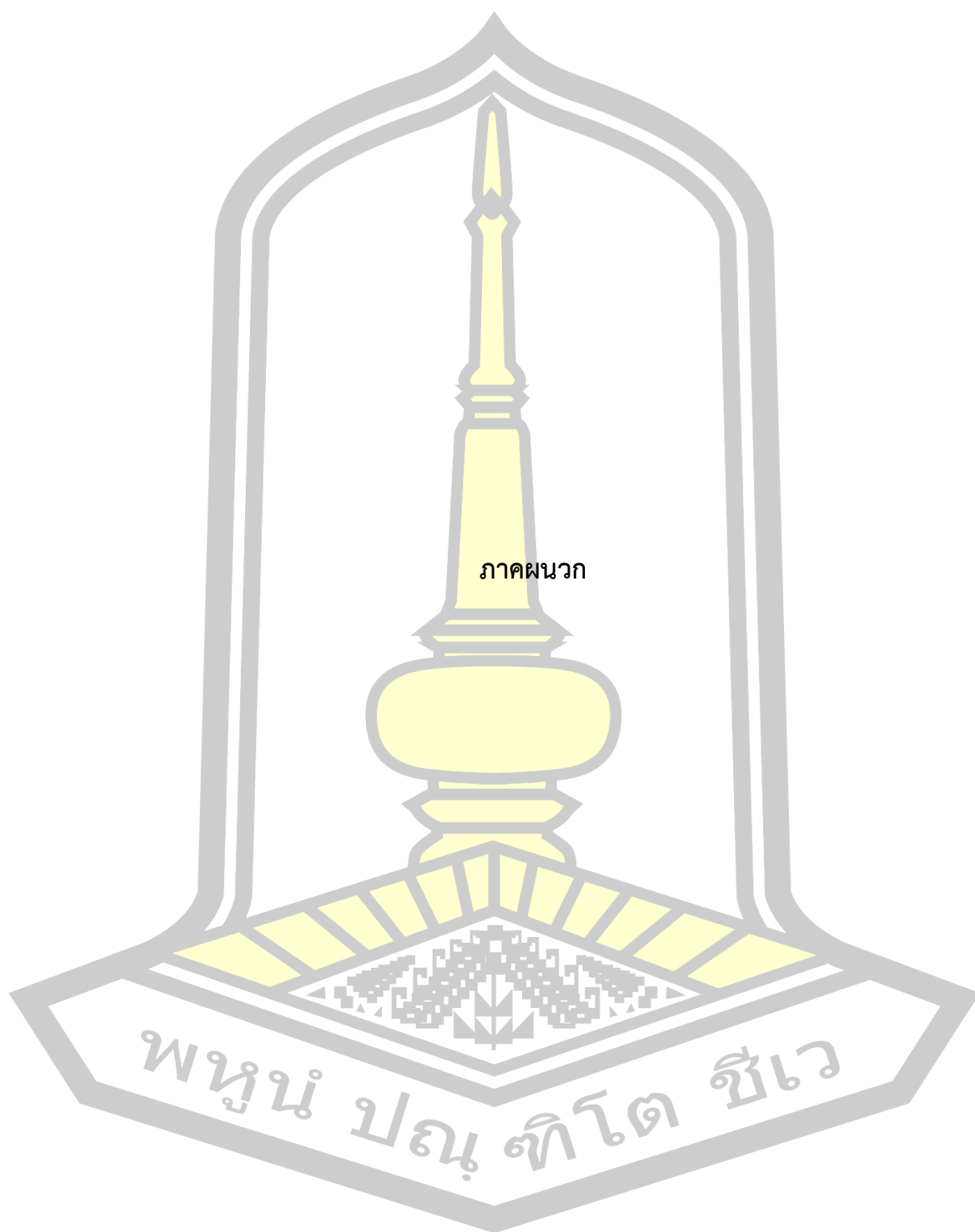
Ralebese, M. T., Jita, L. C., & Badmus, O. T. ((2025). Transformational leadership and strategic capacity: A framework for improving school performance in sub-Saharan Africa. *Educational Management Administration & Leadership*.

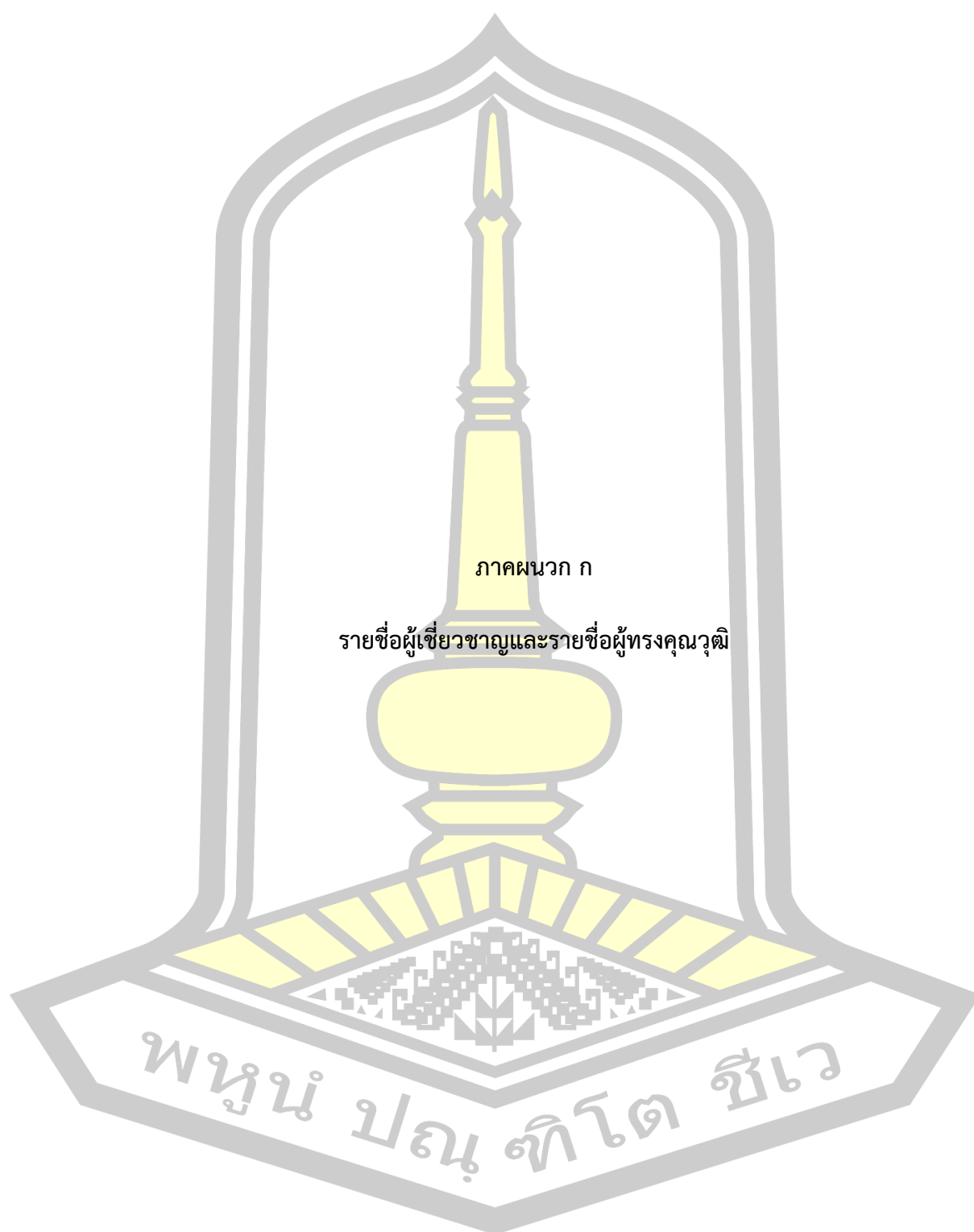
Sallis. (1993). *Total quality management in education (3rded.)*. London: Kogan Page Limited.

Sentell. (1994). *Fast, focused & flexible: Bold new imperatives for the high performance organization*. Michigan: Pressmark International.

Webster. (1968). *Webster's third new international Dictionary*. pringfield: M. A. Gand C. Merrian Co.

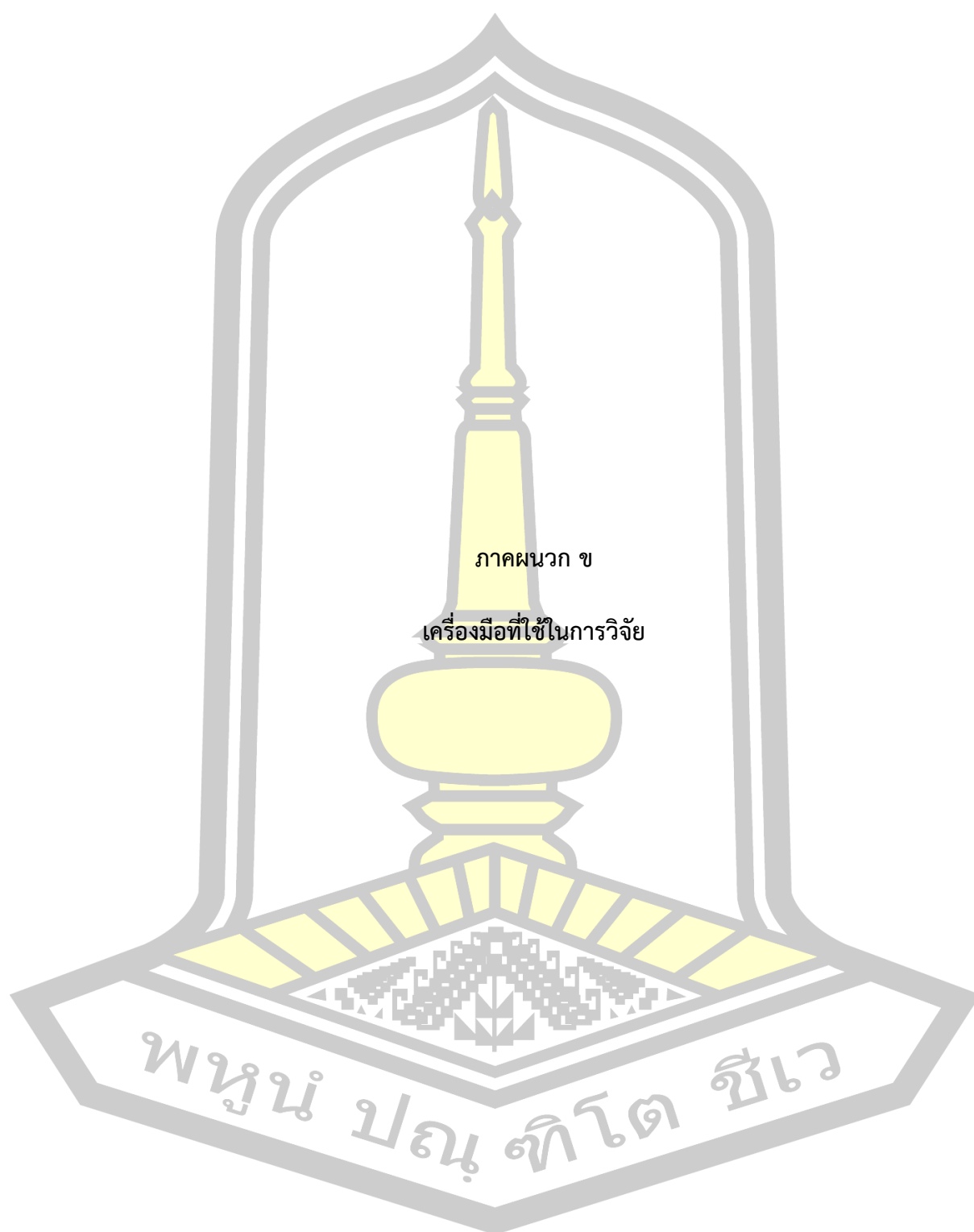

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพของเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 5 คน

1. ดร. บรรจง พลจันทร์ วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาบริหารจัดการ
การศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตำแหน่งผู้อำนวยการวิทยาลัยการอาชีพบ้านไผ่
2. ดร. ตัญญ์ลักษณ์ พวงนิล วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (ปร.ด.) สาขาวิชาการ
บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลบูรพาพิทยาคาร
3. รศ.ดร. สุวัฒน์ จุลสุวรรณ วุฒิการศึกษา การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (กศ.ด.) สาขาการบริหาร
และพัฒนการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำแหน่งหัวหน้าภาควิชาบริหารการศึกษา คณะ
ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. ผศ.ดร. ธัชชัย จิตรนันท์ วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาอุดมศึกษา
เชี่ยวชาญด้านวิจัย มหาสารคาม ตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
5. รศ.ดร. วราพร เอรารวรรณ์ วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (ค.ด.) สาขาการวัดและ
ประเมินผลการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตำแหน่งอาจารย์ประจำวิจัยและ
พัฒนการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

**แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาขององค์ประกอบ
การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา โดยผู้เชี่ยวชาญ**

คำชี้แจง โปรดพิจารณาความสอดคล้องระหว่างเนื้อหากับวัตถุประสงค์ (Index of Congruence : IOC) โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

- +1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
1.การนำองค์กร					
1	มีการกำหนดวิสัยทัศน์ทิศทางการดำเนินงาน ของสถานศึกษาที่ชัดเจน				
2	มีการสื่อสารสร้างความเข้าใจในทิศทางของ สถานศึกษา				
3	มีการสร้างบรรยากาศที่ดีในการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา				
4	ผู้บริหารมีการประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้ง ด้านบุคลิกภาพและการปฏิบัติงาน				
5	ผู้บริหารให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อ สังคมโดยคำนึงถึงผลกระทบในเชิงลบต่อสังคม				
6	มีการประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อปรับปรุงและแก้ไขการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น				

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
2.การวางแผนอย่างเป็นระบบ					
1	มีการวางแผนทิศทางของสถานศึกษาโดยการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจและวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน				
2	มีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม โดยพิจารณาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา				
3	กำหนดแผนกลยุทธ์โดยพิจารณาความเหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง				
4	นำแผนกลยุทธ์ไปปฏิบัติโดยดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ คำนึงถึงโครงสร้างและวัฒนธรรมของสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่ความสำเร็จและเกิดความเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ				
5	มีการควบคุมแผนกลยุทธ์ให้มีการดำเนินการที่ถูกต้อง				
6	ประเมินแผนกลยุทธ์ กระบวนการปฏิบัติงาน และผลสำเร็จของสถานศึกษา				

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
3.การมุ่งเน้นผู้เรียน					
1	มีการจัดทำระบบฐานข้อมูลสารสนเทศของนักเรียน				
2	มีการจัดหลักสูตรสถานศึกษาที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน				
3	มีการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นรายบุคคลเพื่อทราบถึงสภาพปัญหาของนักเรียน				
4	มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน				
5	จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน				
6	มีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน				
7	นำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น				

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
4.การมุ่งเน้นบุคลากร					
1	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ แสดง ความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และนำ ข้อคิดเห็น ไปปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของ สถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น				
2	มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะ ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา				
3	มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะ และ ความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคล เพื่อให้ เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา				
4	มีระบบส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ทักษะ และความสามารถอย่างสม่ำเสมอ				
5	มีการประเมินผลบุคลากรและมอบรางวัล การปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าให้กับ บุคลากร				
6	มีการส่งเสริมด้านสุขภาพอนามัย ความ ปลอดภัยให้กับบุคลากร โดยการปรับปรุง สภาพแวดล้อมในการทำงานให้เหมาะสมเอื้อต่อ การปฏิบัติงาน				

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
5.กระบวนการดำเนินการ					
1	ร่วมกันวางแผนและออกแบบกระบวนการทำงานเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติงานที่เป็นระบบ				
2	มีการกำหนดกระบวนการทำงานและข้อกำหนดที่สำคัญในการปฏิบัติงานร่วมกัน				
3	มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การปฏิบัติงานซึ่งกันและกันของบุคลากรในสถานศึกษา				
4	มีการสนับสนุนทรัพยากรในการปฏิบัติงานระหว่างบุคลากรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานของสถานศึกษา				
5	ร่วมกันสร้างสรรค์นวัตกรรมที่เหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในกระบวนการทำงาน				
6	มีการประเมินผลและปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อนำไปพัฒนาสถานศึกษา				

พูน ปณ จิตโต ชีเว

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
6.การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้					
1	มีการคัดเลือกข้อมูลสารสนเทศที่ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม				
2	มีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศที่ได้				
3	มีระบบรวบรวมข้อมูล สารสนเทศและการจัดการความรู้ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูล และอำนวยความสะดวกในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน				
4	มีการวิเคราะห์ผลข้อมูลที่ได้จาก กระบวนการทำงานเพื่อนำผลไปปรับปรุงการปฏิบัติงาน				
5	สรุปและรายงานผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ				
6	มีการเผยแพร่ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกสถานศึกษา				

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	ความสอดคล้อง			ข้อคิดเห็น เพิ่มเติม
		+1	0	-1	
7.การวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้					
1	ผลลัพธ์ด้านหลักสูตรของสถานศึกษามีการประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้				
2	ผลลัพธ์ด้านกระบวนการดำเนินงานของสถานศึกษามีการประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้				
3	ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนมีการประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้				
4	ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้น บุคลากรมีการประเมินผลและสอดคล้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์				
5	ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการนำองค์กร และการกำกับดูแลองค์กรสอดคล้องและ เป็นไปตามวัตถุประสงค์				
6	ผลลัพธ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษาสอดคล้องและเป็นไปตามวัตถุประสงค์				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....

.....

แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

เรื่อง การพัฒนาแนวการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยในหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการ
บริหารและพัฒนาศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา
สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความ
เป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

2. ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ

3. แบบสอบถามฉบับนี้ประกอบด้วย 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสู่
ความเป็น

เลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

4. ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการ
พัฒนาสถานศึกษาด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ซึ่งผู้วิจัยจะนำมาพัฒนาแนวทาง ดังนั้นจึงขอความกรุณา
ให้ท่านให้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความอนุเคราะห์
ตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้

นายเดชาวัตร สายทะโชติ

นิสิตหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)

สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพศ

() ชาย () หญิง

ตำแหน่งทางการศึกษา

() ผู้บริหาร () ครู

ระดับการศึกษา

() ปริญญาตรี () ปริญญาโท () ปริญญาเอก

ประสบการณ์ในการทำงาน

() 1- 5 ปี () 6 - 9 ปี () 10 - 15 ปี () 15 ปีขึ้นไป

ไป

ตอนที่ 2 ข้อคำถามถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อคำถามแต่ละข้อโดยละเอียด แล้วพิจารณาว่าสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของท่าน อยู่ในระดับใดแล้วตัดสินใจทำเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงเพียงช่องเดียว โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง สภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

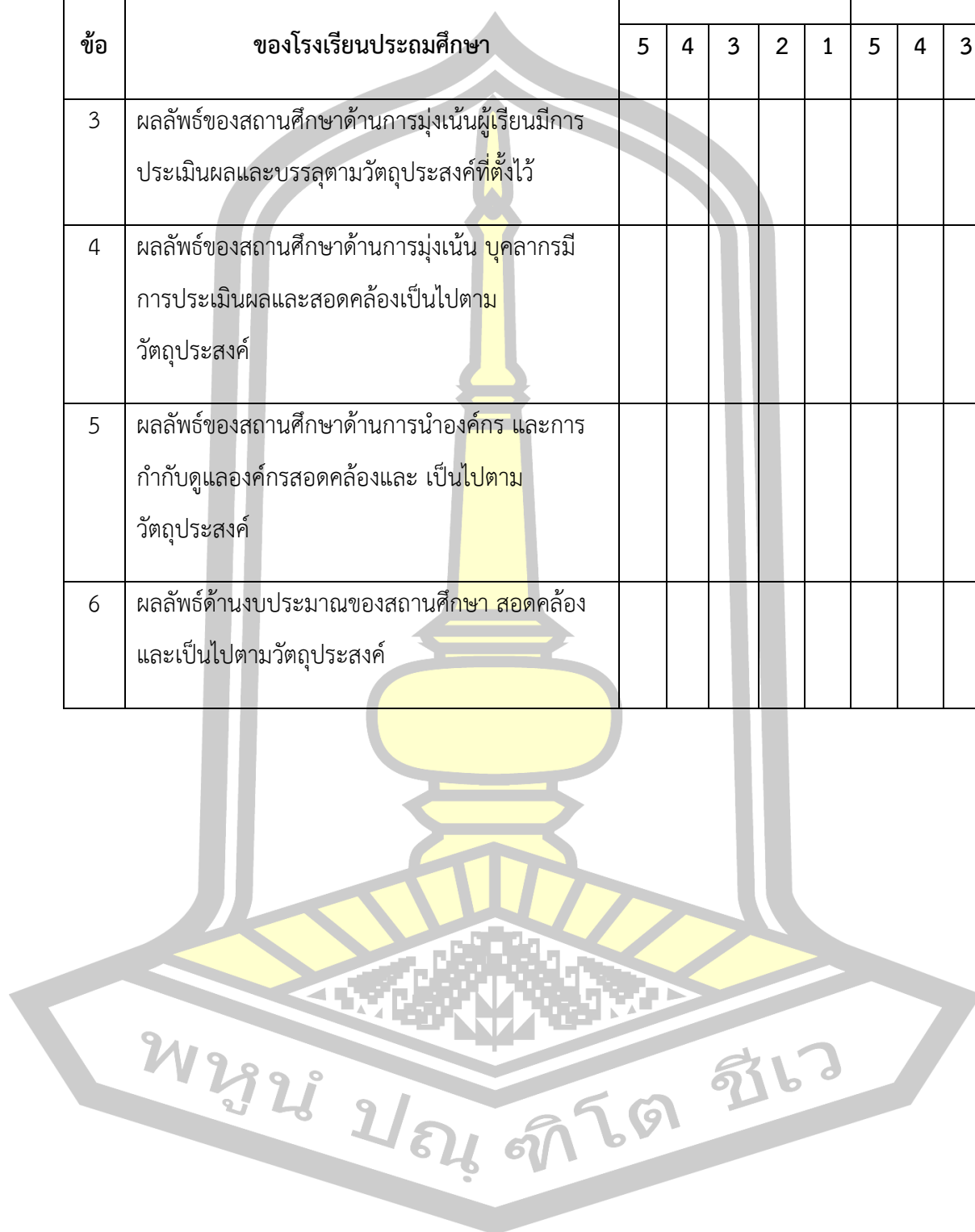
พหุ ประถมศึกษา

[illegible]

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
4	มีการสำรวจความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน										
5	จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง นักเรียน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน										
6	มีการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน										
7	นำผลที่ได้จากการประเมินมาปรับปรุง กระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น										
4.การมุ่งเน้นบุคลากร											
1	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และนำ ข้อคิดเห็นไปปฏิบัติ เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น										
2	มีการสื่อสาร แลกเปลี่ยนความรู้หรือทักษะ ระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา										
3	มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับทักษะ และความสามารถของบุคลากรแต่ละบุคคล เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา										
4	มีระบบส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาความรู้ ทักษะและความสามารถอย่างสม่ำเสมอ										

[illegible]

ข้อ	การบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของโรงเรียนประถมศึกษา	สภาพปัจจุบัน					สภาพพึงประสงค์				
		5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
3	ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้นผู้เรียนมีการ ประเมินผลและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้										
4	ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการมุ่งเน้น บุคลากรมี การประเมินผลและสอดคล้องเป็นไปตาม วัตถุประสงค์										
5	ผลลัพธ์ของสถานศึกษาด้านการนำองค์กร และการ กำกับดูแลองค์กรสอดคล้องและ เป็นไปตาม วัตถุประสงค์										
6	ผลลัพธ์ด้านงบประมาณของสถานศึกษา สอดคล้อง และเป็นไปตามวัตถุประสงค์										

การศึกษาโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) สำหรับการวิจัย
เรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ฉบับนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล
ตอนที่ 2 สัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา
2. แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นประโยชน์ใช้ในการวิจัยเท่านั้น ไม่มีผลกระทบ
หรือเกิดความเสียหายต่อหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ข้อมูลแต่อย่างใด จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านได้
กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์ครั้งนี้ ผู้วิจัยหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน
ในการสัมภาษณ์เป็นอย่างดี จึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นายเดชาวัตร สายทะโชติ
นิสิตปริญญาโท หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
สาขาวิชา การบริหารและพัฒนการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

เรื่องที่สัมภาษณ์ การพัฒนาแนวทางทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

ผู้วิจัย นายเดชาวัตร สายทะโชติ

สถานที่.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....เริ่มเวลา.....น. ถึง.....น.

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

คำชี้แจง ขอความกรุณาท่านให้ข้อมูลตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ-นามสกุล.....
2. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....
3. ตำแหน่งปัจจุบัน.....
4. สถานที่ทำงาน.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

ในฐานะที่ท่านเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือครูที่มีหน้าที่และรับผิดชอบหรือมีความเชี่ยวชาญ
ในด้านการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ท่านมีความคิดเห็นว่าการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ในแต่ละ
องค์ประกอบควรดำเนินการอย่างไร จึงจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของ
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 และเป็น
แนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) ในประเด็นคำถามการสัมภาษณ์ดังนี้

1. ด้านการนำองค์กร โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการบริหารจัดการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ดำเนินการอย่างไร

2. ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบโรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการบริหารจัดการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ดำเนินการอย่างไร

3. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการบริหารจัดการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ดำเนินการอย่างไร

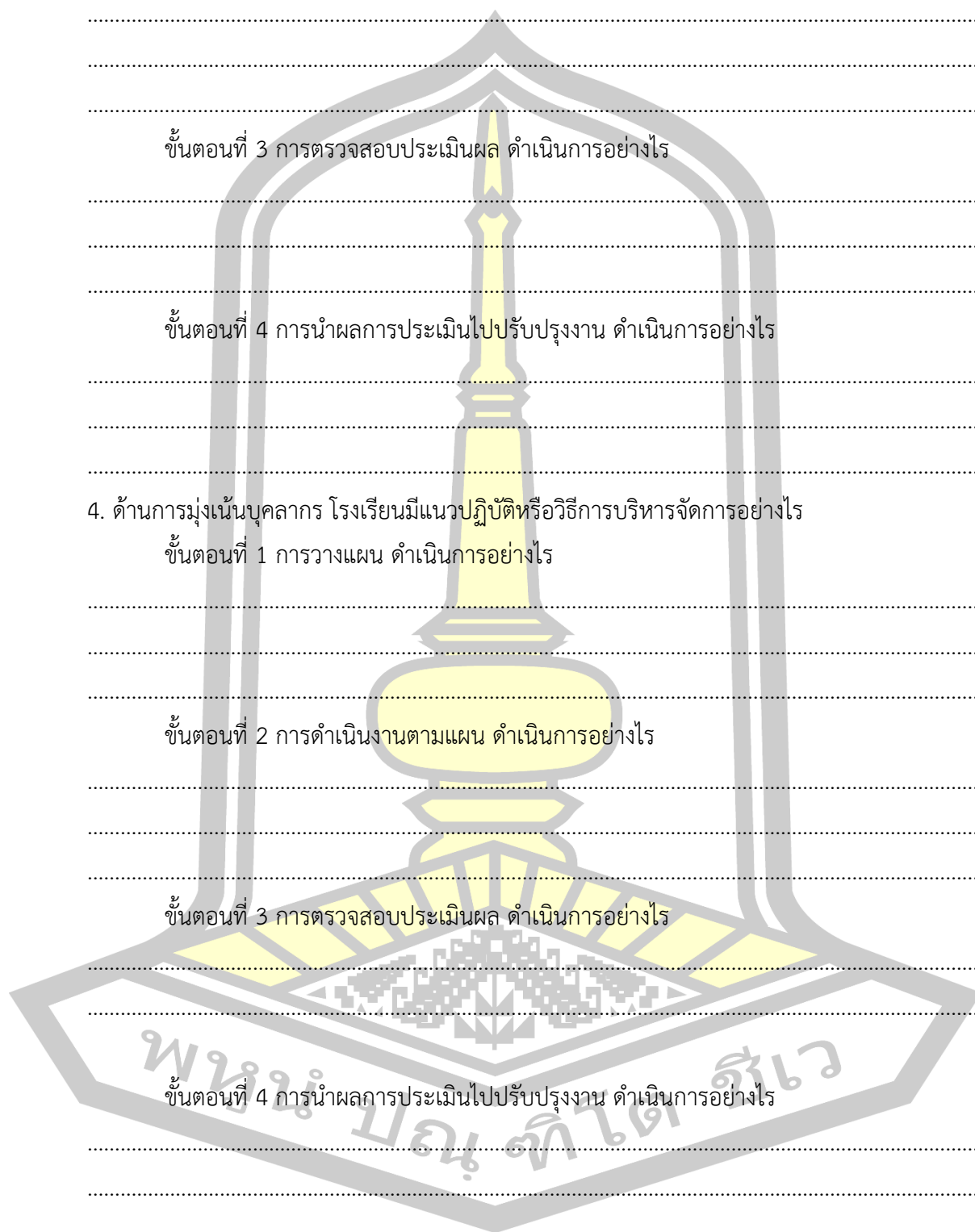
4. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการบริหารจัดการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ดำเนินการอย่างไร

5. ด้านกระบวนการดำเนินการ โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการบริหารจัดการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

6. ด้านการวัดผลการวิเคราะห์และการจัดการความรู้โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการบริหารจัดการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

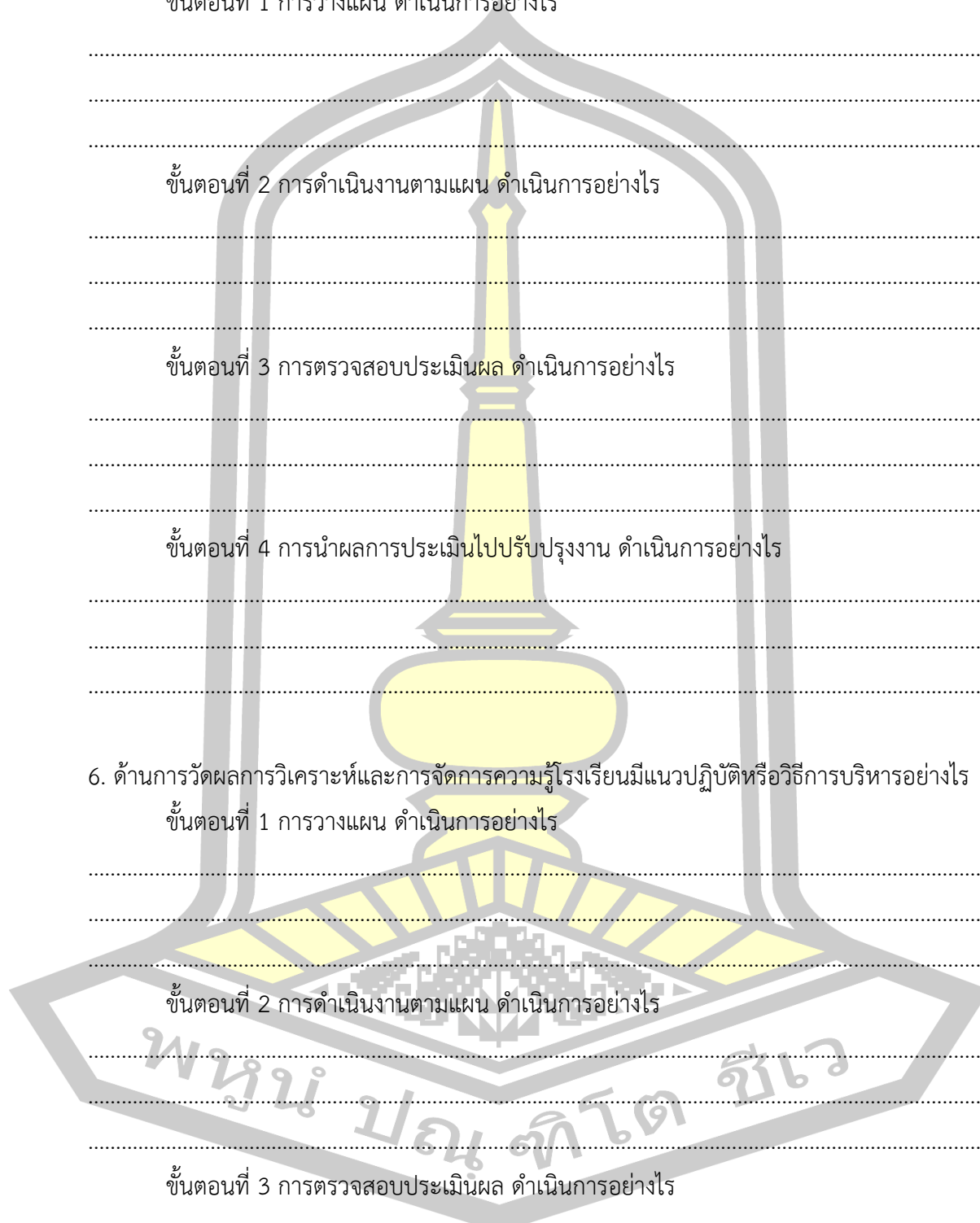
.....

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล ดำเนินการอย่างไร

.....

.....

.....

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ดำเนินการอย่างไร

7. ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ โรงเรียนมีแนวปฏิบัติหรือวิธีการบริหารจัดการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามแผน ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบประเมินผล ดำเนินการอย่างไร

ขั้นตอนที่ 4 การนำผลการประเมินไปปรับปรุงงาน ดำเนินการอย่างไร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

พูน ปณ จิโต ชีเว

แบบประเมินแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

คำชี้แจง

แบบประเมินแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือสำหรับวิทยานิพนธ์ของ นายเดชาวัตร สายทะโชติ นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. แบบประเมินฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

2. แบบประเมินต่อไปนี้เป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ว่ามีความเหมาะสม หรือไม่ หลังจากที่ท่านได้ศึกษาแนวทางซึ่งผู้วิจัยได้แนบมาพร้อมแบบประเมินนี้

3. แบบประเมินนี้แบ่งเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

ตอนที่ 2 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

1. ชื่อ - สกุล
2. ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง.....
3. สังกัดหน่วยงาน.....
4. วุฒิการศึกษาสูงสุด.....สาขา.....
5. ประสบการณ์ทำงาน..... ปี

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลจากพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง										
ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาใช้ปรับกิจกรรมและแนวทางการดูแลผู้เรียนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น										
4.การมุ่งเน้นบุคลากร										
ขั้นตอนที่ 1 วางแผนพัฒนาบุคลากรโดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน สมรรถนะ และความต้องการจำเป็น พร้อมมีส่วนร่วมจากครูทุกคน										
ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการสนับสนุนและติดตามผล										
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยใช้หลายแหล่งข้อมูล										
ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาปรับแผนการพัฒนาและรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง										

พหุ ประถมศึกษา

รายการประเมิน	ความเหมาะสม					ความเป็นไปได้				
	5	4	3	2	1	5	4	3	2	1
7.ผลลัพธ์การดำเนินการ										
ขั้นตอนที่ 1 วางเป้าหมายผลลัพธ์ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม คุณภาพชีวิต และความพึงพอใจ										
ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติ										
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลเทียบเป้าหมายโดยใช้ทั้งผลการเรียน การประเมินภายนอก และความพึงพอใจ										
ขั้นตอนที่ 4 ปรับแผนพัฒนาให้ตอบสนองจุดอ่อนจากผลลัพธ์ พร้อมพัฒนากลไกสื่อสารและขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน										

ข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

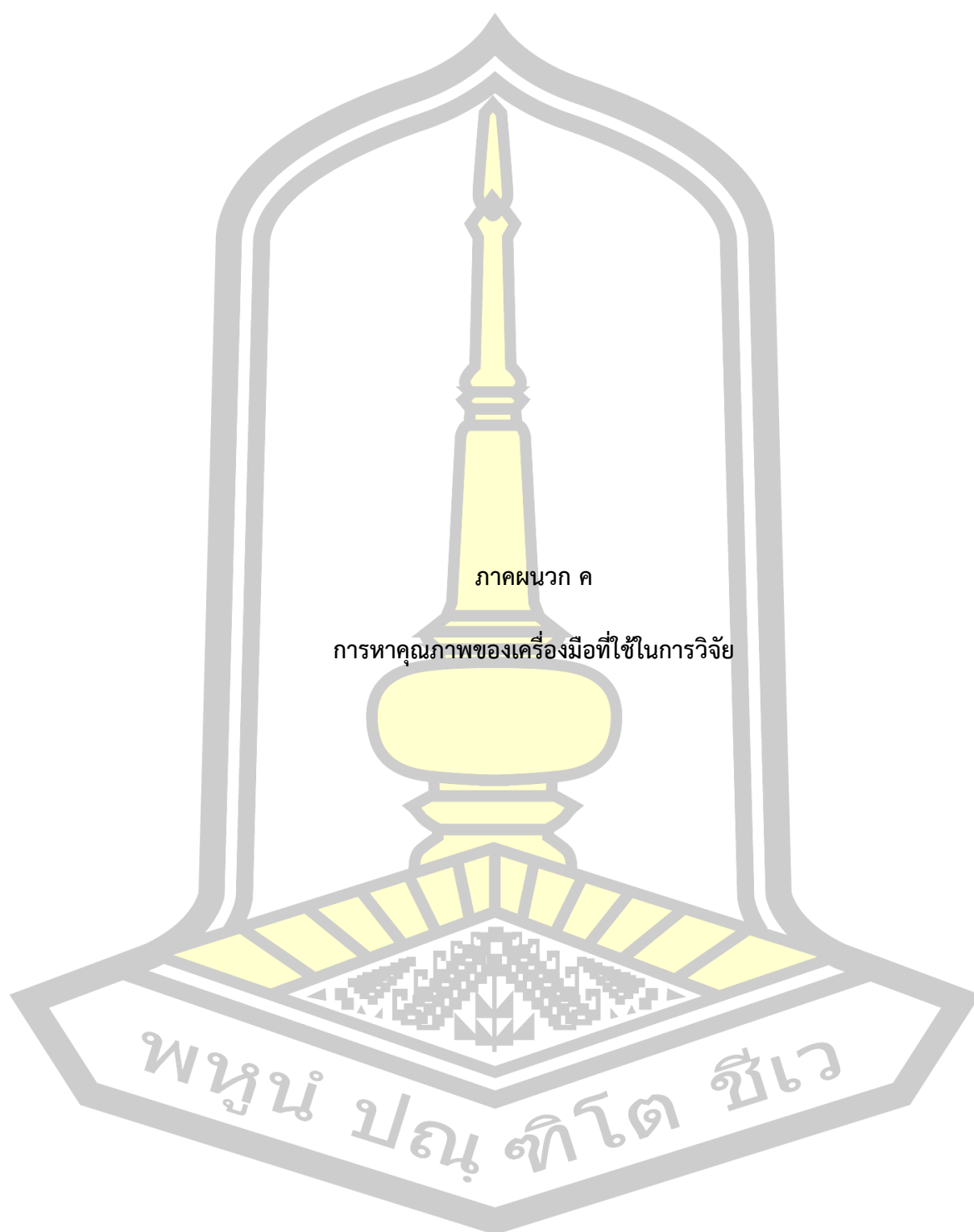
.....

.....

.....

.....

พูน ปณ จิโต ชเว

ตาราง 17 แสดงค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม
สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม (ΣR)	เฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
1. การนำองค์กร								
1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
2. การวางแผนเชิงกลยุทธ์								
7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

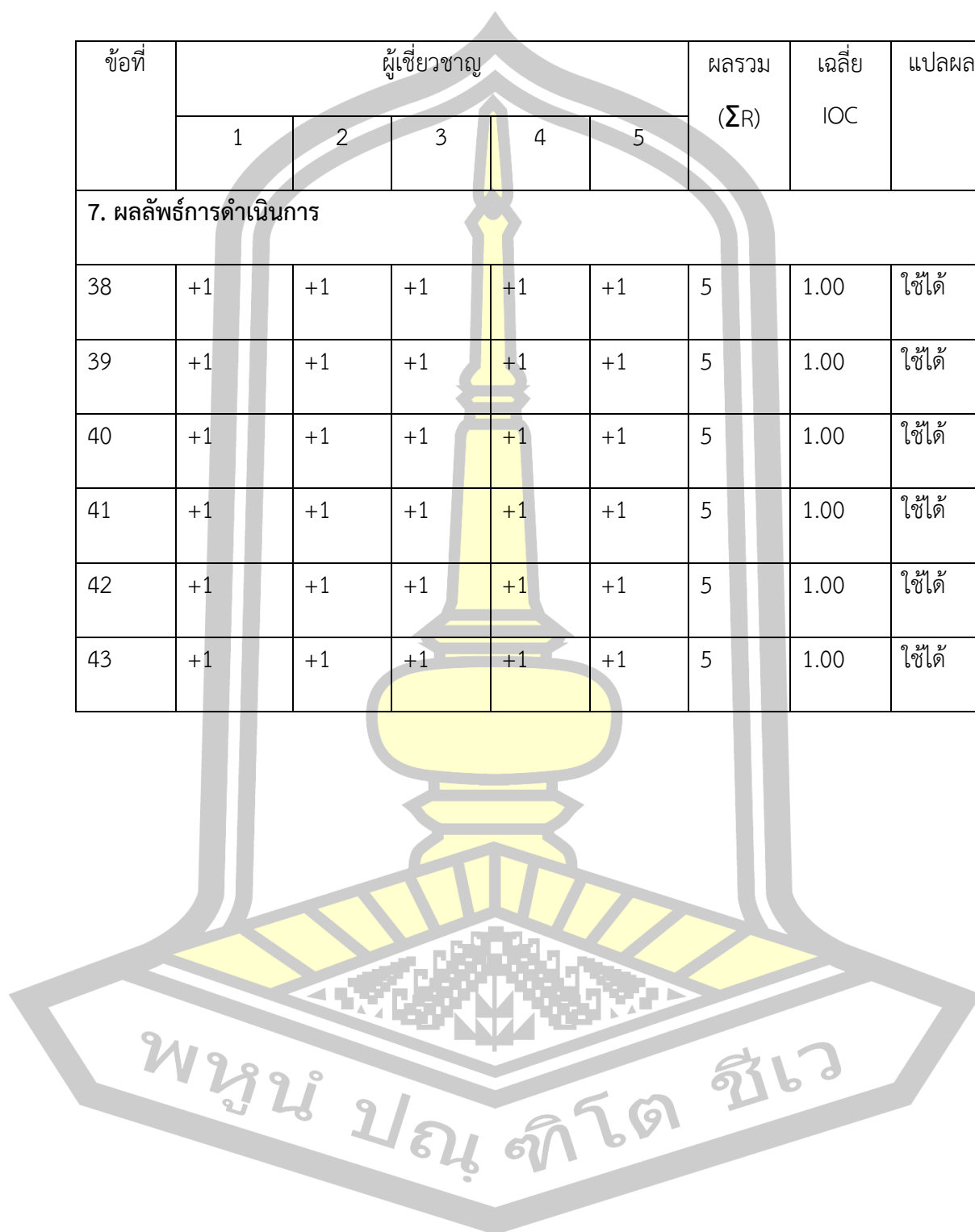
ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม (ΣR)	เฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
3. การมุ่งเน้นผู้เรียน								
13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
4. การมุ่งเน้นบุคลากร								
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม (ΣR)	เฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
5. กระบวนการดำเนินการ								
20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
6. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้								
32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 17 (ต่อ)

ข้อที่	ผู้เชี่ยวชาญ					ผลรวม (ΣR)	เฉลี่ย IOC	แปลผล
	1	2	3	4	5			
7. ผลลัพธ์การดำเนินการ								
38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้
43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 ตารางแสดงค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) และค่าความเชื่อมั่น (α) ของแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของ การบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) สภาพปัจจุบัน	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) สภาพที่พึงประสงค์	ค่าความเชื่อมั่น (α) สภาพปัจจุบัน	ค่าความเชื่อมั่น (α) สภาพที่พึงประสงค์
1	0.65	0.864	0.958	0.902
2	0.88	0.604	0.947	0.885
3	0.793	0.765	0.976	0.85
4	0.739	0.625	0.927	0.832
5	0.562	0.708	0.884	0.871
6	0.562	0.719	0.956	0.98
7	0.523	0.574	0.961	0.868
8	0.846	0.888	0.937	0.903
9	0.74	0.81	0.963	0.937
10	0.783	0.876	0.929	0.875
11	0.508	0.858	0.933	0.985
12	0.888	0.739	0.921	0.983
13	0.833	0.869	0.873	0.855
14	0.585	0.535	0.883	0.9

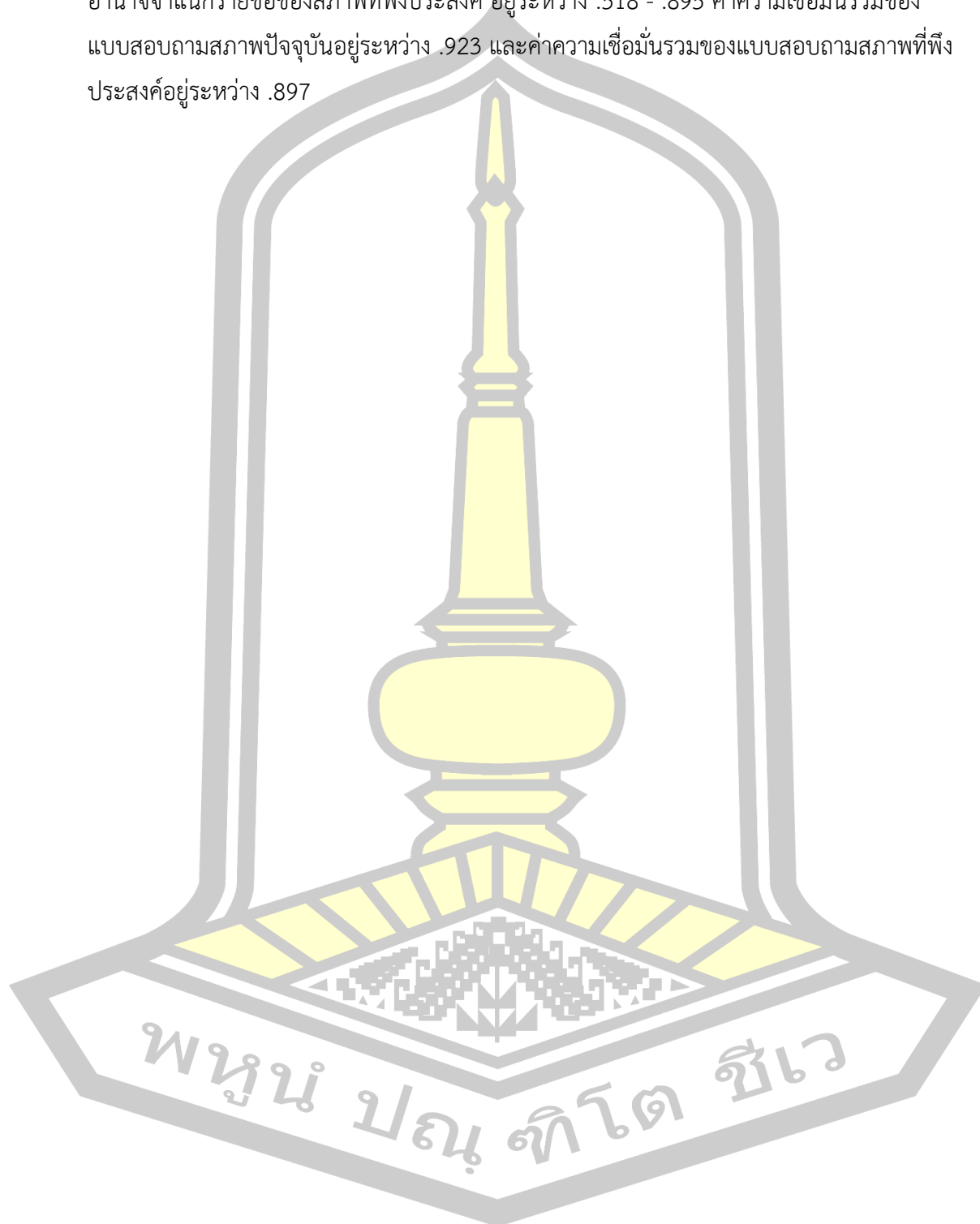
ตาราง 18 (ต่อ)

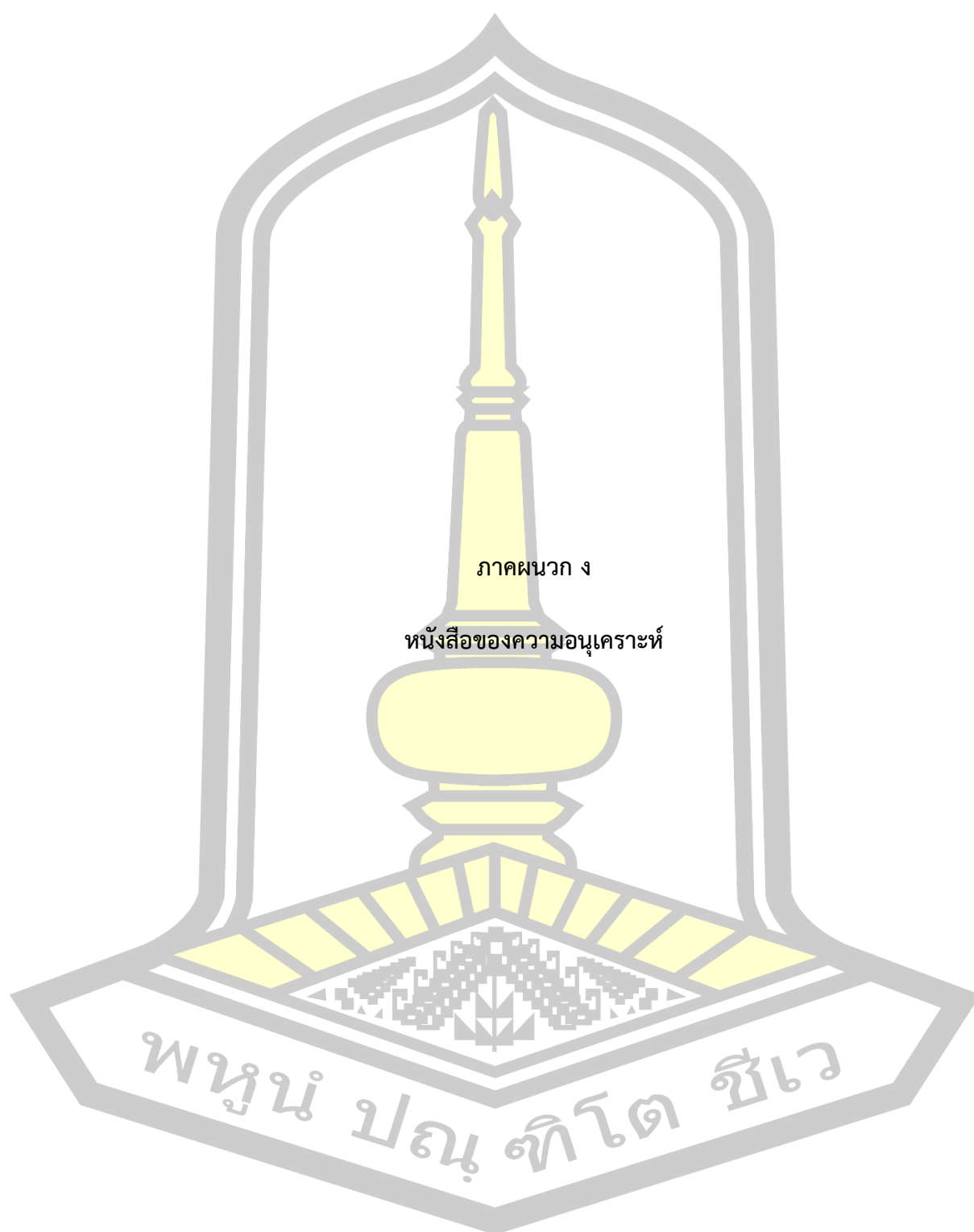
ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) สภาพปัจจุบัน	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) สภาพที่พึงประสงค์	ค่าความเชื่อมั่น (α) สภาพปัจจุบัน	ค่าความเชื่อมั่น (α) สภาพที่พึงประสงค์
15	0.573	0.578	0.874	0.864
16	0.573	0.518	0.946	0.861
17	0.622	0.63	0.908	0.817
18	0.71	0.655	0.931	0.92
19	0.673	0.609	0.979	0.9
20	0.616	0.831	0.9	0.819
21	0.745	0.643	0.919	0.86
22	0.556	0.612	0.961	0.973
23	0.617	0.717	0.897	0.853
24	0.647	0.556	0.879	0.836
25	0.682	0.821	0.905	0.898
26	0.814	0.53	0.889	0.987
27	0.58	0.895	0.982	0.854
28	0.706	0.809	0.967	0.931

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) สภาพปัจจุบัน	ค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) สภาพที่พึงประสงค์	ค่าความเชื่อมั่น (α) สภาพปัจจุบัน	ค่าความเชื่อมั่น (α) สภาพที่พึงประสงค์
29	0.737	0.579	0.946	0.947
30	0.519	0.502	0.975	0.853
31	0.743	0.826	0.966	0.941
32	0.568	0.783	0.892	0.876
33	0.526	0.792	0.977	0.924
34	0.88	0.809	0.935	0.924
35	0.886	0.53	0.967	0.906
36	0.823	0.643	0.978	0.826
37	0.622	0.546	0.908	0.96
38	0.539	0.845	0.883	0.868
39	0.774	0.749	0.897	0.844
40	0.676	0.632	0.921	0.817
41	0.549	0.525	0.968	0.916
42	0.698	0.624	0.973	0.932
43	0.514	0.63	0.871	0.813

จากตาราง 18 ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง .523 - .888 และค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของสภาพที่พึงประสงค์ อยู่ระหว่าง .518 - .895 ค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบสอบถามสภาพปัจจุบันอยู่ระหว่าง .923 และค่าความเชื่อมั่นรวมของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์อยู่ระหว่าง .897

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรสาร. 0-4372-1764 ภายใน 6216

ที่ อว 0605.5(2)/ ว544

วันที่ 31 มกราคม 2568

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒน์ จุลสุวรรณ

ด้วย นายเดชาวิทย์ สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินทร์ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรสาร. 0-4372-1764 ภายใน 6216

ที่ อว 0605.5(2)/ 1544

วันที่ 31 มกราคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน รองศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารธรรม์

ด้วย นายเดชาวัดธุ์ สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธวัช นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทองศักดิ์ กุลีอ้วน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม โทรสาร. 0-4372-1764 ภายใน 6216

ที่ อว 0605.5(2)/ 2544

วันที่ 31 มกราคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธัชชัย จิตรนันท์

ด้วย นายเดชาวิทย์ สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรณ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ คุลีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ที่ อว 0605.5(2)/ ว544

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

31 มกราคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ดร.บรรจง พลขันธุ์

ด้วย นายเดชาวัตร สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสืออ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ ว544

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

31 มกราคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

เรียน ดร.ทวีจุลักษณ์ พวงนิล

ด้วย นายเดชาวิทย์ สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรณ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขาธิการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-3147

ที่ อว 0605.5(2)/ ว1176

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

17 มีนาคม 2568

เรื่อง ขออนุญาตรื้อถอนเครื่องใช้เครื่องมือ

เรียน

ด้วย นายเดชาวัดรู้ สายทะโชติ นิสิตระดับระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมีรองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านอนุญาตให้นิสิตคนดังกล่าวเข้าทดลองใช้เครื่องมือวิจัย เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ กุสี่อ่อน)
รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
เบอร์โทรศัพท์นิสิต 0612431186

ที่ อว 0605.5(2)/ ว1177

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

17 มีนาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ

ด้วย นายเดชาวัตร สายทะโชติ นิสิตระดับระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร กศ.ม. การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรณ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้อนุญาตให้ นายเดชาวัตร สายทะโชติ เก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการ ในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่า คงได้รับความกรุณาจากท่านด้วย และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ คุลีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

เบอร์โทรศัพท์มือถือ 0612431186

ที่ อว 0605.5(2)/ ว1274

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

24 มีนาคม 2568

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice)

เรียน

ด้วย นายเดชาวัตร สายทะโชติ นิสิตระดับระดับปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์เข้าสัมภาษณ์โรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practice) เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้ นิสิตจักได้ประสานวัน เวลา และสถานที่จัดประชุมกับท่านอีกครั้ง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4374-3174

เบอร์โทรศัพท์นิสิต 0612431186

ที่ อว 0605.5(2)/ว.1746

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ด้วย นายเดชาวัตร สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิจัย "การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2" ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินทร์ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-9852

ที่ อว 0605.5(2)/ว.1746

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลวาปีปทุม

ด้วย นายเดชวัฒน์ สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิจัย “การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรรณ นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้นำไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216
โทรสาร 0-4371-9852

ที่ อว 0605.5(2)/ว.1746

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนหัวหมื่นวิทยาสรรค์

ด้วย นายเดชาวัตร สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิจัย “การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (ภค.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-9852

ที่ อว 0605.5(2)/ว.1746

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม 44000

19 พฤษภาคม 2568

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนนาสีนวล

ด้วย นายเดชาวัตร สายทะโชติ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิจัย “การพัฒนาแนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร (กศ.ม.) การบริหารและพัฒนาการศึกษา โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ธรินธร นามวรรณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลักในครั้งนี้

เพื่อให้การจัดทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุตามวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรอบรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อนิสิตจะนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน)

รองคณบดี ปฏิบัติราชการแทน

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานเลขานุการคณะศึกษาศาสตร์

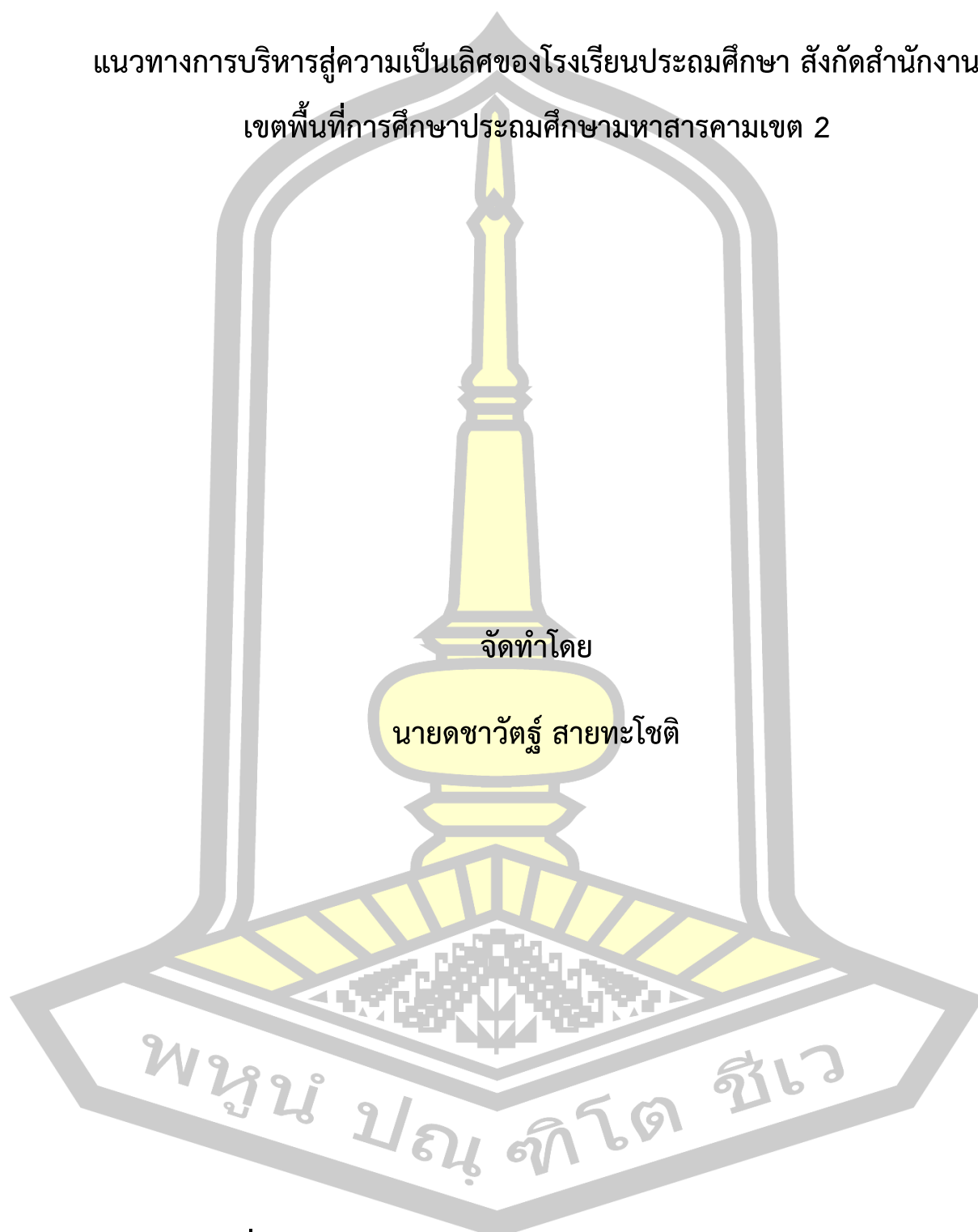
โทรศัพท์ 0-4375-4322-40 ต่อ 6216

โทรสาร 0-4371-9852

คู่มือ

แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2

เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์สาขาการบริหารและพัฒนาศึกษา คณะ

ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คำนำ

แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 เล่มนี้ เป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ของนิสิตระดับบัณฑิตศึกษา ปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่ง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร ตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง และจากการสอบถามการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์และนำมาวิเคราะห์ผล สรุปผล จนนำมาซึ่งการจัดทำแนวทางการ พัฒนาการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วง คุณค่า และประโยชน์จากการทำวิจัยในครั้งนี้คงจะเกิดประโยชน์กับสถานศึกษาและองค์กรการศึกษา สามารถนำแนวทางไปพัฒนา ต่อยอด ปรับประยุกต์ใช้กับบริบทและสถานศึกษาเพื่อพัฒนา คุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

ผู้จัดทำ

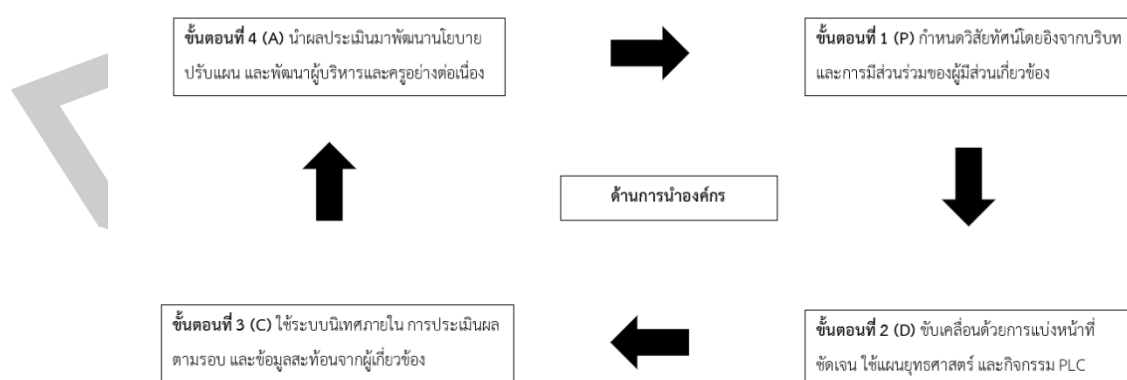
แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

แนวทางการบริหารสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 หมายถึง วิธีการหรือวิธีดำเนินงานด้านการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนที่ประถมศึกษาบริบทสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ทั้งนี้เพื่อผลลัพธ์ที่นำไปสู่การบริหารที่มีความเป็นเลิศหรือเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านต่างๆ ของโรงเรียนให้สามารถพัฒนาศักยภาพด้านการบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบไปด้วยแนวทางการพัฒนาทั้งหมด 7 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการนำองค์กร มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดวิสัยทัศน์โดยอิงจากบริบทและการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 2 ขับเคลื่อนด้วยการแบ่งหน้าที่ชัดเจน ใช้แผนยุทธศาสตร์ และกิจกรรม PLC
- ขั้นตอนที่ 3 ใช้ระบบนิเทศภายใน การประเมินผลตามรอบ และข้อมูลสะท้อนจากผู้เกี่ยวข้อง
- ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาพัฒนานโยบาย ปรับแผน และพัฒนาผู้บริหารและครูอย่างต่อเนื่อง

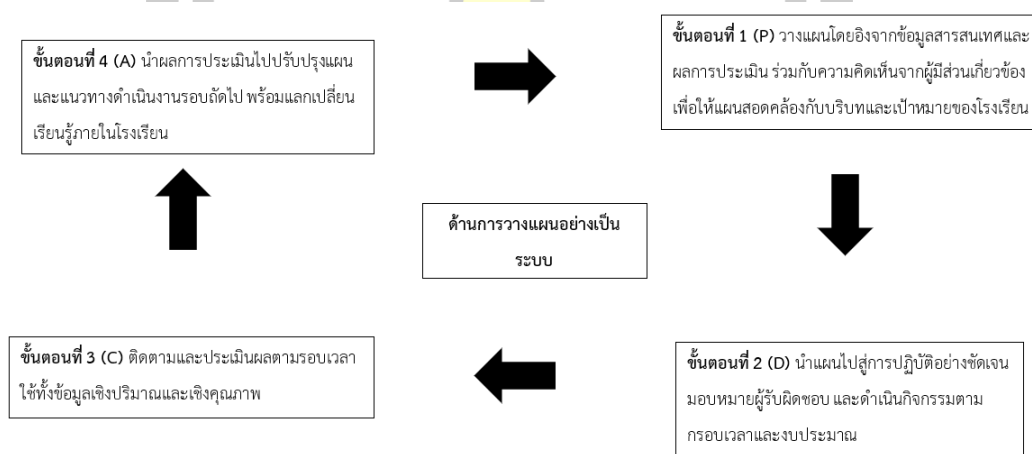
2. ด้านการวางแผนอย่างเป็นระบบ มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วางแผนโดยอิงจากข้อมูลสารสนเทศและผลการประเมิน ร่วมกับการความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้แผนสอดคล้องกับบริบทและเป้าหมายของโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 2 นำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างชัดเจน มอบหมายผู้รับผิดชอบ และดำเนินการกิจกรรมตามกรอบเวลาและงบประมาณ

ขั้นตอนที่ 3 ติดตามและประเมินผลตามรอบเวลา ใช้ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 4 นำผลการประเมินไปปรับปรุงแผนและแนวทางการดำเนินงานรอบถัดไป พร้อมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในโรงเรียน

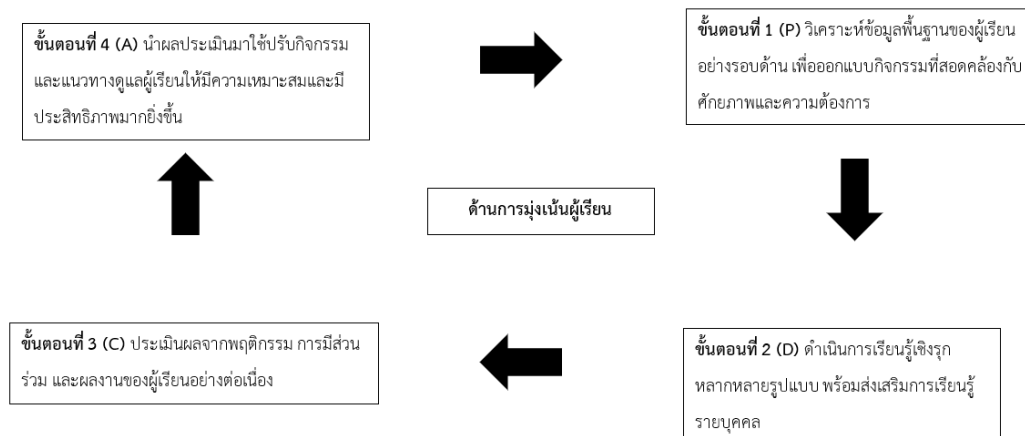
3. ด้านการมุ่งเน้นผู้เรียน พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้เรียนอย่างรอบด้าน เพื่อออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับศักยภาพและความต้องการ

ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเรียนรู้เชิงรุกหลากหลายรูปแบบ พร้อมส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล

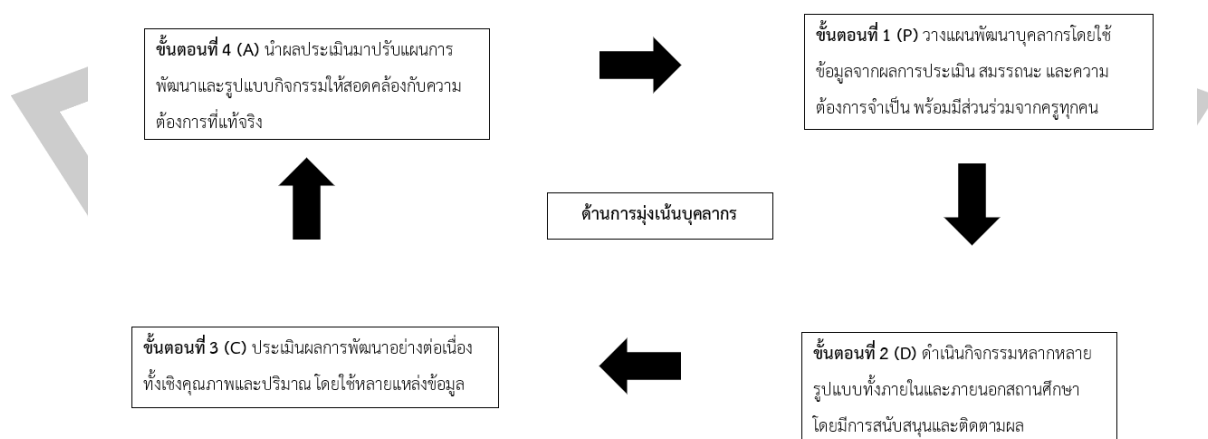
ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลจากพฤติกรรม การมีส่วนร่วม และผลงานของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาใช้ปรับกิจกรรมและแนวทางดูแลผู้เรียนให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

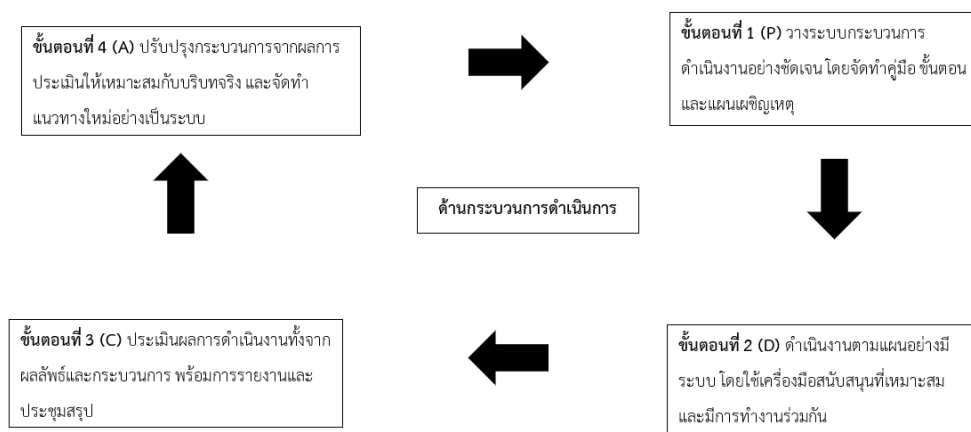
4. ด้านการมุ่งเน้นบุคลากร พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วางแผนพัฒนาบุคลากรโดยใช้ข้อมูลจากผลการประเมิน สมรรถนะและความต้องการจำเป็น พร้อมมีส่วนร่วมจากครูทุกคน
- ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินกิจกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีการสนับสนุนและติดตามผล
- ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งเชิงคุณภาพและปริมาณ โดยใช้หลายแหล่งข้อมูล
- ขั้นตอนที่ 4 นำผลประเมินมาปรับแผนการพัฒนาและรูปแบบกิจกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง

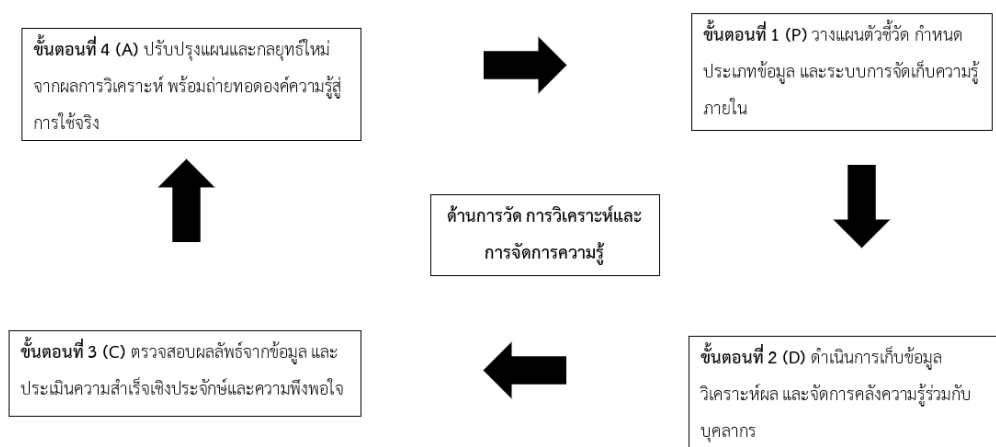
5. ด้านกระบวนการดำเนินการ พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วางระบบกระบวนการดำเนินงานอย่างชัดเจน โดยจัดทำคู่มือ ขั้นตอน และแผนเผชิญเหตุ
- ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินงานตามแผนอย่างมีระบบ โดยใช้เครื่องมือสนับสนุนที่เหมาะสม และมีการทำงานร่วมกัน
- ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการดำเนินงานทั้งจากผลลัพธ์และกระบวนการ พร้อมการ รายงานและประชุมสรุป
- ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงกระบวนการจากผลการประเมินให้เหมาะสมกับบริบทจริง และจัดทำแนวทางใหม่อย่างเป็นระบบ

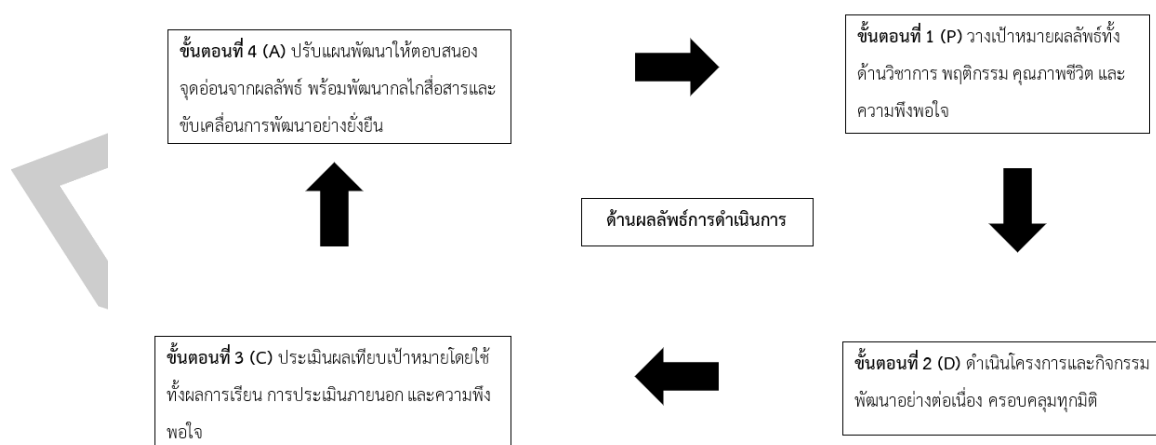
6. ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร

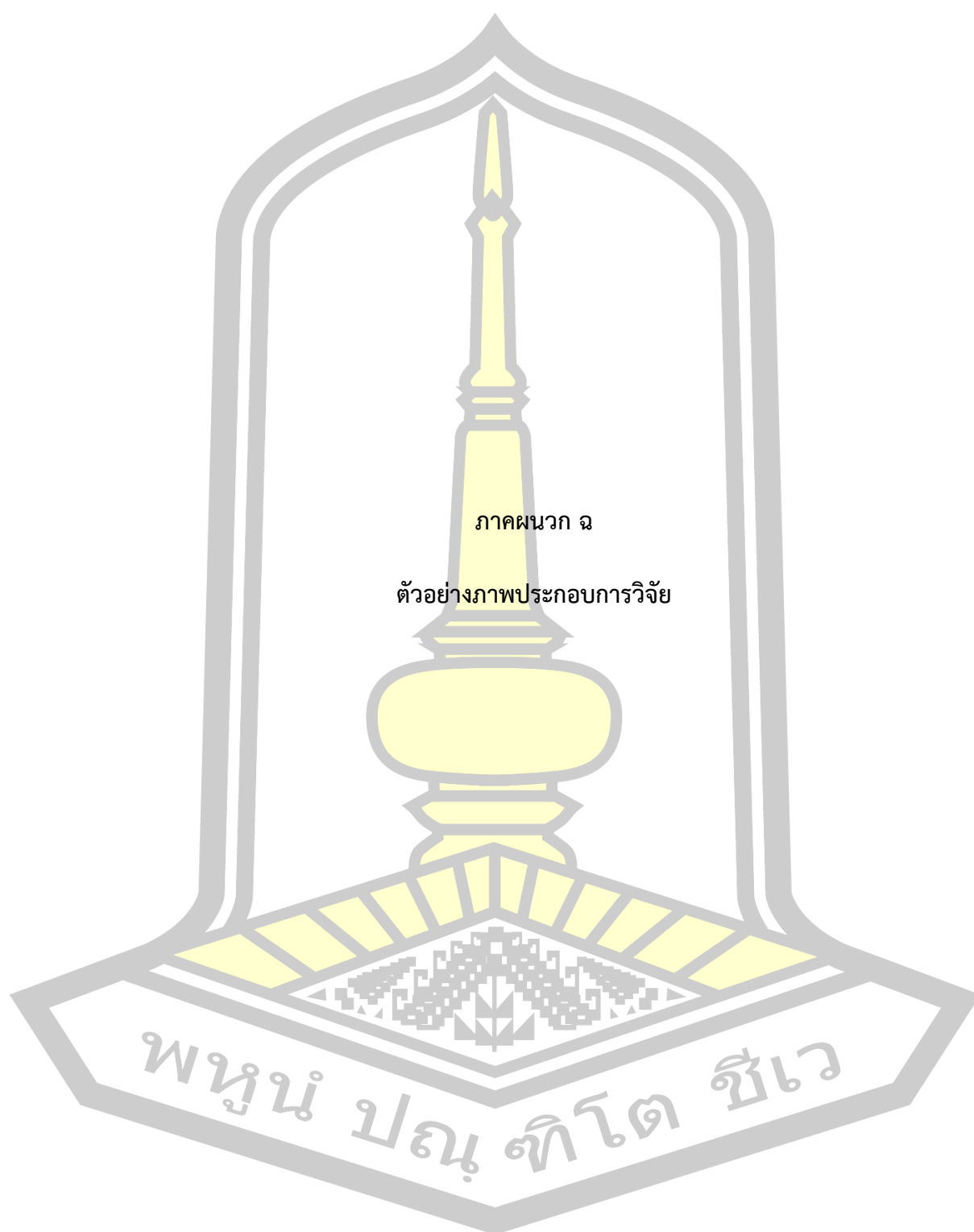
- ดังนี้
- ขั้นตอนที่ 1 วางแผนตัวชี้วัด กำหนดประเภทข้อมูล และระบบการจัดเก็บความรู้ภายใน
- ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ผล และจัดการคลังความรู้ร่วมกับบุคลากร
- ขั้นตอนที่ 3 ตรวจสอบผลลัพธ์จากข้อมูล และประเมินความสำเร็จเชิงประจักษ์และความพึงพอใจ
- ขั้นตอนที่ 4 ปรับปรุงแผนและกลยุทธ์ใหม่จากผลการวิเคราะห์ พร้อมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่การใช้จริง

7.ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ พบว่า มีแนวทางการดำเนินการบริหาร ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 วางเป้าหมายผลลัพธ์ทั้งด้านวิชาการ พฤติกรรม คุณภาพชีวิต และ ความพึงพอใจ
- ขั้นตอนที่ 2 ดำเนินโครงการและกิจกรรมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมทุกมิติ
- ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลเทียบเป้าหมายโดยใช้ทั้งผลการเรียน การประเมินภายนอก และความพึงพอใจ
- ขั้นตอนที่ 4 ปรับแผนพัฒนาให้ตอบสนองจุดอ่อนจากผลลัพธ์ พร้อมพัฒนากลไกสื่อสารและขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ เดชาวัตรฐ์ สายทะโชติ
วันเกิด 18 มกราคม พ.ศ. 2541
สถานที่เกิด อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน 11 ซ.ศรีมหาสารคาม8 ถ.ศรีมหาสารคาม ตำบลตลาด อำเภอเมือง
มหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม 44000
ตำแหน่งหน้าที่การงาน ครู คศ.1
สถานที่ทำงานปัจจุบัน โรงเรียนบ้านโนนม่วงท่าพลับพลา 142 หมู่ 9 ตำบลราษฎร์เจริญ อำเภอ
พยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม 44110
ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2553 ระดับประถมศึกษา โรงเรียนอนุบาลมหาสารคาม
พ.ศ. 2559 ระดับมัธยมศึกษา โรงเรียนสารคามพิทยาคม
พ.ศ. 2564 ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
พ.ศ. 2568 ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการบริหารและ
พัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

พูน ปณ ภัโต ชีเว